

HARTOLAN KUNTA

TILINPÄÄTÖS 2010 JA TASEKIRJA

1 TOIMINTAKERTOMUS	3
Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus	3
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	9
1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	12
1.1.4 Kunnan henkilöstö	17
1.1.5 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.....	17
1.1.6 Ympäristötekijät.....	18
1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	18
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	20
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	20
1.3.2 Toiminnan rahoitus	21
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	23
1.5 Kokonaistulot ja – menot	25
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	25
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätöksiin sisältyvistä yhteisöistä.....	25
1.6.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	26
1.6.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	27
1.6.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	28
1.7 Tilikauden tuloksen käsitteleminen ja talouden tasapainottaminen.....	32
1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely	32
1.7.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	32
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	35
2.1 Seurantaa koskeva sääntely.....	35
2.4 Investointien toteutuminen vuonna 2010.....	73
3.1 Tuloslaskelma (ulkoiset).....	78
3.2 Rahoituslaskelma	79
3.3 Tase	80
3.4 Konsernilaskelmat.....	82
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	86
4.1. Kunnan tilinpäätöksen liitetiedot	86
4.2 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	91
5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	93
5.1 Laskennallisesti eriytetyn vesihuollon tuloslaskelma 2010.....	93
5.2 Laskennallisesti eriytetyn vesihuollon tase.....	94
6 LUETTELOT JA SELVITYKSET.....	95
7 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	98

1 TOIMINTAKERTOMUS

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Huhtikuun lopussa 2009 työnsä lopettanut arviointiryhmä totesi, että Hartolan kunnan edellytykset palvelujen turvaamiseen tulevaisuudessa ovat epävarmat, joten ryhmä esitti valtuustolle kuntajakoselvittäjän asettamista. Kesäkuussa 2009 valtuusto päätti, että kunta osallistuu Lahden kaupungin aloitteesta käynnistettyyn UusiKunta- kuntaliitosselvitykseen. Valtiovarainministeriön kanssa sovittiin syyskuussa 2009, että Hartolalle ei ole tarpeen asettaa omaa selvitysmiestä, koska kunta on päättänyt olla mukana Lahden seudun selvityksessä. Selvittäjä Osmo Soininvaara sai valmiiksi yhdeksän kunnan yhdistymissopimuksen 1.6.2010. Sosiaali- ja terveystalouden osuudesta vastasi Markku Lehto. Kunnanvaltuustot päättivät 13.9.2010, lähtevätkö ne mukaan uuteen kuntaan. Lahden kaupunkia lukuun ottamatta muut kunnat päättivät, että yhdistymissopimusta ei hyväksytä. Ministeriöstä saadun tiedon mukaan suoritettu selvitys täytti arviointiryhmän suosituksen, eikä Hartolan kunnalta enää vaadita lisäselvityksiä arviointiraporttiin perustuen.

Arviointiryhmän kertomuksessa esitettiin, että Hartolan kunta jatkaa talouden tasapainottamista koskevien toimenpiteiden kehittämistä. Talouden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota sekä käyttö- että investointimenojen kasvun hallintaan. Siltä osin kun taloussuunnitelmassa ei saata taseen kertyneitä alijäämiä katettua, tulee laatia kuntalain 65 §:n mukainen toimenpideohjelma alijäämien kattamiseksi vuoteen 2018 mennessä. Tällä hetkellä näyttää siltä, että ellei uutta alijäämää kerry tulevina vuosina, alijäämät saadaan katettua huomattavasti ennen vuotta 2018.

Valtuusto ei ole hyväksynyt mitään arviointikertomuksessa esitetystä mahdollisista säästökohteista, ainoastaan kiinteistöveroprosenttien nostaminen vuodelle 2010 on toteutettu. Korotuksen arvioitiin tuovan lisää verotuloja 215.270 euroa, kiinteistöverotulot kasvoivat kuitenkin 240.682 euroa vuonna 2010. Arviointikertomuksessa esitettyjä omaisuuden myyntejä ei ole vielä toteutettu.

Vuoden 2010 aikana on kuitenkin toteutettu ja vuodelle 2011 suunniteltu seuraavia toimenpiteitä, jotka ovat tasapainottaneet kunnan taloutta menoja vähentämällä tai tuloja lisäämällä:

- Sivistystoimessa toteutettiin ruokahuollon järjestely siirtymällä yhteen valmistuskeittiöön alakoululla, josta ruoka viedään päiväkotiin ja yläkoululle. Säästöä saatiin 1½ henkilötyövuotta (40-50 teur) kun yksi osa-aikainen jäi eläkkeelle ja yhden määräaikaisen työsuhdetta ei enää jatkettu.
- Erimielisyys Hartolan, Sysmän ja Pertunmaan yhteisen Itä-Hämeen kansalaisopiston eläke-
menoperusteisesta eläkevakuutusmaksusta, jota Hartola yksin on isäntäkuntana maksanut vuodesta 2002, saatiin Hartolan kannalta myönteiseen ratkaisuun syksyllä 2010. Vuoden 2010 tilinpäätöksessä on kertaluontoista tuloa vuosilta 2002-2009 noin 79.000 euroa. Vuodesta 2010 eteenpäin laskutamme Sysmältä ja Pertunmaalta vuosittain noin 15.000 euroa, summa kasvaa jonkin verran vuosittain eläkevakuutusmaksujen kasvaessa.
- Sivistystoimen hallinnollisia tehtäviä on vuoden 2010 ajan hoitanut hallintojohtaja oman toimensa ohella. Kevään 2011 aikana valmistellaan hallintosäännön muutos, jonka mukaan kuntaan ei palkata sivistystoimenjohtajaa vaan tehtävät hoitaa yhtenäiskoulun rehtori- sivistystoimenjohtaja yhdistelmävirvana.

- Tarkalla lukujärjestysten suunnittelun, koulukuljetusten koordinoinnin ja kilpailutuksen avulla ovat sivistystoimen oppilaskuljetusten kustannukset pienentyneet. Kustannusten hallinnassa auttaa myös valmistuneet nelostien alikulut, jotka mahdollistavat turvalliset koulumatkat. Vuonna 2008 koulukuljetukset maksoivat 245 teur, vuonna 2009 240 teur ja vuonna 2010 222 teur.
- Ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestäminen annettiin vuoden 2011 alusta Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymälle. Ympäristönsuojelun työpanos osteetaan edelleen Heinolan kaupungilta. Talousarvion mukaan muutos on kustannusneutraali, lopullinen selvyys saadaan vuoden 2011 tilinpäätöksen yhteydessä.
- ATK-tukihenkilön tehtävät hoidetaan vuonna 2011 hajautetusti hankkimalla tehtävät ostopalveluina. Tämän odotetaan pienentävän kustannuksia jonkin verran.

Vuoden 2010 talousarviossa vuoden alijäämäksi arvioitiin 344.011 euroa. Tilinpäätöksen tulokseksi muodostui kuitenkin 2.622.694,96 euroa. Toimintatulot ylittivät talousarvion 95.543,29 eurolla ja kasvoivat edellisestä vuodesta 3,85 %. Jos toimintakuluista eliminoidaan aikaisempiin vuosiin kohdistuvat menojen oikaisut (sosiaali- ja terveystoimi 673.999 euroa ja eläkemenoperusteiset maksut 79.011 euroa) yhteensä 753.009 euroa jää toimintamenoiksi 17.977.061,99 euroa, missä on kasvua edellisestä vuodesta 0,46 % niin oikaistuksi toimintakatteeksi jää 15.397.117,32 euroa. Tämä vertailukelpoinen toimintakate on pienentynyt edellisestä vuodesta 1,15 %. Sosiaali- ja terveysyhtymän laskutus muodostaa 65,3 % kunnan toimintakatteesta. Peruspalvelukeskus Aavan ja erikoissairaanhoidon menojen kehitys on ollut erittäin maltillista vuodesta 2007 alkaen, joten kuntayhtymälle kuuluu myös suuri kiitos Hartolan talouden tasapainottumisesta.

	TP 2007	TP 2008	muutos	TP 2009	muutos	TP 2010	muutos
Erikoissairaanhoido	2 787 861	2 890 399	3,68 %	3 216 979	11,30 %	2 898 890	-9,89 %
Peruspalvelukeskus	7 023 527	6 938 644	-1,21 %	7 047 983	1,58 %	7 160 994	1,60 %
Yhteensä	9 811 388	9 829 043	0,18 %	10 264 962	4,44 %	10 059 884	-2,00 %

Vuoden 2010 hyvä tulos kattaa suurimman osan vuoden alussa jäljellä olleesta kertyneestä alijäämästä. Seuraaville vuosille jää katettavaa vielä 185.236 euroa. Erityisen iloisia voimme olla siitä, että alijäämän kattamiseen ei ole tarvittu suunniteltuja omaisuuden myyntejä, vaan ylijäämää on saatu jäämään normaalista käyttötaloudesta. Mikäli mainitut erät poistetaan tilikauden ylijäämästä, on tulos edelleen ylijäämäinen 1,4 milj. euroa.

Tuloslaskelma 2010	
Ylijäämä	2 622 695
PHSOTEY:n oikaisu 2007-2008	-673 999
Kansalaisopiston eläkemenoperusteiset maksut 2002-2009	-79 011
Harkinnanvarainen korotus valtionosuuteen	-450 000
Ylijäämä ilman kertaluontoisia eriä	1 419 685

Usean vuoden ajan olemme verranneet tilikauden lukuja valittujen vertailukuntien, Sysmän, Joutsan ja Padasjoen tilinpäätöksiin. Tämä vertailu vuoden 2010 tuloksesta esitetään seuraavassa taulukossa:

TILINPÄÄTÖKSET 2010	Hartola	Joutsa	Padasjoki	Sysmä
Tulovero-%	20,50 %	19,50 %	19,50 %	19 %
Toimintakate/asukas	-4 367	-4 533	-4 762	-4 749
Verotulot/asukas	2 811	2 494	2 662	2 650
Valtionosuudet (ilman hark.var.)/asukas	2 405	2 622	2 624	2 801
Vuosikate/asukas	919	570	513	712
Lainat/asukas	2 635	2 924	3 026	602
Suhteellinen velkaantuneisuus %	51,41 %	54,60 %	59,76 %	17,04 %
Asukkaita	3 353	5 053	3 432	4 305

Hartolan kunnan talouslukuja ja niiden muutoksia on verrattu tilastokeskuksen keräämiin Suomen kuntien vuoden 2010 tilinpäätöksen ennakkotietoihin kohdassa 1.1.3. Kuntatalouden kehitys.

Vuoden 2010 ylijäämä vaikuttaa kertyneen alijäämän kattamisen lisäksi myönteisesti kaikkiin talouden tilaa kuvaaviin tunnuslukuihin. Lainanhoitokate on ensimmäisen kerran moneen vuoteen ylittänyt raja-arvon 1, tällöin tulorahoitus riittää lainojen hoitoon ja tunnusluku on tyydyttävä. Parantuneella tuloksella on vaikutusta kassan riittävyteen, mikä oli päättyneenä vuonna 29 päivää. Kunnan omavaraisuusaste on parantunut 33,63 %:iin. Luvun ollessa pienempi kuin 50 %, se tarkoittaa kuitenkin edelleen merkittävän suurta velkarasitetta, joten parantamisen varaa on edelleen. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska siihen ei vaikuta käyttöomaisuuden ikä, arvostus eikä poistomenetelmä. Tunnusluku oli tilinpäätöksessä 51,41 %. Tämä tarkoittaa sitä, että vieraan pääoman takaisinmaksuun tarvittaisiin 51,41 % tilivuoden käyttötuloista.

Vuoden 2006 jälkeen Hartolan kunta on käynyt kuntaliitosneuvotteluja tai tehnyt selvityksiä kaikkien naapurikuntiensa kanssa ja viime vaiheessa kunta oli mukana Lahden seudun kuntajakoselvityksessä. Kunnanhallitus on katsonut, että uudet kuntaliitosselvitykset eivät juuri nyt ole tarpeen. Joutsan kunnan tiedusteluun kuntajaon tarkistamisesta vastattiin, että tällä hetkellä ei ole olemassa tekijöitä, jotka puoltaisivat kuntaliitosta toiseen maakuntaan ja eri avi- ja ely-alueeseen kuuluvan naapurin kanssa. Tällä hetkellä kunta hoitaa omana toimintonaan hallinnon, elinkeinotoimen, sivistystoimen sekä teknisen toimen ja rakennustarkastuksen. Säästöjä ja tehostumista on saatu rakenteellisten muutosten kautta toteutetulla kuntien yhteistyöllä, tehtävänkuvien laajentamisella ja tehtävien priorisoinnilla. Vuoden 2000 toimintakertomuksen mukaan johtavina viranhaltijoita oli ilman perusturvajohtajaa 6 kokoaikaista henkilöä. Nyt samoja tehtäviä hoitaa kolme ihmistä.

Suunniteltu kuntalain kokonaisuudistus tulee määrittelemään sen, millainen on kaukana kasvukuksista olevan maaseutukunnan tulevaisuus. Kuntien tulevaisuuden linjauksista tehdään ratkaisuja myös huhtikuun eduskuntavaaleissa.

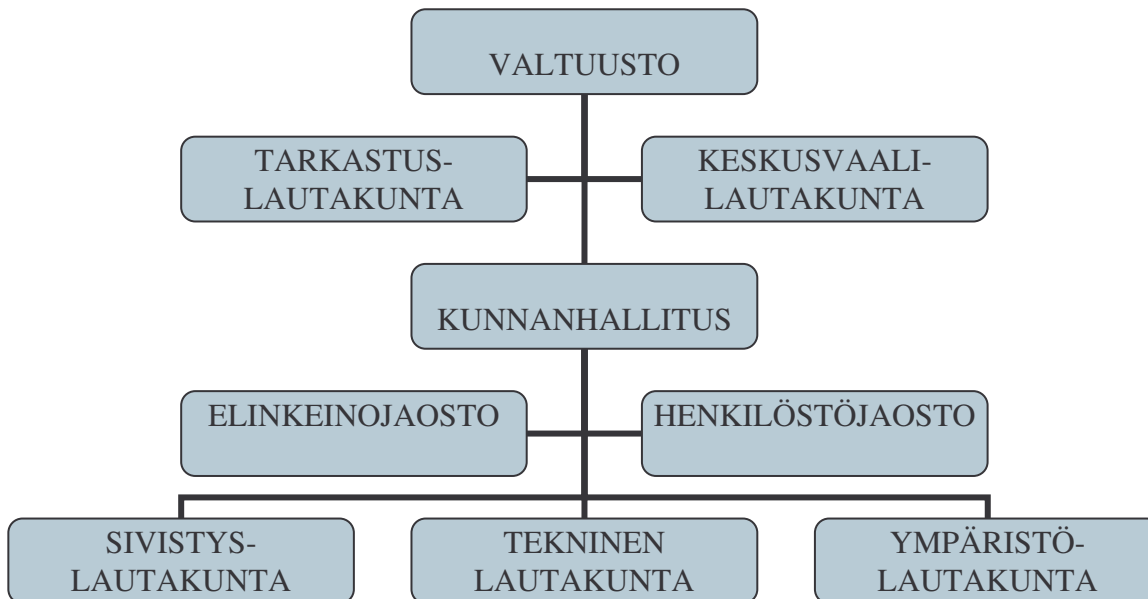
Viisi vuotta sitten emme uskoneet siihen, että kertyneitä alijäämiä pystyttäisiin koskaan kattamaan ilman merkittävää omaisuuden myyntiä. Useat päättäjät olivat sitä mieltä, että talouden toivotonmuuden takia Hartolan kuntaa ei voisi olla enää olemassa vuoden 2009 jälkeen. Kertyneet alijäämät on nyt kuitenkin pääosin katettu, kiitokset hyvin kehittyneille valtionosuuksille ja erityisesti ennakoitua paremmalla kustannusten hallinnalla. Kiitän erityisesti kaikkia kunnan työntekijöitä vastuullisesta ja sitoutuneesta toiminnasta Hartolan kunnan talouden tasapainottamisessa. Kiitän myös luottamushenkilöitä heidän panoksestaan kotikuntamme hyväksi.

Hartolassa 28.3.2011

Raija Rissanen, kunnanjohtaja

1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnan toimielimet järjestäytyivät kunnallisvaalien 2008 tuloksen perusteella käytyjen neuvottelujen jälkeen tammikuussa 2009. Valtuuston jäsenistä vaihtui 10.

Valtuuston kokoonpano 2009 - 2012

Hartolan kunnan ylin päättävä elin on kunnanvaltuusto. Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Kunnanvaltuustoon kuuluu 21 valtuutettua.

Kunnanvaltuuston puheenjohtajana on vuonna 2010 toiminut **Jarkko Fågel** (Kok.), ensimmäisenä varapuheenjohtajana **Vuokko Rolig** (SDP) ja toisena varapuheenjohtajana **Jeremias Sankari** (Kesk). Kunnanvaltuustoon ovat kuuluneet lisäksi seuraavat valtuutetut ja heidän puoluekantansa:

Antikainen Kalevi	Kok.
Eskola Olli	SDP
Hakala Heikki	Kesk.
Heikkilä Mika	Kesk
Huoponen Maria	Kok
Järvinen Hannu	Kesk.
Karnaattu Markku	SDP
Leisti Heikki	Vas.
Mamia Maija-Liisa	Kesk.
Nenonen Mikko	Kok.
Nieminen Tapio	Kesk.
Pajunen, Sanna	SDP
Palm Markku	Kesk
Ruoppi Mikko	Kok.
Röksi Kari	Kesk.
Tanskanen Matti	SDP
Tilander Sirpa	Kok.
Virtanen Maritta	Kesk.

Vuonna 2010 valtuusto kokoontui 5 kertaa ja käsitteli 59 asiaa.

Kunnanhallituksen kokoonpano 2009-2010

Kunnanhallitus huolehtii Hartolan kunnan hallinnon ja toiminnan johtamisesta kunnanvaltuuston hyväksymien tavoitteiden mukaisesti. Kunnanhallitukseen kuuluu seitsemän jäsentä. Kunnanhallituksen puheenjohtajana on vuonna 2010 toiminut Maija-Liisa Mamia (Kesk.) ja varapuheenjohtajana Mikko Ruoppi (Kok.)

Kunnanhallitukseen ovat lisäksi kuuluneet seuraavat varsinaiset jäsenet:

Hakala Heikki	Kesk.
Mattila Liisa	SDP
Palm Markku	Kesk
Tanskanen Matti	SDP
Tilander Sirpa	Kok.

Kunnanhallituksen esittelijänä on toiminut kunnanjohtaja Raija Rissanen. Vuonna 2010 kunnanhallitus kokoontui 19 kertaa ja käsitteli 279 asiaa.

Lautakunnat, toimikunnat ja johtokunnat

Hartolan kunnassa toimi kertomusvuonna tarkastuslautakunta, keskusvaalilautakunta, tekninen lautakunta, sivistyslautakunta ja ympäristölautakunta sekä kaksi jaostoa; henkilöstöjaosto ja elinkeinojaosto. Alla olevassa erittelyssä on ilmoitettu toimielimen varsinaiset jäsenet.

Tarkastuslautakunta

Mikko Nenonen, pj	Kok.
Markku Karnaattu, vpj	SDP
Lea Korhonen	Vas.
Virve Mustonen	Kesk.
Kari Röksä	Kesk.

Tekninen lautakunta

Eskola Olli, pj	SDP
Hannu Kemppi, vpj	Kesk.
Sanna Pajunen	SDP
Juha Saarinen	Kesk.
Pentikäinen-Laine Maija	Kesk.
Nina Hämäläinen	Kok.
Osmo Haikka	Kok.

Ympäristölautakunta

Mika Heikkilä, pj	Kesk.
Tauno Hilden, vpj	Kok
Maritta Virtanen	Kesk.
Jouni Hokkanen	Kesk.
Arja Nenonen	Kok
Elisa Uussilta	SDP
Kalle Moisio	SDP

Keskusvaalilautakunta

Heinonen Hannu, pj	Kesk.
Eero Halmekoski, vpj	Kok.
Elisa Uussilta	SDP
Hely Alakokkare	VAS
Anneli Mäkelä	Kesk.

Sivistyslautakunta

Hannu Järvinen, pj	Kesk.
Kalevi Antikainen, vpj	Kok.
Jeremias Sankari	Kesk.
Pirkko Riihimäki	Kesk.
Maria Huoponen	Kok.
Markku Karnaattu	SDP
Vuokko Rolig	SDP

Elinkeinojaosto (2009 - 2010)

Maija-Liisa Mamia, pj
Matti Tanskanen vpj
Mikko Ruoppi
Nina Hämäläinen
Markku Ihanajärvi

Henkilöstöjaosto 2010

Maija-Liisa Mamia, pj.
Liisa Mattila vpj.
Sirpa Tilander
Merja Ristikangas, palkka-asiamies

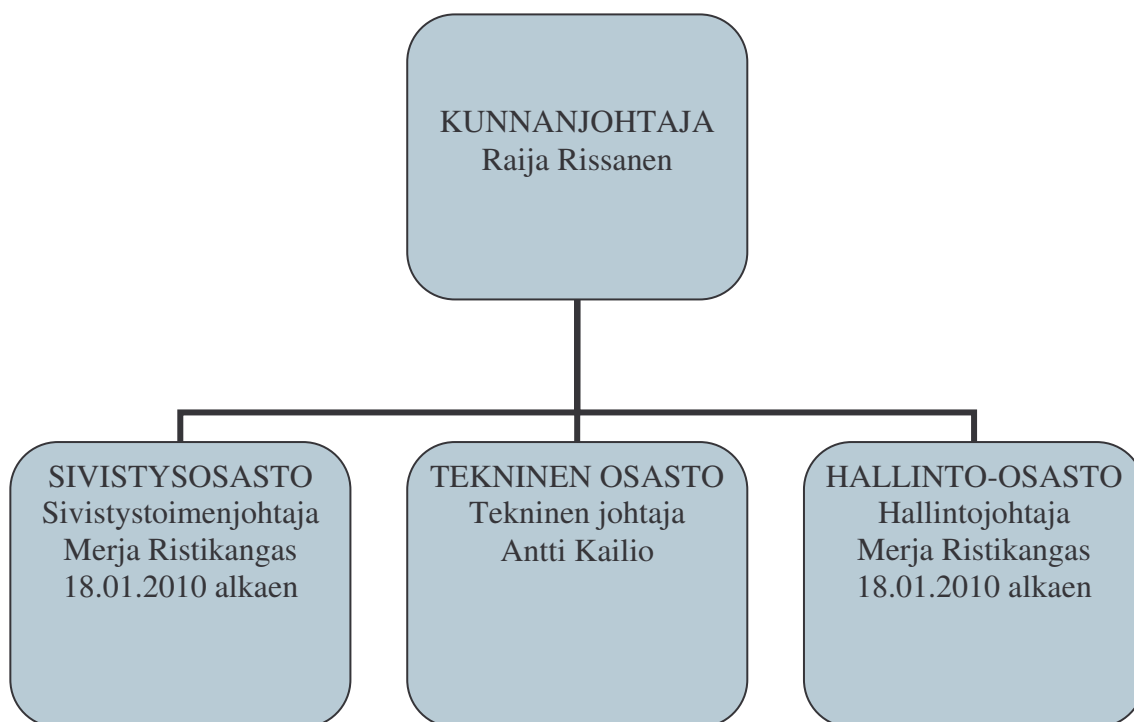
Kaavatoimikunta 2010

Maija-Liisa Mamia, pj.
Olli Eskola
Mikko Ruoppi
Mika Heikkilä
Matti Tanskanen
Jarkko Fågel
Antti Kailio, tekninen johtaja
Tapio Tonteri, rakennustarkastaja
Suvi Nirikko Ympäristötarkastaja

Valtuuston poliittiset voimasuhteet 31.12.2010

Suomen Keskusta	9 valtuutettua
Kansallinen Kokoomus	6 valtuutettua
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	5 valtuutettua
Vasemmistoliitto	1 valtuutettu

Kunnan viranhaltijaorganisaatio on esitetty alla olevassa kaaviossa.

Sivistystoimen hallinnollisten tehtävien hoito on 1.6.2008 lukien siirretty hallintojohtajalle ja yhteenäiskoulun rehtorille. Hallintojohtajan tehtävässä aloitti 18.1.2010 Merja Ristikangas, joka toimii myös sivistystoimenjohtajana.

Tilivelvolliset viran- ja toimenhaltijat

Kuntalain 75 §:n 1 momentin mukaan tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisten toimielinten tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Valtuusto on kokouksessaan 4.2.1998 § 9 määritellyt tilivelvolliset viranhaltijat voimassa olevien johtosäätöjen ja talousarviorakenteen perusteella. Tällöin on tilivelvollisiksi määritelty kunnan edellä luetellut hallintokunnat paitsi valtuusto, joka ei kuntalain 75§:n mukaan ole tilivelvollinen. Tilivelvollisiksi viran- ja toimenhaltijoiksi on määritelty

ne viranhaltijat, joille on hallintosäännössä ja päävastuualueen johtosäännössä delegoitu esittely- ja päätösvaltaa.

kunnanjohtaja	hallintojohtaja	tekninen johtaja
sivistystoimenjohtaja	maaseutuasiamies	vast.eläinlääkäri
toimistorakennusmestari	rakennustarkastaja	ympäristötarkastaja
koulun johtaja/rehtori	kirjastonjohtaja	kulttuurisihteeri

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Maailman ja kansantalouden kehitys

Suomen talous on toipunut vuoden 2009 finanssikriisistä nopeasti ja laajapohjaisesti. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan vuosina 2010–2012 kaikki kysyntäerät vaikuttavat positiivisesti talouskasvuun. Vuoden 2010 BKT:n kasvu on tilastokeskuksen maaliskuun alun ennakkotiedon mukaan 3,1 %. Vuoden 2011 kasvuksi ennustetaan 2,9 % ja vuonna 2012 kasvua ennustetaan kertyvän 2,7 %. Ennusteen mukaan maailmantalous ja maailmankauppa kasvavat nopeasti. kasvun painopiste on kehittyvissä Aasian maissa ja latinalaisessa Amerikassa. Merkittävät kauppakumppanimme Saksa ja Ruotsi kasvavat voimakkaasti, mutta muuten kasvu Euroopassa jää hitaaksi.

Finanssipolitiikka muuttuu elvyttävästä kiristäväksi vuonna 2011. Julkisessa taloudessa on suuri tasapainottamisen tarve, muuten julkinen velka paisuu hallitsemattomasti tulevina vuosina. rahapolitiikka on euroalueella ollut vuonna 2010 ennätyksellisen keveää. kun EKP on pitänyt perusrahoitusoperaatioiden koron yhdessä prosentissa. Ohjaukorkojen arvioidaan pysyvän nykyisellä tasolla vielä pitkälle vuoteen 2011.

Työllisyys on kehittynyt odotettua paremmin ja työllisyysaste heikkenee keskimäärin vain hiukan vuodesta 2009. Vuonna 2012 työllisyysasteen ennustetaan nousevan 70 %:n tasolle. Joulukuun lopun 2010 työttömyysaste oli tilastokeskuksen mukaan 7,9 % ja sen ennustetaan laskevan taloudellisen elpymisen vanavedessä 7,4 prosenttiin vuonna 2012. Joulukuun lopussa 2010 työllisyysaste oli 66,6 %, vuoden 2009 lopussa vastaava luku oli 67 %.

Yksityiset investoinnit kasvoivat vuonna 2010, joskin yksistään asuinrakennusinvestointien vetämää. Vuonna 2011 yksityiset investoinnit kasvavat jo 7 % ja nousu on laaja-alaista. Kotitalouksien kulutus on ollut suhdannetilanteeseen nähden vahvaa. Kulutuksen kasvu jäänee vuonna 2011 noin 2 prosenttiin reaaliensioiden kasvun hidastumisen johdosta.

Vuoden 2010 lopulla elintarvikkeiden alv-alennuksen vaikutuksen poistuttua inflaatio kiihtyi yli kahden prosentin. Vuoden 2011 aikana inflaation odotetaan kiintyvän 2,4 prosenttiin johtuen lähinnä veromuutoksista ja kansainvälisistä hintapaineista raaka-ainemarkkinoilla. Ansiotason ennustetaan kehittyvän varsin maltillisesti seuraavien kahden vuoden aikana.

Tilastokeskuksen alustavien ennakkotietojen mukaan Suomen julkisyhteisöjen velka kasvoi vuoden 2010 aikana 12,2 miljardilla eurolla 87,2 miljardiin euroon. Velan suhde bruttokansantuotteeseen nousi edellisvuoden 43,8 prosentista 48,4 prosenttiin. Julkisyhteisöjen alijämä suhteessa bruttokansantuotteeseen laski hieman, 2,5 prosenttiin, kun vuotta aikaisemmin alijäämä oli 2,6 prosenttia. Julkinen alijäämä suhteessa BKT:een pysyi siis ennakkotietojen mukaan EU:n vakaus- ja kasvuso- pimuksen mukaisen viitearvon 3 % alapuolella. (Lähteet: VM:n suhdannekatsaus 2/2010 ja Tilastokeskus 1.2.2011)

Kuntatalouden kehitys

Tilastokeskus on kerännyt kunnilta ennakkotietoja vuoden 2010 tilinpäätöksistä. Suomen talouden nopea toipuminen vuoden 2009 finanssikriisistä näkyy kuntien tilinpäätöksissä. Pelätystä lamasta ei tullut niin syvä ja vaikea kuin pahimmissa ennusteissa pelättiin.

Kuntien yhteenlaskettu toimintakate kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 3,8 % (Hartolassa ilman poikkeuksellisia, edellisiin vuosiin kohdistuvia menonoikaisuja -1,15 %). Kuntien verotulot kasvoivat 4 % (3,22 %) ja valtionosuudet 7,3 % (13,21 % ilman harkinnanvaraista korotusta). Kuntien yhteenlaskettu vuosikate kasvoi edellisestä vuodesta 18,9 % (oikaistu vuosikate kasvoi 335 % eli yli nelinkertaistui). Yhteenlaskettu kuntien tulos kasvoi edellisen vuoden 0,29 mrd. eurosta 1,49 mrd. euroon. Tästä summasta on kuitenkin 0,95 mrd. euroa Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymän perustamisesta johtuvaa pääkaupunkiseudun kuntien saamaa kirjanpidollista myyntivoittoa.

Tilinpäätösten ennakkotietojen mukaan Manner-Suomen kunnilla oli vuonna 2010 lainaa 2.005 euroa/asukas (Hartolassa 2.635 €/as.). Edellisvuonna lainaa oli 1.838 euroa/asukas (2.747 €/as.). Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta kasvoi 9,6 % (Hartolassa vähentyi -5,06 %), edellisenä vuonna kasvua oli 15,7 % (+2,9 %).

Kuntien tulot paranivat vuonna 2010 paljolti siksi, että yli puolet kunnista korotti veroprosenttejaan. Veronkorotukset toivat kuntien kassaan runsaat 0,5 miljardia euroa. Kunnat jatkoivat myös toimintojensa tehostamista samalla kun yleinen talouden elpyminen vuoden 2010 toisella puoliskolla paransivat kuntien tuloja arvioidusta. Suuri merkitys oli myös valtion vuonna 2009 tekemillä kuntataloutta vahvistavilla toimenpiteillä (kiinteistöveron alarajan korotus, yhteisöveron jako-osuuden muutos, KELA- maksun poisto).

Kuntaliitto on esittänyt huolensa siitä, että vuodesta 1997 lähtien kuntasektorin vuosikate ei ole missään vuonna riittänyt poistonalaisten investointien rahoittamiseen Näin on syntynyt ns. tulo-rahoitusvajetta, jota on vuodesta 1997 lähtien yhteensä jo yli 9 miljardia euroa.

Väestö

Hartolan kunnan asukasmäärä oli vuoden 2010 lopussa 3353 asukasta. Väestö väheni 35 hengellä eli yhden prosenttiyksikön verran. Hartolan kunnan asukasmäärän kumulatiivinen vähenemä vuosi- na 2002 - 2010 on ollut 465 henkeä. Väestö väheneminen johtuu vanhuspainotteisesta ikärakenteesta, jonka vuoksi kuolleisuuden ja syntyvyyden ero on huomattava. Nuorten 20-39 -vuotiaiden osuus väestöstä on vain 13,8 % eli 463 henkeä. Syntyvyys on laskenut vuodesta 2008 lähtien jääden noin 15 syntyneeseen vuosittain.

Vuoden 2010 luonnollinen väestölisäys/-vähennys oli -41 henkilöä ja muuttovoitto oli 6 henkilöä. Hartolassa syntyneitä oli 16 lasta ja kuolleita 57 henkeä. Tulomuuttoa oli 154 henkeä ja lähtömuuttoa 152 henkeä. Lisäksi kuntaan muutti 4 asukasta ulkomailta. Tulo- ja lähtömuutto ovat tasapainossa.

Väestöennusteen mukaan Hartolan väkiluku laskee edelleen noin 250 asukkaalla kuluvalle vuosikymmenellä. Kunnan väkiluvun oletetaan vakiintuvan 3100 asukkaaksi vuoden 2020 jälkeen. (Väestötietokeskus)

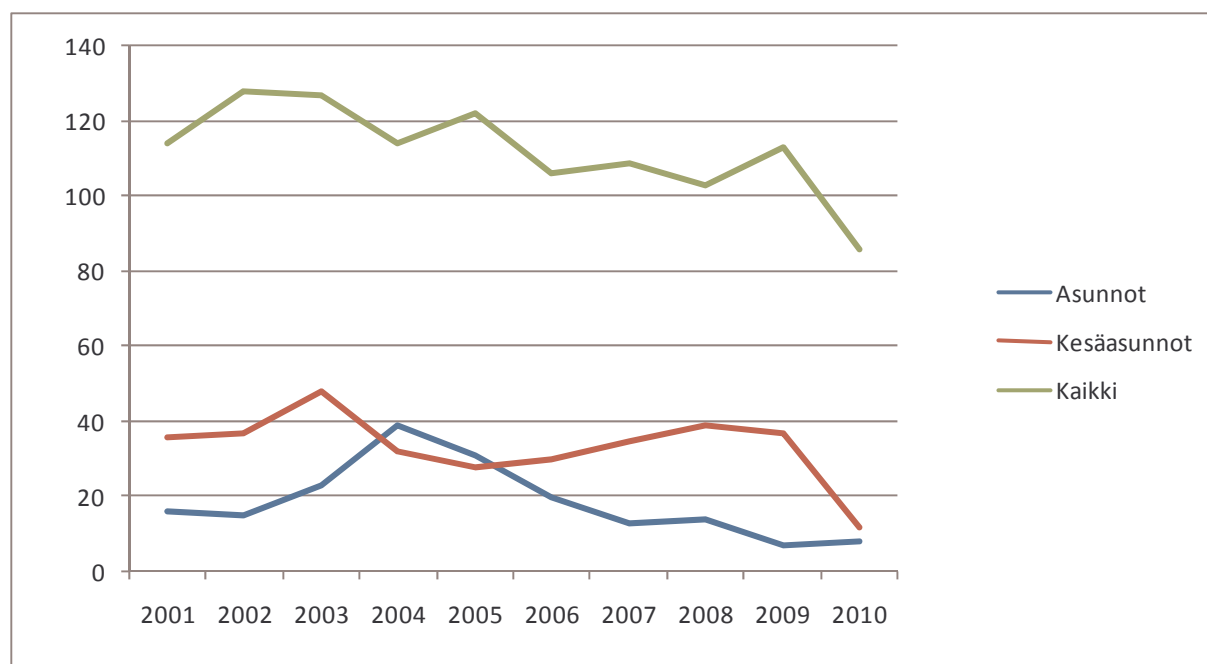
Asukasluku ja sen muutos 2002 – 2010

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Asukkaita 1.1.	3 818	3 783	3 740	3 692	3 671	3 572	3 572	3 466	3 388
Nettomuutto	-6	-20	-21	4	-84	28	-54	-22	6
Syntyneiden enemmitys	-29	-23	-27	-25	-16	-28	-52	-56	-41
Asukkaita 31.12.	3 783	3 740	3 692	3 671	3 571	3 572	3 466	3 388	3 353
	-35	-43	-48	-21	-100	1	-106	-78	-35
Muutos	-0,92 %	-1,14 %	-1,28 %	-0,57 %	-2,72 %	0,00 %	-2,97 %	-2,25 %	-1,03 %

Rakentaminen

Myönnetyt rakennusluvut vuosina 2001-2010 kpl

Vuosi	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Asunnot	16	15	23	39	31	20	13	14	7	8
Kesäasunnot	36	37	48	32	28	30	35	39	37	12
Kaikki	114	128	127	114	122	106	109	103	113	86

Tvöllisyys

Hämeen ELY-keskuksen tilaston mukaan Päijät-Hämeen maakunnan työttömyysaste oli vuoden 2010 lopussa 12,9 %, mikä on 2 prosenttiyksikköä edellisvuotta pienempi. Työttömien työnhakijoiden määrä koko maakunnassa pieneni vuodenvaihteesta 2009 vuoden 2010 vastaavaan ajankohtaan 13,1 prosentilla. Hartolassa työttömien työnhakijoiden määrä pieneni 21 henkilöllä eli 10,7 %. Hartolan työttömyysaste oli vuoden 2010 lopussa 11,9 % kun se vuotta aikaisemmin oli 13,0 %. Koko maan työttömyysaste oli saman tilaston mukaan vuoden 2010 lopussa 10,3 % kun se vuotta

aikaisemmin oli 11,3 %. Heinolan TE-toimiston alueella työttömyysaste oli koko Hämeen korkein eli 14,1 %, vuosi sitten vastaava luku oli 16,1 %. Alueen sisällä Heinolan kaupungin työttömyysaste oli vuoden vaihteessa 2009/2010 14,9 % (vuotta aikaisemmin 17,2 %), Sysmän 11,1 % (12,3%). Hartolan työttömyysaste 11,9 %, mikä on noin prosenttiyksikön parempi kuin edellisessä vuodenvaihteessa, jolloin se oli 13 %.

Taloudellinen huoltosuhde ilmoittaa sen, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohden. Vuonna 2009 ennakkotiedon mukaan Hartolan huoltosuhde oli 1,77. Huoltosuhde oli korkein Sysmässä (1,95) ja matalin Nastolassa (1,35). Koko maan huoltosuhde oli 1,35 ja Päijät-Hämeen maakunnan 1,56. Alhaisin huoltosuhde oli Uudellamaalla, missä se oli 1,07.

Työttömyyden kehitys vuosina 2006-2010

HARTOLA	2006	2007	2008	2009	2010
Työvoima	1554	1567	1503	1505	1470
Työttömyysaste	10,7	9,6	9,8	12,1	9,9
Päijät-Häme %	12,2	10,6	9,7	13	12,9
Työttömät yhteensä*	166	150	147	183	145
joista naiset	84	74	70	78	67
alle 25 vuotiaat	15	11	12	17	8
yli 50 vuotiaat	78	73	69	73	61
Pitkäaikaistyöttömät	43	34	31	27	28
%/työttömistä	25,9 %	22,7 %	21,1 %	14,7 %	19,3 %
Toimenpitein sijoitettuna*	20	29	22	18	20
kuntaan	8	5	4	3	3
valtiolla	1	1	0	0	1
yksityisellä	11	23	18	15	16
Avoimet työpaikat *	37	30	22	13	16

*keskimäärin kuukaudessa

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö/TSA

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Valtuuston vuoden 2010 aikana tekemät merkittävimmät päätökset:

25.1.2010

- hyväksyi oikeusvaikutteisen Pohjois-Hartolan ranta- ja kyläyleiskaavan. Valtuusto hyväksyi terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomaisen taksat 1.4.2010 lukien ja tarkennetut ympäristönsuojelumääräykset.

25.6.2010

- Kesäkuun kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2009 tilinpäätös ja myönnettiin vastuuvapaus kunnan taloutta ja hallintoa hoitaneille tilikaudelta 2009. Lisäksi hyväksyttiin henkilöstöräportti vuodelta 2009.
- Kunnanvaltuusto päätti muuttaa Toivola Oy:lle annetun omavelkaisen takauksen pääomaltaan 1 miljoonan euron täytetakaukseksi.
- myönsi kunnanhallitukselle 17.800 euron määrärahan viiden Suur Savon Sähkö Oy:n osakkeen ostoon Ida Kaarina Majalan kuolinpesältä.
- myönsi Johanna Halmeelle eron luottamustoimista.

13.09.2010

- hylkäsi kuntajakoselvittäjän laatiman 1.6.2010 päivätyyn yhdistymissopimuksen, jonka perusteella Hartola olisi voinut liittyä Lahden ympärille muodostettavaan enimmillään 9 kunnan alueelle perustettavaan suurkuntaan. Ainoastaan Lahti hyväksyi yhdistymissopimuksen.
- myönsi kunnanhallitukselle 21.336 euron määrärahan kuuden Suur Savon Sähkö Oy:n osakkeen ostoon Saara ja Jorma Puputilta.
- myönsi omavelkaisen takauksen Itä-Hämeen kansansivistystyön säätiön 250.000 euron lainalle.
- myi määrä-alan tilasta Provinssi Onni-Kaluste Oy:n Onni Saastamoiselle.

10.11.2010

- Kunnanvaltuusto määräsi vuoden 2011 veroprosentiksi edelleen 20,50 %.
- päätti määrätä kiinteistöverotuksen vuodelle 2011 seuraavasti: yleinen kiinteistövero 1 % , vakituisen asuinrakennuksen kiinteistövero 0,50 % , muiden asuinrakennusten kiinteistövero 1,10 % ja yleishyödyllisen yhteisöjen kiinteistövero 0,20 %.
- siirsi kunnan ympäristöterveydenhuollon viranomaisen toimivallan Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystyöntekijäkeskukseen ympäristöterveyskeskukselle.
- hyväksyi Tippavaaran ranta-asemakaavan.
- päätti tarkistaa vesi- ja jätevesimaksun taksaa sekä haja-asutusalueella kunnan runkolinjan liittymismaksua.
- vahvasti luottamustoimista maksettavat kokouspalkkiot vuosille 2011-2012.

16.12.2010

- hyväksyi vuoden 2011 talousarvion ja taloussuunnitelman vuosille 2011-2013.
- päätti myöntää 3388 euron määrärahan Kunta -ICT:n osakkeiden merkitsemiseksi ja liittymiseksi Sitran Kunta -ICT palvelukeskuksen osakkaaksi.
- hyväksyi peruspalvelukeskus Aavan kunnille valmisteleman lastensuojelun suunnitelman.
- luovutti vesijohtolinjan Murakan vesiosuuskunnalle ja hyväksyi korkotukilainan ja liittymismaksujen käsittelyn
- hyväksyi Itä-Hämeen kansalaisopiston sopimusmuutoksen ja merkitsi tiedoksi, että Hartola, Pertunmaa ja Sysmä ovat sopineet asiaan liittyneen eläkemaksukiistansa.
- hyväksyi Eerikkalan kiinteistön myynnin n. 3,1, ha maa-alueelle perustettavan osakeyhtiön nimiin

Kunnanhallituksen vuoden 2010 aikana tekemät merkittävimmät päätökset

25.2.

- irtisanoi Heinolan kanssa solmitun sopimuksen ympäristöterveydenhuollon palvelujen järjestämisestä ja päätti hankkia eläinlääkintähuollon ja ympäristöterveydenhuollon palvelut Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystyöntekijäkeskeltä vuoden 2011 alusta lukien.

8.3.

- hyväksyi sopimuksen työterveyshuollon palvelujen hankkimisesta työterveyshuolto Wellamo Oy:ltä

29.3.

- päätti jatkaa yhteistyötä Kuntaliiton hallinnoiman ja rahoittaman Pohjoinen-Etelä paikallishallinto –yhteistyöhankkeen ja Iramban piirikunnan kanssa vuosina 2011-2013

10.5.

- päätti jatkaa nuorten työpajatoiminta-hanketta 1.7.2010-30.6.2011 saadun kansallisen rahoituksen turvin

31.5.

- päätti ottaa 1,5 miljoonan euron talousarviolainan Kuntarahoitus Oy:ltä

30.8

- hyväksyi 686 m² määräalan kaupan Hartolan kylässä olevasta tilasta Provinssi Onni Kalusteelle
- hyväksyi uuden toimintamallin häirinnän ja epäasiallisen kohtelun hallinnaksi Hartolan kunnassa

6.9.

- päätti, että se velkoo eläkemenoperusteiset maksut Itä-Hämeen kansansivistystyön säätiöltä Kuntaliiton asiassa antaman lausunnon mukaisesti, joka voi kansalaisopiston toiminnan järjestämistä koskevan sopimuksen 9 § mukaisesti laskuttaa eläkemenoperusteiset maksut kunnilta

20.9

- päätti sitoutua Verkostosta voimaa hankkeeseen vuosina 2011-2013 ja toimia edelleen hanketta hallinnoivana kuntana

11.10.

- vastasi Joutsan kunnan tekemään kuntaliitosaloitteeseen siten, että kuntaliitostunnustelujen aloittaminen ei ole tässä vaiheessa perusteltua tai ajankohtaista
- päätti tehdä rikosilmoituksen poliisille valtuutettu, sivistyslautakunnan varapuheenjohtaja Kalevi Antikaisen toiminnasta luottamustehtävässään

1.11.

- päätti hyväksyä ympäristöterveydenhuollon yhteistoimintasopimuksen muutoksen Heinolan kaupungin kanssa

29.11.

- hyväksyi Hartolan kunnan tietohallinnon strategian ja tietoturvan toimintaohjeet
- päätti osallistua Heinola -Resort hankkeeseen

20.12.

- hyväksyi Kalliolan alueen asemakaavamuutoksen ja asetti sen julkisesti nähtäville.
- asetti vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan eduskuntavaaleja varten
-

VALTIONOSUUEDET VUOSINA 2005-2010

Muutokset valtionosuuksissa

Vuoden 2010 alusta siirryttiin ns. yhden putken valtionosuuteen, jossa aikaisemmin eri sektoriministeriöiden maksamat valtionosuudet yhdistyivät valtiovarainministeriön hallinnoitaviksi. Tämä vuoden 2010 alusta käytössä ollut kunnan peruspalveluiden valtionosuus muodostuu seuraavista perusteista ja kustannuksista:

- yleisen osan määräysperusteet

- sosiaali- ja terveydenhuollon laskennalliset kustannukset
- esi- ja perusopetuksen sekä yleisten kirjaston laskennalliset kustannukset
- taiteen perusopetuksen ja yleisen kulttuuritoimen määräytymisperusteet
- erityisen harvan asutuksen, saaristokuntien ja saamelaisten osuuden mukaan lisätyn valtionosuuden määräytymisperusteet.
- verotulotasaus kuuluu järjestelmään, jolla vähennetään tai lisätään valtionosuutta.

Järjestelmää täydentää talousvaikeuksissa olevien kuntien osalta harkinnanvaraisen valtionosuuden korotus. Valtionosuus myönnetään yhtenä kokonaisuutena ns. yhden putken valtionosuutena, pl. harkinnanvarainen korotus myönnettyyn valtionosuuteen.

Vuoden 2010 alusta kotikuntalaskutuksen perusteet muuttuivat siten, että esi- ja perusopetuksen valtionosuudet maksetaan kunnille kouluikäisen ikäluokan koon perusteella. Kunnan on maksettava korvaus oppilaan käydessä peruskoulua toisen kunnan tai yksityisen opetuksen järjestäjän koulussa (kotikuntakorvausmeno). Kunnan on selvitettävä arviot niiden ikäluokan oppilaiden lukumäärästä, jotka käyvät koulua kunnan ulkopuolella samoin kuin omaan kuntaan muista kunnista tulevien oppilaiden lukumäärä. Muualta tulevista oppilaista saadaan säädetty korvaus oppilaan kotikunnalta (kotikuntakorvaustulo). Korvauksesta ja korvauksen perusteista säädetään laissa Tulona/menona saadaan/maksetaan valtionosuusperusteen mukainen määrä riippuen siitä, millaisesta oppilaasta on kyse. Säädöksen mukaan kotikuntakorvausmenot /-tulot kirjataan perusopetuksen käyttötalousosaan, vaikka ko. erät maksetaan/saadaan valtionosuuden maksatuksen yhteydessä.

Valtionosuuksien vertailu vuosina 2005-2010

1 000 €	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Yleinen valtionosuus	74	70	57	47	183	
Sosiaali- ja terveystoimi	3 525	3 686	3 912	4 856	5 087	
Opetus- ja kulttuuritoimi	314	313	295	168	-210	
Verotulotasaus	2 019	2 201	2 032	2 044	2 064	2 324
Peruspalvelujen valtionosuus						6 678
Muut opetus - ja kulttuuritoimen valtionosuudet						-938
Yhteensä	5 932	6 270	6 296	7 115	7 124	8 064
Harkinnanvarainen korotus vuosittain	295	294	0	339	225	450
Yhteensä	6 227	6 564	6 296	7 454	7 349	8 514

VEROTULOT VUOSINA 2005-2010

Muutokset kunnan saamissa verotuloissa

Vuoden 2010 talousarviossa arvioitiin, että kunnallisveron tilitykset laskevat tai jäävät korkeintaan edellisen vuoden tasolle ansioverotukseen kohdistuvien verovähennysmuutosten vuoksi. Koko kuntasektorilla kunnallisveron muutos jäikin vuonna 2010 lievästi negatiiviseksi -0,5%. Valtion veroperustemuutokset kavensivat kuntien veropohjaa. Vaikka yleinen taloudellinen tilanne Suomessa alkoi elpyä, myönteiset muutokset heijastuvat kunnissa työllisyyteen ja sitä kautta kunnallisverotuloihin vasta viiveellä. Hartolassa kunnallisveron kertymä laski 0,145 milj. euroa.

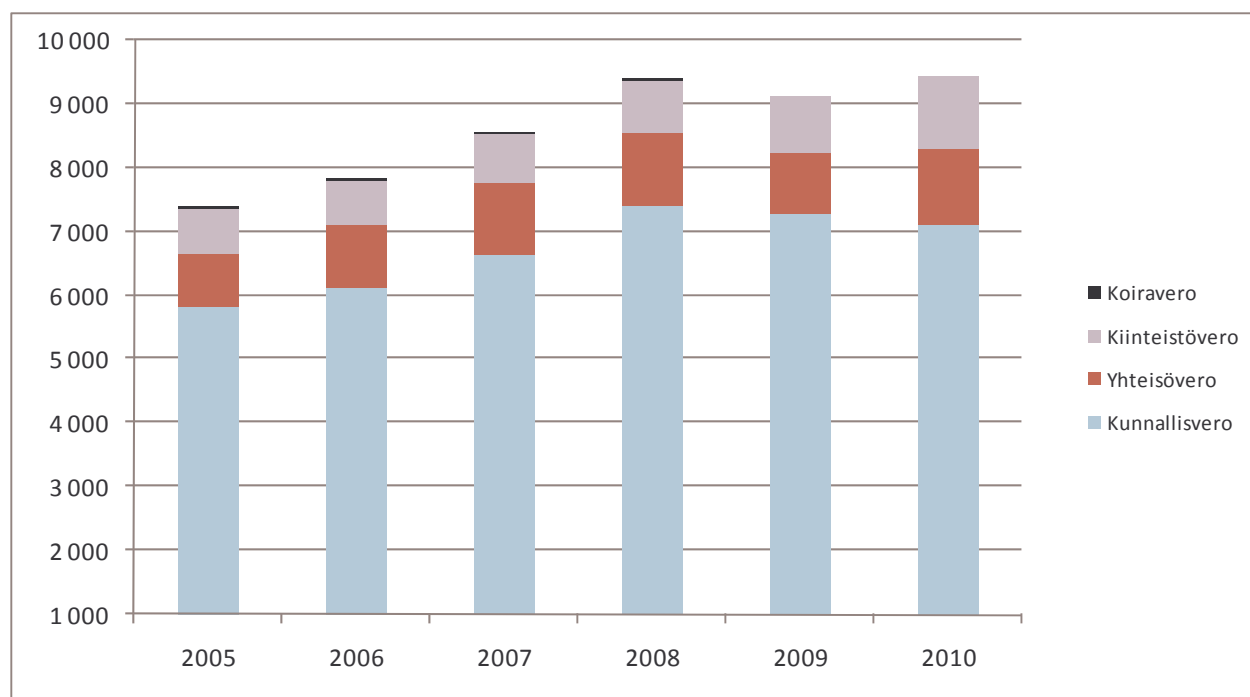
Kuntaryhmän osuutta yhteisöverosta korotettiin vuosille 2009–2011, jonka vuoksi yhteisöveron aleneminen ei ole toteutunut kuntasektorilla. Yhteisöveron tilitykset kunnille kasvoivat jonkin verran vuonna 2010, mutta epävarmuus yritysten tuloskehityksestä oli suuri. Hartolan kunnan saama yhteisöverotulo kasvoi 0,199 milj. euroa vuonna 2010.

Kiinteistöverojen ala- ja ylärajoja korotettiin vuoden 2010 alusta lukien. Hartolan kunnanvaltuuston päätös korottaa kiinteistöveroprosentteja vuonna 2010 nosti kiinteistöverotulojen kertymää 0,240 milj. euroa.

Kaikkien toteutuneiden veromuutosten yhteisvaikutuksena kunnalle kertyi verotuloja runsaat 9,426 miljoonaa euroa, jossa oli kasvua 3,2 % (0,294 milj. euroa) vuoteen 2009 verrattuna.

Tuhatta euroa	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kunnallisvero	5 823	6 104	6 637	7 409	7 275	7 130
Yhteisövero	836	1 004	1 152	1 154	974	1 173
Kiinteistövero	722	732	746	830	884	1 124
Koiravero	8	7	7	6		
Yhteensä	7 389	7 847	8 542	9 399	9 133	9 427
Muutos edell. vuoteen	255	458	695	857	-266	294
Muutosprosentti	3,57 %	6,20 %	8,86 %	10,03 %	-2,83 %	3,22 %

Tuloveroprosentti	19,00 %	19,00 %	20,25 %	20,50 %	20,50 %	20,50 %
-------------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

1.1.4 Kunnan henkilöstö

Kunnan henkilöstömäärä oli tilinpäätösvouden lopussa 120 henkeä, josta vakinaisia oli 96 ja määräaikaisia 24. Määräaikaisesti palkattu henkilöstöä oli edellisvuotta vähemmän. Maksettujen palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma vuonna 2010 oli 3.490.251,17 euroa.

Henkilöstöä koskevat tarkemmat tiedot käsitellään liitetiedoissa ja henkilöstökertomuksessa. Henkilöstökertomus laaditaan erikseen ja tuodaan kunnanhallituksen käsittelyyn sen jälkeen, kun se on esitelty yhteistyötoimikunnalle. Henkilöstökertomus annetaan tiedoksi kunnanvaltuustolle samassa yhteydessä kun valtuusto hyväksyy tilinpäätöksen.

Kunnan henkilöstö 31.12.2010 ja 31.2.2009 (vakinaiset ja määräaikaiset)

Toimiala	Vuosi 2010			Vuosi 2009		
	Vakinaiset	Määräaik.	Yhteensä	Vakinaiset	Määräaik.	Yhteensä
Kunnanhallitus	8	7	15	7	7	14
Sivistyslautakunta	59	12	71	58	15	73
Ympäristölautakunta	2	1	3	2	2	4
Tekninen lautakunta	27	4	31	29	6	35
Yhteensä	96	24	120	96	30	126

1.1.5 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Vuonna 2010 kunnan kannalta ei toteutunut rahoitusriskejä. Kuntaan velallisten yritysten konkurssisaatavat valvottiin pesähoitajien kautta. Maksuvaikeuksissa olevien asiakkaiden saatavia perittiin yhteistyössä Intrum Justitian kanssa.

Rahoitusriskeistä merkittävimmät ovat kunnan takaukset Kiinteistö Oy Vasallille, jonka toiminnalla on kuitenkin ollut positiivinen vaikutus kunnan yritystoiminnan ja elinkeinopolitiikan kannalta. Vuonna 2007 laadittiin riskianalyysi Hartolan kunnan takauksista Kiinteistö Oy Vasallin ja Kiinteistö Oy Kurpan osalta, joka fuusioitui vuonna 2008 Kiinteistö Oy Vasalliin. Riskien kartoitus ei ole tältä osin edelleenkään vanhentunut. Kunta päätti taata syksyllä 2010 Itä-Hämeen kansansivistystyön säätiön lainan, joka oli pääomaltaan 250.000 euroa. Rahoitusriskiä pyritään hallitsemaan säätiön omaisuuteen tehtyjen kiinteistökiinnitysten avulla. Myös alhainen korkotaso on vähentänyt takausriskiä.

Kunta on taannut haja-asutusalueella toimivien vesiosuuskuntien lainoja noin 6,7 miljoonalla eurola. Suurin osa vesiosuuskunnista on kuitenkin vasta rakentanut tai parhaillaan rakentamassa verkostojaan ja ne ovat saaneet hyvin liittyjiä verkostoihinsa ja niiden tulevaisuuteen voidaan suhtautua luottavaisesti. Kunnanvaltuusto on hallinnut takausriskiä siten, että Etelä-Hartolan vesiosuuskunnalle myönnettyyn 3,2 milj. euron lainan takaukseen on haettu vastavakuudeksi yrityskiinnitys.

Toiminnallisista riskeistä merkittävin on Hartolan kunnan henkilöstön pienuus ja osaamisen haavoittuvuus ja tähän liittyvät avainhenkilöriskit. Pienessä organisaatiossa varahenkilöjärjestelmän luominen on haasteellista, koska taloudelliset resurssit ovat rajallisia.

Kunnanhallitus hyväksyi kunnan tietohallinnon strategian joulukuussa 2010 ja samalla on hyväksytty kunnan tietoturvaohjeet, sähköpostin käsittelysäännöt, tietojärjestelmien ylläpitosäännöt ja käyttäjien tietoturvaohjeet. Tietohallinnon järjestelmät on suojattu ja varmennettu.

Vuonna 2010 yleismaailmallinen talouden taantuma taittui ja talouden elpyminen alkoi. Kunnan verotulot kasvoivat vaikka talousarviossa 2010 ennakoitiin niiden edelleen lievästi laskevan. Myös korkotaso oli matalalla ja rahoituskulut laskivat edellisestä vuodesta. Kunnan lainakanta oli yhteensä n. 8,8 milj. euroa 31.12.2010. Lainakanta väheni, koska lyhennyksiä pystyttiin toteuttamaan kasvavaroilla.

Kunnalla ei ole sijoitusomaisuutta.

Kunnalla oli vuonna 2010 voimassaolevat toistaiseksi voimassa olevat lakisääteiset ja vapaaehtoiset vakuutukset Pohjola yhtiössä.

1.1.6 Ympäristötekijät

Kunnassa ei ole laadittua ympäristöraporttia.

Jätevedenpuhdistamon sähkö- ja prosessitekniikka saneerattiin vuosina 2008-2009 vastaamaan tämän hetken vaatimuksia. Saneerauksella on varmistettu jätevedenpuhdistamon häiriötön toiminta ja toimenpiteillä pienennetään puhdistamon toimintaan liittyviä riskitekijöitä. Sen ympäristölupa on voimassa vuoteen 2015. Lietteen käsittelyssä löytyi ratkaisu 2010, kun paikallinen yrittäjä sai jätevesilietteen kompostointiluvan.

Haja-asutusalueiden runkolinjaverkoston rakentamisella saadaan suurin osa haja-asutusalueen jätevesistä asianmukaiseen käsittelyyn. Runkolinjat on rakennettu valmiiksi jo kunnan pohjois-, itä-, ja eteläosiin. Mahdollisia kannattavia rakentamistarpeita on enää muutaman kilometrin osuudet Vuorenkyläntien varteen ja Sysmän suuntiin. Kunnan harvaan asutuissa osissa jäänee kiinteistökohtainen vesihuolto ainoaksi mahdollisuudeksi. Hartolan kunta on rakentanut runkolinjoja alueellisesti kattavasti ja riittävän ajoissa ennen jätevesiasetuksen määräaika, mihin on tosin tulossa muutoksia.

Vt 4 voidaan katsoa riskitekijäksi, sillä siinä kulkevan liikenteen määrä on suuri ja tiellä liikkuu vaaralliseksi luokiteltuja aineita. Runsaassa tieliikenteessä on aina olemassa onnettomuusvaara.

1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Hartolan kunnan sisäisestä valvonnasta vastaa kunnanhallitus, jonka tavoitteena on toiminnan ja tuloksellisuuden jatkuvuuden varmistaminen. Sisäisellä valvonnalla pyritään kirjanpidon ja informaatiojärjestelmän luotettavuuden varmistamiseen ja virheiden tunnistamiseen ja ennaltaehkäisyyn sekä riskien hallitsemiseen ja huolelliseen taloudenhoitoon.

Hartolan kunnassa on voimassa kunnan sisäisen valvonnan yleisohjeet jotka on hyväksytty vuonna 2004. Valtuusto on hyväksynyt Hartolan kunnan konserniohjeen, joka on tullut voimaan 1.5.2008.

Kuntalaissa on annettu tilintarkastajan tehtäväksi tarkastaa, onko sisäinen valvonta järjestetty asianmukaisesti. Sisäinen valvonta jaetaan sisäiseen tarkkailuun, seurantaan ja sisäiseen tarkastukseen.

Sisäinen tarkkailu on jatkuvaa ja luonnollinen osa kunnan toimintaa. Sillä on varmistettu tehtävien asianmukainen hoitaminen ja siitä vastaavat ennen kaikkea esimiesasemassa olevat viranhaltijat.

Seurannan tehtävänä on varmistaa raportointivelvoitteiden täytyminen ja sitä on hoidettu tuottamalla talousarvion osavuosisraportit tulosaluetasolla kunnanvaltuustolle ja tulosityksikkötasolla kunnanhallitukselle ja hallintokunnan tasolla toimielimille.

Sisäinen tarkastus on sisäisen valvonnan näkyvin osa, joka on tarkastustarkoituksessa tapahtuvaa valvontaa. Tarkastuksen kohteena oleva tietää olevansa arvioinnin kohteena. Vuonna 2010 ei tehty sisäistä tarkastusta kunnan toiminnassa.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kunnan toimielinten tekemistä päätöksistä tehtiin Markku Räsäsen toimesta yksi kantelu eduskunnan oikeusasiamiehelle, josta kunnanhallitus antoi lausuntonsa kesäkuussa 2010.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on vireillä Heikki Leistin valitus kunnanvaltuuston 11.11.2008 tekemästä päätöksestä, jolla kunta on päättänyt myydä Riihiniemen koulun Koitti ry:lle.

Kunnanvaltuuston 25.2.2010 hyväksymästä Pohjois-Hartolan ranta- ja kyläyleiskaavasta valitettiin Kouvolan hallinto-oikeuteen Ilpo ja Terttu Pietilän, Teuvo Elfvengrenin ja Päijät-Hämeen lintutie-teellisen yhdistyksen toimesta. Valitus on ollut lausunnolla kunnanhallituksessa toukokuussa 2010.

Kalevi Antikainen valitti Kouvolan hallinto-oikeudelle kunnanhallituksen 11.10.2010 § 197 tekemästä Antikaista koskevasta rikosilmoituksesta, sekä kunnanvaltuuston puheenjohtajan päätöksestä pidättää Antikainen luottamustoimestaan tilapäisesti 15.10.2010 sekä kunnanhallituksen 11.10.2010 196 § tekemästä tutkintapyyntöä koskien hallintovirkamiesten toimintaa oppilasasiassa, josta Antikainen oli tehnyt valtuustoaloitteen liittyen viranhaltijan tekemään lastensuojeluilmoitukseen.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Kunnan toimintakertomuksesta ja talousarvion toteutumisvertailusta käy ilmi, että valtuustolta ei anottu lisämäärärahoja vuonna 2010. Käyttötalouden ulkoiset ja sisäiset menot toteutuivat 90,07 % ja tulot 107,28 %. Toimintakate 87,59 %.

Talousarvion toteutumisen näkökulmasta voidaan arvioida, että varojen käytön valvonnassa on onnistuttu.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kunnan merkittävimpiä riskejä ja riskienhallintaa on kuvattu kohdassa 1.1.6.

Sopimustoiminta

Sopimusehtojen noudattamista ja vanhentumisaikojen seuranta on lisätty hallintokunnan ja taloushallinnon välisellä yhteistyöllä. Sopimusten parempaan valvontaan ja määräaikojen seurantaan pyritään aktiivisesti.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Hartolan kunnassa ei ole järjestetty ulkopuolista tai sisäistä tarkastusta vuonna 2010

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2010	2009	2008
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	2 580	2 484	2 652
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintakulut	-17 224	-18 060	-18 205
Toimintakate	-14 644	-15 576	-15 553
Verotulot	9 427	9 133	9 399
Valtionosuudet	8 514	7 349	7 453
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	14	27	33
Muut rahoitustuotot	46	44	59
Korkokulut	-275	-320	-394
Muut rahoituskulut	0	0	-4
Vuosikate	3 082	657	993
Poistot ja arvonalentumiset	-459	-445	-344
Satunnaiset tuotot	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0
Tilikauden tulos	2 623	212	649
Tilinpäätössiirrot		0	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2 623	212	649

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	15,0 %	13,8 %	14,6 %
Vuosikate/Poistot, %	671 %	148 %	289 %
Vuosikate, €/asukas	919	194	286
Asukasmäärä	3 353	3 388	3 466

Tuloslaskelman tunnuslukujen laskentaperusteet:

Toimintatuotot/toimintakulut, %= 100 *Toimintatuotot/Toimintakulut

Vuosikate/Poistot, %= 100 x Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate €/asukas= Vuosikate/Asukasmäärä

Tuloslaskelma ei sisällä kunnan sisäisiä tuottoja ja kuluja

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista oli 15 % (13,8 %). Toimintakulujen väheneminen jatkui edelleen 0,836 milj. euroa -4,85 % (0,8 %). Toimintakate, joka osoittaa verorahoituksen tarpeen kunnan toiminnan kattamiseen parani selvästi 0,932 milj. euroa vuoteen 2009 verrattuna (0,023 milj. euroa).

Verotulot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 0,294 milj. euroa eli n. 3,2 % (-2,9%).

Valtionosuuksia kertyi 1,165 milj. euroa enemmän kuin edellisellä vuonna. Summaan sisältyy kunnalle myönnetty harkinnanvarainen valtionosuus 0,450 milj. euroa. Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat edelliseen vuoteen verrattuna lähes samansuuruisena. Suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin 0,460 milj. euroa.

Tilikauden tulos 2,622 milj. euroa poikkeaa huomattavasti talousarviosta. Vuoden 2010 talousarvioita tehtäessä tuloksen arvioitiin jäävän alijäämäiseksi. Käännettä selittää Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystoimen kuntayhtymän tekemä 0,674 milj. euron oikaisu vuosien 2007–2008 huoltopalvelulaskutukseen sekä 0,450 milj. euron harkinnanvarainen valtionosuus ja verotulojen kääntyminen kasvuun vuonna 2010 ja kunnan toimintamenojen maltillinen kehitys.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2010 1 000 €	2009 1 000 €	2008 1 000 €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	3 082	657	993
Satunnaiset erät, netto	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	-122
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-731	-960	-820
Rahoitusosuudet investointeihin	275	200	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6	33	226
Toiminnan ja investointien kassavirta	<u>2 632</u>	<u>-70</u>	<u>277</u>
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-239	-87	-226
Antolainasaamisten vähennykset	402	191	42
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 518	3 021	1 700
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 048	-747	-1 176
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 045	-2 000	875
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-21	34	0
Vaihto-omaisuuden muutos			
Saamisten muutos	-703	-32	-395
Korottomien velkojen muutos	-393	-621	-577
Rahoituksen kassavirta	<u>-1 439</u>	<u>-241</u>	<u>243</u>
Rahavarojen muutos	1 193	-311	520
Rahavarat 31.12.	1 710	517	828
Rahavarat 1.1.	517	828	308

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulorahoitus, %	675,9	86,4	121,1
Pääomamenojen tulorahoitus, %	92,2	46,8	45,6
Lainanhoitokate	1,0102	0,9157	0,8834
Kassavarat 31.12.	1710	517	828
Kassasta maksut	21519	20174	20825
Kassan riittävyys pv	29	9	15
Asukasmäärä	3 353	3 388	3 466

Rahoituslaskelman tunnuslukujen laskentaperusteet:

Investoinnin tulorahoitus, %= 100 x Vuosikate/Investointien omahankintameno (Investointien omahankintameno tarkoittaa rahoituslaskelman pysyvien vastaavien investointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet)

Pääomamenojen tulorahoitus, %= 100 x Vuosikate/Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainan lyhennykset)

Lainanhoitokate = (Vuosikate + Korkokulut)/Korkokulut + Lainan lyhennykset)

Kassan riittävyys pv = 365 x Kassavarat / Kassasta maksut

Tulorahoitus (toiminnan rahavirta) oli vuonna 2010 noin 3,081 milj. euroa (0,657 milj. euroa). Tulorahoituksen korjauserissä toiminnan rahavirrasta poistetaan vuosikatteeseen sisältyvät pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja –tappiot, jotka siirretään alaspäin pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoittoihin.

Investoinnit olivat 0,731 milj. euroa (0,960 milj. euroa) ja rahoitusosuudet investointeihin 0,275 euroa (0,200 milj. euroa).

Investointien tulorahoitus-tunnusluku määrittää osuuden, joka investointien omahankintahinnasta on rahoitettu tulorahoituksella. Jos luku on alle 100 %, niin investointeja täytyy rahoittaa pääomarahoituksella eli omaisuuden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintahinta vuonna 2010 oli 0,450 milj. euroa, joka katettiin kokonaan tulorahoituksella.

Pääomamenojen tulorahoitus on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä. Pääomamenoja katettiin vuosikatteella.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on suurempi kuin 1. Jos tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, myymään omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Hartolan kunnan lainahoitokyky oli hyvä vuonna 2010, koska arvo oli 1,01.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2010	2009	VASTATTAVAA	2010	2009
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	12 111	12 113	A OMA PÄÄOMA	5 380	2 757
I Aineettomat hyödykkeet	9	16	I Peruspääoma	5 530	5 530
Aineettomat oikeudet	0	0	II Arvonkorotusrahasto	0	0
Tietokoneohjelmistot	9	16	III Muut omat rahastot	35	35
II Aineelliset hyödykkeet	8 835	8 857	IV Edell. tilikausien yli-/alijäämä	-2 808	-3 020
Maa- ja vesialueet	4 345	4 351	V Tilikauden yli-/alijäämä	2 623	212
Rakennukset	1 801	1 858	B POISTOERO JA VAPAA-		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 481	2 123	EHTOISET VARAUKSET	0	0
Koneet ja kalusto	43	77	C PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	53	25	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	68	102
Ennakkomaksut ja keskener.hank.	112	423	Valtion toimeksiannot	14	27
III Sijoitukset	3 267	3 240	Lahjoitusrahastojen pääomat	54	75
Osakkeet ja osuudet	3 267	3 240	E VIERAS PÄÄOMA	10 608	11 487
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	48	60	I Pitkäaikainen	8 016	8 152
Valtion toimeksiannot	14	26	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	7 041	6 995
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	34	34	Lainat julkisyhteisöiltä	250	417
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 897	2 173	Liittymismaksut ja muut velat	688	671
I Vaihto-omaisuus	1	1	Siirtovelat	37	69
Aineet ja tarvikkeet	1	1	II Lyhytaikainen	2 592	3 335
II Saamiset	2 186	1 655	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	1 545	1 895
Pitkäaikaiset saamiset	510	559	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Myyntisaamiset	403	417	Saadut ennakot	58	36
Lainasaamiset	94	128	Ostovelat	484	655
Muut saamiset	13	14	Liittymismaksut ja muut velat	83	95
Lyhytaikaiset saamiset	1 676	1 096	Siirtovelat	422	654
Myyntisaamiset	707	364	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	16 056	14 346
Lainasaamiset	34	157	TASEEN TUNNUSLUVUT		
Muut saamiset	914	545	Omavaraisuusaste, %	33,63	19,27
Siirtosaamiset	21	30	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	51,41	60,38
III Rahoitusomaisuusarvopaperit	0	0	Kertynyt alijäämä, milj €	-185	-2 808
IV Rahat ja pankkisaamiset	1710	517	Kertynyt alijäämä, €/asukas	-55	-829
VASTAAVAA YHTEENSÄ	16 056	14 346	Lainakanta 31.12. milj. €	8,836	9,307
			Lainat, €/asukas	2 635	2 747
			Lainasaamiset 31.12. milj. €	0,128	0,285
			Asukasmäärä	3353	3388

Taseen tunnuslukujen laskentaperusteet:

Omavaraisuusaste, %

$$= 100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selvitä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta, 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$$= 100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Lainakanta 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto-, ja muilla veloilla.

Lainat €/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

Pysyviin vastaaviin merkityt antolainat kunnan omistamien tai muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.5 Kokonaistulot ja – menot

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

		1 000 €			1 000 €
TULOT			MENOT		
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	2 580		Toimintakulut	17 224	
Verotulot	9 427		./.. Valmistus omaan käyttöön		
Valtionosuudet	8 515		Korkokulut	275	
Korkotuotot	14		Muut rahoituskulut		
Muut rahoitustuotot	46		Satunnaiset kulut		
Satunnaiset tuotot	0		Tulorahoituksen korjaukset		
Tulorahoituksen korjaukset			Pakollisten varausten muutos		
./.. Pysyvien vastaavien			./.. Pakollisten varausten lis./väh.		
hyödykkeiden luovutusvoitot			./.. Pysyvien vastaavien hyödyk-		
Investoinnit			keiden luovutustappiot		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	275		Investoinnit		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden			Investointimenot	731	
luovutustulot	6		Rahoitustoiminta		
Rahoitustoiminta			Antolainasaamisten lisäykset	240	
Antolainasaamisten vähennykset	402		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 048	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 518		Lyhytaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	1 045		Oman pääoman vähennys		
Oman pääoman lisäykset					
Kokonaistuotot yhteensä	23 828		Kokonaismenot yhteensä	21 518	

Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot =	23 518 – 21 518 =	2 310
Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos =	1 117 + 1 193 =	2 310

Kokonaistulojen ja – menojen laskelma on koottu sekä tuloslaskelmasta että rahoituslaskelmasta. Laskelma ei sisällä kunnan sisäisiä menoja eikä tuloja.

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätöksiin sisältyvistä yhteisöistä

Hartolan kunta ja sen määräysvallassa olevat tytäryhteisöt (yli 50 %) muodostavat kuntakonsernin, jossa on neljä osakeyhtiötä ja yksi säätiö. Kaikki tytäryhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen. Konsernitilinpäätöksessä käsitellään lisäksi viisi kuntayhtymää.

Tytäryhteisöt, omistus yli 50 %	Kunnan omistusosuus %	Yhdistely
Kiinteistö Oy Kuninkaanpitäjä	100	100 %
Kiinteistö Oy Vasalli	100	100 %
As Oy Vuorilaakso	72,50	100 %
Hartolan Matkailu Oy	55,81	100 %
Jorma Virtasen säätiö	100	100 %

Kuntayhtymät

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä	1,90	1,90 %
Päijät-Hämeen koulutus konserni	0,80	0,80 %
Vaalijalan kuntayhtymä	1,27	1,27 %
Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymä	0,45	0,45 %
Päijät-Hämeen liitto	1,94	1,94 %

Osakkuusyhteisöt, omistus 20-50 %

As Oy Yrittäjäkerho	34	34 %
As Oy Sahakankaanmäki	41	41 %
As Oy Yölintu	24,50	24,50 %

Konsernikäsitteestä, johtamisesta ja tehtävistä on säädetty laissa kuntalain muuttamisesta (519/27.4.2007), joka tuli voimaan 15.5.2007. Kunnanvaltuusto päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi asettaa konsernille tavoitteita ja määritellä periaatteita konsernijohdolle koskien tytäryhteisöjen toiminnan ohjausta ja valvontaa. Valtuusto voi myös ohjata asettamallaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus, joka ensisijaisesti toteutuu kunnan talousarviossa ja – suunnitelmassa, ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä.

Hartolan kunnan konserniohje on tullut voimaan 1.5.2008. Konserniohjeessa todettiin kuntakonsernin johtamisesta, ohjauksesta ja valvonnasta toimielimittäin ja viranhaltijoittain mm. seuraavaa:

Valtuusto määrittelee kuntalain 13 §:n mukaan konserniohjauksen periaatteet, omistajapolitiikan linjaukset sekä hyväksyy konsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

- Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, onko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada kaikki tarvitsemansa selvitykset tytäryhteisöjen toiminnasta ja tilinpäätöksistä. Lisäksi tarkastuslautakunnalla on oikeus tutustua tytäryhteisöjen toimintaan ja tavoiteasetantaan ja tätä kautta arvioida, onko valtuuston asettamat tavoitteet saavutettu.
- Kunnanhallitus ohjaa ja koordinoi Hartola-konsernin toimintaa ja taloutta. Kunnanhallitus antaa kuntalain 23 §:n nojalla tarvittaessa tytäryhteisöjen toimintaa velvoittavia ohjeita.
- Kunnanjohtaja vastaa Hartola-konsernin operatiivisesta johtamisesta ja seurannasta osallistumalla kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeudella. Kunnanjohtaja voi nimetä tytäryhteisöön controllerin, sisäisen tarkastajan tai muun edustajan, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus yhteisön hallituksessa tai vastaavassa toimielimessä. Kunnanjohtajalla on oikeus sisäisten selvitysten teettämiseen, mikäli kunnan omistajapolitiikka sitä vaatii.

Kunnanvaltuusto ei ole asettanut vuoden 2010 talousarviossa kuntakonsernille sitovia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita.

1.6.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuonna 2010 ei ollut merkittäviä tapahtumia.

1.6.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnassa on erotettava kuntakonsernin yhteisöjen operatiivinen, jatkuva valvonta, jonka vastuu kunnassa on viranhaltijoilla. Konsernivalvonnassa ei ole havaittu merkittäviä puutteita vuoden 2010 aikana. Valvonta on ollut jälkikäteistä, ei niinkään ennakoivaa ja suunnitelmallista.

Kunnanhallitus valitsee toimikaudekseen, joka on kaksi (2) vuotta, edustajat eri osakeyhtiöiden yhtiökokouksiin. Yhtiökokous valitsee yhtiöiden hallitukset, ellei yhtiöjärjestyksessä ole muuta määrätty. Kuntayhtymien yhtymävaltuustoihin valitsee Hartolan kunnan edustajat myös valtuusto toimikaudekseen eli neljäksi vuodeksi, ellei valintatavasta ole kuntayhtymän perussopimuksessa muuta määrätty. Kuntayhtymien valtuustot valitsevat kyseisin kuntayhtymän hallituksen jäsenet.

Toimivallan ja –vastuunjako konserniohjauksessa

Kunnalla on kaksi merkittävää tytäryhteisöä eli Kiinteistö Oy Kuninkaanpitäjä ja Kiinteistö Oy Vasalli. Ohjeiden anto tytäryhteisölle on ollut riittävää kertomusvuoden aikana.

Konsernitavoitteiden asettaminen

Vuoden 2010 talousarviossa ei ole asetettu tytäryhteisöille tavoitteita.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Kiinteistö Oy Kuninkaanpitäjä toteuttaa kunnan asuntopolitiikkaa ja huolehtii kunnan vuokra-asuntojen vuokraustoiminnasta. Yhtiön toiminta on luonteeltaan sosiaalista vuokraustoimintaa ja yhtiön tavoite ei ole voiton tavoittelu.

Kiinteistö Oy Vasalli rakentaa ja hallinnoi kunnan omistamia toimitiloja. Kiinteistö Oy Vasalli on kunnan elinkeinopolitiikan ”työrukkanen”, joka rakentaa ja vuokraa toimitiloja yrityksille.

Riskien hallinta tytäryhteisöissä

Vuonna 2007 on laadittu riskianalyysi Hartolan kunnan takauksista Kiinteistö Oy Kurpan ja Kiinteistö Oy Vasallin osalta. Vuonna 2008 Kiinteistö Oy Kurppa on fuusioitunut Kiinteistö Oy Vasalliin.

Hartolan konsernin omavaraisuusaste muuttui negatiiviseksi vuonna 2005, jolloin Koy Vasalli rakensä Finndomo Oy:lle vuokratun ns. talotehtaan kiinteistön. Negatiivisuus johtuu kokonaan omistettujen tytäryhtiöiden ja kunnan erilaisista poistosuunnitelmista. Konsernitasetta tehtäessä ovat tytäryhtiöiden poistot laskettu emokunnan poistosuunnitelman mukaan. Yhtiö toimii kiinteistöjen rahoittajana ja se poistaa kiinteistöjen hankintahinnat samassa tahdissa, kuin lyhentää kyseistä kiinteistöä varten otettuja lainoja. Kunnassa teollisuuskiinteistöistä tehdään 15 % menojäännöspoisto. Koy Vasallin oma pääoma on positiivinen.

1.6.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

HARTOLAN KUNTAKONSERNI	TULOSLASKELMA 2010	
	1.1.-31.12.2010	1.1.-31.12.2009
Toimintatuotot	11 328 332,15	11 302 058,64
Toimintakulut	-24 665 125,73	-25 230 084,22
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	801,57	1 176,43
Toimintakate	-13 335 992,01	-13 926 849,15
Verotulot	9 426 828,69	9 132 962,77
Valtionosuudet	8 514 516,00	7 348 803,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	26 046,91	44 114,49
Muut rahoitustuotot	50 278,12	45 911,63
Korkokulut	-688 679,65	-991 076,12
Muut rahoituskulut	-5 107,18	1 917,53
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-617 461,80	-899 132,47
Vuosikate	3 987 890,88	1 655 784,15
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 997 883,71	-2 927 549,33
Tilikauden yli-/alipariarvot	-78,99	-13 285,55
Satunnaiset erät	820,27	0,00
Arvonalentumiset		
Tilikauden tulos	990 748,45	-1 285 050,73
Tilinpäätössiirrot	132 880,00	45 456,00
Vähemmistöosuudet		
Tuloksen oikaisuerät		
Tilikauden ylijäämä	1 119 357,16	-1 235 762,29
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	45,93	44,80
Toimintatuotot, €/asukas	3 378,57	3 330,99
Toimintakulut, €/asukas	-7 356,14	-7 435,92
Vuosikate/Poistot. %	133,02	56,56
Vuosikate, €/asukas	1 189,35	488,00
Asukasmäärä 31.12	3353	3393

HARTOLAN KUNTAKONSERNI

RAHOITUSLASKELMA 2010

	Vuosi 2010	Vuosi 2009
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 987 890,88	1 655 784,15
Satunnaiset erät	344,33	-13 285,54
Tulorahoituksen korjauserät	-1 854,05	5 151,58
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 634 509,35	-1 292 616,73
Rah.osuudet iv. menoihin	290 121,57	216 985,99
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	10 012,85	391 775,99
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 652 006,23	963 795,44
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-240 771,45	-86 968,11
Antolainasaamisten vähennykset	402 377,85	190 963,51
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 721 220,78	3 038 981,07
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 713 238,36	-1 491 657,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 021 215,91	-2 012 113,11
Oman pääoman muutokset	-64 922,25	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	-22 973,26	32 786,33
Vaihto-omaisuuden muutos	9 235,44	-3 667,27
Pitkäaikaisten saamisten muutos	0,00	0,00
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-564 467,64	-20 964,38
Korottomien velkojen muutos	-79 159,27	-719 647,23
Rahoituksen rahavirta	-1 531 482,25	-1 072 286,19
Rahavarojen muutos	1 120 523,98	-108 490,75
Rahavarat 31.12.	3 165 154,98	2 044 631,01
Rahavarat 1.1.	2 044 631,00	2 153 122,76
	1 120 523,98	-108 491,75
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Investointien tulorahoitus, %	298,9	242,1
Pääomamenojen tulorahoitus, %	75,4	73,2
Lainanhoitokate	0,7	0,3
Kassan riittävyys, pv	37,3	25,7
Kassasta maksut	30 947 432	29 090 485
Asukasmäärä	3353	3393

HARTOLAN KUNTA

KONSERNITASE 2010

VASTAAVAA	31.12.2010	31.12.2009
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	51 249,90	57 269,78
Muut pitkävaikutteiset menot	11 128,30	12 189,20
	62 378,20	69 458,98
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	5 512 272,09	5 482 576,91
Rakennukset	10 754 790,62	12 623 915,13
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 520 701,90	2 162 582,87
Koneet ja kalusto	107 693,85	141 401,00
Muut aineelliset hyödykkeet	141 835,43	133 624,97
Ennakkomaksut ja keskeneräiset	354 622,66	519 971,73
	19 391 916,55	21 064 072,61
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet	1 516 294,12	1 489 124,06
Muut lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	96 902,55	96 804,89
	1 613 196,67	1 585 928,95
Pysyvät vastaavat yhteensä	21 067 491,42	22 719 460,54
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	245 208,00	347 782,56
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	35 275,58	35 238,83
Muut toimeksiantojen varat	264,40	264,40
	280 747,98	383 285,79
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	103 258,69	112 494,52
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	433 674,48	518 419,38
Lainasaamiset	23 793,18	42 780,16
	457 467,66	561 199,54
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 164 462,59	749 620,13
Lainasaamiset	-166 142,63	56 857,37
Muut saamiset	1 195 311,81	1 010 094,73
Siirtosaamiset	88 586,32	71 552,16
	2 282 218,09	1 888 124,39
Rahoitusarvopaperit	101 592,88	117 793,52
Rahat ja pankkisaamiset	3 063 562,10	1 926 837,49
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS Y	6 008 099,42	4 606 449,46
VASTAAVAA YHTEENSÄ	27 356 338,82	27 709 195,79

HARTOLAN KUNTA

KONSERNITASE 2010

VASTATTAVAA	31.12.2010	31.12.2009
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	5 942 197,69	5 942 197,69
Arvonkorotusrahasto	145 710,44	145 710,44
Muut rahastot	294 060,21	293 501,72
Ed.tilikausien yli/-alijäämä	-13 838 602,56	-12 537 496,33
Tilikauden yli/-alijäämä	1 119 357,16	-1 235 762,29
Oma pääoma yhteensä	-6 337 277,06	-7 391 848,77
VÄHEMMISTÖOSUDET	6 866,14	7 443,52
VARAUKSET		
Kertynyt poistoero	137 003,07	331 115,21
Vapaaehtoiset varaukset	167 384,96	102 740,90
Pakolliset varaukset	73 065,87	71 477,18
	377 453,90	505 333,29
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	264 772,73	369 048,63
Lahjoitusrahastojen pääomat	57 627,17	79 098,40
Muut toimeksiantojen pääomat	18 408,71	18 173,43
	340 808,61	466 320,46
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Rahoitus ja vakuutuslaitokset	26 561 548,00	26 983 733,70
Lainat julkisyhteisöiltä	188 278,16	339 279,42
Lainat muilta luotonantajilta	725 270,38	740 062,39
Siirtovelat		
	27 475 096,54	28 063 075,51
Lyhytaikainen		
Rahoitus ja vakuutuslaitokset	2 623 744,06	3 090 144,16
Lainat julkisyhteisöiltä	1 634,57	1 801,03
Saadut ennakot	135 042,94	110 952,71
Ostovelat	741 928,30	903 063,84
Muut velat	777 585,01	603 776,90
Siirtovelat	1 213 455,81	1 349 133,14
	5 493 390,69	6 058 871,78
Vieras pääoma yhteensä	32 968 487,23	34 121 947,29
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	27 356 338,82	27 709 195,79

Konsernitaseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste	-21,89	-24,95
Rahoitusvarallisuus, €/asukas	-8 167,63	-8 864,79
Konsernin lainakanta 31.12.	30 100 475,17	31 155 020,70
Konsernin lainat, €/asukas	8 977,18	9 182,15
Konsernin lainasaamiset 31.12.	96 902,55	96 804,89
Kertynyt yli/-alijäämä, €/asukas	-3 793,39	-4 059,32
Kunnan asukasmäärä	3 353	3 393

Konsernitaseen loppusumma oli 27,356 milj. euroa. Konsernin omavaraisuus laski 3,1 prosenttiyksikköä. Kertynyt alijäämä lisääntyi. Konsernin lainakanta pieneni ja Hartola- konsernin lainat asukasta kohti olivat 31.12.2010 8977 euroa.

Konsernitase ei ole vertailukelpoinen edelliseen vuoteen (edellisten tilikausien yli-/alijäämä).

1.7 Tilikauden tuloksen käsitteleminen ja talouden tasapainottaminen

1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on kuntalain 69 §:n 3 momentin mukaan tehtävä toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä. Tilikauden tulos on ylijäämäinen 2,623 milj. euroa.

Kunnanhallitus esittää valtuustolle tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- *Vuoden 2010 ylijäämä 2.622.694,96 euroa kirjataan omaan pääomaan ylijäämätilille ja sillä katetaan taseen omassa pääomassa olevaa kattamatonta alijäämää. Kirjauksen jälkeen kunnalla on taseessa 31.12.2010 kattamatonta alijäämää 185.235,19 euroa.*

1.7.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

1000 euroa	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Peruspääoma	8 216	8 216	7 936	6 560	5 530	5 530	5 530	5 530	5 530	5 530	5 530	5 530
Muut omat rahastot	1 431	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34
Edellisten tilik. yli-/alijäämä	-381	-1 140	-280	-1 376	-1 029	747	-518	-1 616	-2 540	-3 669	-3 020	-2 808
Kattaminen rahastoista		1 396	0	0	0							
Kattaminen peruspääomasta			280	1 376	1 029							
Edellisten tilik. yli-/alijäämä		256	0	0	0	747	-518	-1 616	-2 540	-3 669	-3 020	-2 808
Tilikauden yli-/alijäämä	-759	-536	-1 376	-1 029	747	-1 265	-1 098	-924	-1 129	649	212	2 623
Oma pääoma	8 507	7 970	6 594	5 565	6 311	5 046	3 948	3 024	1 895	2 544	2 756	5 379

Kattamaton alijäämä -1 140 -280 -1 376 -1 029 747 -518 -1 616 -2 540 -3 669 -3 020 -2 808 -185

Kuntalain 69 §:n 2 momentin mukaan toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainottamisen toteuttamisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Hartolan kunnalla on taseessa edellisillä tilikausilla kertynyttä alijäämää yhteensä 2.807.930 euroa ja tilikauden tulos on ylijäämäinen 2.622.695 euroa. Sen jälkeen kun taseessa olevaa alijäämää on katettu vuoden 2010 ylijäämällä jää taseeseen vielä katettavaa alijäämää 185.235 euroa.

Valtionvarainministeriö on 3.9.2008 asettanut kunta- ja palvelurakennemuutoksesta annetun lain 9 §:n mukaisen Hartolan kuntaa koskevan arviointiryhmän, jonka tehtävänä oli tehdä puitelaisissa tarkoitettu selvitys kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut.

Arviointiryhmä on antanut ehdotuksensa 29.4.2009 ja esittänyt, että Hartolan kunnalle asetetaan kuntajakoselvittäjä kuntajaon muuttamiseksi siten, että Hartolan kunta on osa eheämpää ja taloudellisesti kestävämpää kokonaisuutta, ottaen huomioon luonnolliset työssäkäynti- ja asiointisuunnat. Edellä mainittu kokonaisuus voi koostua useammasta kuin kahdesta kunnasta. Lisäksi arviointiryhmä on esittänyt, että Hartolan kunta jatkaa talouden tasapainottamista koskevien toimenpiteiden kehittämistä. Talouden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota sekä käyttö- että investointimenojen kasvun hallintaan. Siltä osin kun taloussuunnitelmassa ei saada taseen kertyneitä alijäämiä katettua, tulee laatia kuntalain 65 §:n mukainen toimenpideohjelma alijäämien kattamiseksi vuoteen 2018 mennessä.

Valtuusto hyväksyi 25.6.2009 Hartolan kuntaa koskevan kunta- ja palvelurakennemuutoksesta annetun lain 9 § mukaisen selvityksen ja ehdotuksen palvelujen turvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja päätti 21.9.2009 olla mukana Päijät-Hämeen 9 kunnan muodostamassa valtionvarainministeriön määräämässä UusiKunta selvityksessä.

13.9.2010 pidetyissä valtuuston kokouksissa kaikki selvityksessä mukana olleet kunnat Lahden kaupunkia lukuun ottamatta, päättivät hylätä selvitysmiehen esityksen. Päätöksen jälkeen valtiovarainministeriön edustajien kanta oli, että Hartolan kunnalta ei enää edellytetä uusia kuntaliitosselvityksiä.

Arviointikertomuksessa esitettyyn kunnan talouden kehitysarvioon verrattuna talous on toteutunut vuosina 2008–2010 seuraavasti:

		2008	2009	2010
Toimintakate	toteutunut	-15 553	-15 576	-14 644
	arvio	-15 546	-16 144	-16 709
Vuosikate	toteutunut	993	657	3 082
	arvio	1 000	-395	-285
Tilikauden tulos	toteutunut	649	212	2 623
	arvio	657	841	-218
Kumulatiivinen alijäämä	toteutunut	-3 020	-2 808	-185
	arvio	-3 012	-2 171	-2 390
Nettoinvestoinnit	toteutunut	-594	-727	-450
	arvio	-715	-600	-600
Vuosikate+satunnaiset tuotot-nettoinvestoinnit	toteutunut	399	-70	2 632
	arvio	285	705	-385
Vuosikate-nettoinvestoinnit-lainan lyhennykset	toteutunut	-899	-817	-416
	arvio	-815	-385	-1 485
Lainakanta	toteutunut	9 044	9 307	8 836
	arvio	9 044	8 339	8 724
Lainakanta/asukas	toteutunut	2 609	2 747	2 635
	arvio	2 609	2 415	2 551

Toimintakate ja vuosikate ovat toteutuneet arvioitua paremmin. Kehitysarviossa oli vuonna 2009 satunnaisissa tuotoissa SSS Oy:n osakkeiden arvioitu myyntivoitto 1,7 milj. euroa, mikä ei kuiten-

kaan ole toteutunut, eikä tule lähivuosina toteutumaankaan. Vuonna 2010 arvioitiin toteutuvan 0,5 milj. eurolla rantatonttien myyntiä, mikä ei ole vielä toteutunut. Arvioiduilla, yhteensä 2,2 milj. euroa myyntivoittoja tuovilla omaisuuden myynneillä olisi ollut mahdollista pienentää lainakantaa. Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut. Investoinnit ovat toteutuneet lähes arvioiden mukaisesti.

Valtuusto hyväksyi 16.12.2010 talousarvion vuodelle 2011. Talousarvio osoittaa 218 teur alijäämää. Verrattuna vuoden 2010 toteumaan talousarvio mahdollistaa 7,3 % kasvun palvelujen ostoissa. Erikoissairaanhoidossa suuretkin vuosittaiset vaihtelut ovat mahdollisia. Kunnallisveron tuotoksi on arvioitu 6.714 teur. Vuoden 2011 talousarviossa on varauduttu kunnallisverojen 400 teur suuruiseen pienenemiseen. Mikäli kunnallisverot toteutuvat samansuuruisina kuin vuonna 2010, olisi vuoden 2011 tulosparannus sama 400 teur, mikä kääntäisi tuloksen lähes 200 teur ylijäämäiseksi. Palkan- saajien työllisyystilanteessa ei ole näkyvissä mitään sellaista, mikä viittaisi kunnallisveron tuoton pienenemiseen, työttömyys kunnassa on helpottunut.

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle talouden tasapainottamistoimista seuraavaa:

- ***Kunnanhallitus jatkaa tarkkaa talouden toteuman seurantaa ja säästötoimia niin, että jäljellä oleva alijäämä katetaan valtuustokauden loppuun mennessä, eli viimeistään vuoden 2012 tilinpäätöksessä.***

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Seurantaa koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (KuntaL 65.5 §). Toteutusvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutusvertailusta on käytävä ilmi onko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määritellyllä tavalla (KuntaL 65.4 §). Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin rahavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutusvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutusvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

Toteutusvertailun laadinnasta vastaa kunnanhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja viran- ja toimenhaltijat. Selvitys tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa annetaan toimintakertomuksen toteutusvertailuosassa.

Toteutusvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteuma sekä poikkeama muutetun talousarvion ja toteuman välillä.

Hartolan kunnanvaltuusto on vahvistanut määrärahat ja tuloarviot seuraaville tulosalueille:

- Vaalit
- Hallinnon ja talouden tarkastus
- Keskushallinto
- Elinkeinotoimi
- Sosiaali- ja terveystoimi
- Peruskoulutus
- Vapaa sivistystyö
- Keskiasteen koulutus
- Sivistystoimi
- Päivähoito
- Tekninen toimi
- Ympäristötoimi

Kunnanvaltuusto on vahvistanut määrärahat ja tuloarviot investointiosassa seuraaville hankkeille:

- Irtain omaisuus
- Talonrakennus
- Julkinen käyttöomaisuus
- Vesilaitos
- Viemärlaitos

Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen esitetään tulosaluetasolla

2.2 Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

	Talousarvio 2010	Toteuma 2010	Poikkeama euroa
Keskusvaalilautakunta			
Toimintamenot	0,00	0,00	0,00
Toimintatulot	0,00	0,00	0,00
Toimintakate	0,00	0,00	0,00
Valtuusto			
Toimintamenot	17 750,00	18 301,80	551,80
Toimintatulot			0,00
Toimintakate	17 750,00	18 301,80	551,80
Tarkastuslautakunta			
Toimintamenot	12 670,00	9 133,34	-3 536,66
Toimintatulot	0,00		0,00
Toimintakate	12 670,00	9 133,34	-3 536,66
Kunnanhallitus Keskushallinto			
Toimintamenot	660 222,00	623 704,46	-36 517,54
Toimintatulot	-17 660,00	-27 826,12	-10 166,12
Toimintakate	642 562,00	595 878,34	-46 683,66
Joukkoliikenne			
Toimintamenot	24 800,00	23 371,98	-1 428,02
Toimintatulot	-4 000,00	-10 294,76	-6 294,76
Toimintakate	20 800,00	13 077,22	-7 722,78
Elinkeinotoimi			
Toimintamenot	542 377,00	498 831,15	-43 545,85
Toimintatulot	-438 016,00	-364 650,65	73 365,35
Toimintakate	104 361,00	134 180,50	29 819,50
Kunnanhallitus			
Toimintamenot	1 227 399,00	1 145 907,59	-81 491,41
Toimintatulot	-459 676,00	-402 771,53	56 904,47
Toimintakate	767 723,00	743 136,06	-24 586,94
Perusturvatoimi			
Toimintamenot	11 215 803,00	9 720 978,18	-1 494 824,82
Toimintatulot	0,00	-2 823,00	-2 823,00
Toimintakate	11 215 803,00	9 718 155,18	-1 497 647,82

Sivistyslautakunta hallinto

Toimintamenot	11 940,00	25 858,97	13 918,97
Toimintatulot		-47 246,62	-47 246,62
Toimintakate	11 940,00	-21 387,65	-33 327,65

Päivähoito

Toimintamenot	917 195,00	777 769,44	-139 425,56
Toimintatulot	-96 650,00	-137 108,83	-40 458,83
Toimintakate	820 545,00	640 660,61	-179 884,39

Perusopetus

Toimintamenot	2 303 425,00	2 107 210,33	-196 214,67
Toimintatulot	-43 280,00	-211 849,24	-168 569,24
Toimintakate	2 260 145,00	1 895 361,09	-364 783,91

Keskiasteen koulutus

Toimintamenot	33 700,00	33 983,95	283,95
Toimintatulot	-1 500,00	1 500,00	3 000,00
Toimintakate	32 200,00	35 483,95	3 283,95

Vapaa sivistystyö

Toimintamenot	444 397,00	341 832,18	-102 564,82
Toimintatulot	-53 600,00	-79 365,04	-25 765,04
Toimintakate	390 797,00	262 467,14	-128 329,86

Ruokahuolto

Toimintamenot		209 714,06	209 714,06
Toimintatulot		-1 809,44	-1 809,44
Toimintakate	0,00	207 904,62	207 904,62

Sivistyslautakunta

Toimintamenot	3 710 657,00	3 496 368,93	-214 288,07
Toimintatulot	-195 030,00	-475 879,17	-280 849,17
Toimintakate	3 515 627,00	3 020 489,76	-495 137,24

Tekninen lautakunta

Toimintamenot	2 730 650,00	2 632 975,00	-97 675,00
Toimintatulot	-1 733 250,00	-1 654 923,21	78 326,79
Toimintakate	997 400,00	978 051,79	-19 348,21

Ympäristölautakunta

Toimintamenot	208 630,00	200 368,47	-8 261,53
Toimintatulot	-51 100,00	-40 547,76	10 552,24
Toimintakate	157 530,00	159 820,71	2 290,71

Käyttötalous yht.

Toimintamenot yhteensä	19 123 559,00	17 224 033,31	-1 899 525,69
Toimintatuotot yhteensä	-2 439 056,00	-2 576 944,67	-137 888,67
Toimintakate	16 684 503,00	14 647 088,64	-2 037 414,36

KESKUSVAALILAUTAKUNTA**Vaalit**

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on kunnan keskusvaalilautakunnalle ja äänestysalueiden vaalilautakunnille sekä vaalitoimikunnille kuuluvien lakisääteisten tehtävien hoitaminen sisältäen kunnallisvaalit, europarlamenttivaalit ja valtiolliset vaalit.

Vuonna 2010 ei järjestetty vaaleja.

Keskusvaalilautakunta	TP 2009	TA 2010	TOT 2010	Poikkeama	Tot. %
Menot	2 276,15		17,89	17,89	
Tulot	-5 384,60				
Nettomenot	-3 108,45		17,89	17,89	

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Hallinnon ja talouden tarkastus

Kunnan ulkoisesta valvonnasta vastaavat valtuuston valitsemat tarkastuslautakunta ja tilintarkastajat. Tilintarkastajana on toiminut Audiator Oy/Jorma Kesä.

Tarkastuslautakunta valmistelee kunnanvaltuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja arvioi, ovatko valtuuston asettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Toiminnalliset tavoitteet

Tarkastuslautakunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta lautakunnassa valmistellun viitteellisen aikataulun mukaisesti. Tarkastuslautakunta keskittyy kokouksissaan hankkimaan tietoa hallintokuntien toiminnasta ja tavoitteista sekä niiden toteutumista. Tilintarkastus keskittyy kuntalain mukaisten tehtävien ohella tarkastamaan niitä alueita, jotka ovat lautakunnan arviointikäyntien kohteena.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kunnassa on suoritettu sisäistä valvontaa toimintavuoden aikana tarkkailulla ja jälkikäteisellä valvonnalla. Tarkastuslautakunta on kokoontunut 5 kertaa.

Tarkastuslautakunta	TP 2009	TA 2010	TOT 2010	Poikkeama	Tot. %
Menot	14 253,33	12 670,00	9 205,64	-3 464,36	72,66 %
Tulot				0,00	
Nettomenot	14 253,33	12 670,00	9 205,64	-3 464,36	72,66 %

KUNNANVALTUUSTO

Toiminnalliset tavoitteet

Kunnanvaltuuston tehtävänä on linjata kunnan toiminta ja määritellä tavoitteet. Kunnanvaltuusto jakaa tavoitteiden saavuttamiseksi riittävät voimavarat ja resurssit. Valtuuston toiminta perustuu kuntalain säännöksiin kuntalaisten hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä.

Valtuusto kokoontuu varsinaisten kokousten lisäksi seminaaritilaisuuksiin, joissa käsitellään kunnan kehittämistä ja ajankohtaisia valmisteilla olevia asioita.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Valtuusto kokoontui 5 kertaa vuonna 2010. Valtuustoseminaarit järjestettiin toukokuussa ja loka-kuussa.

Valtuusto	TP 2009	TA 2010	TOT 2010	Poikkeama	Tot. %
Menot	25 184,32	30 103,00	28 195,90	-1 907,10	93,66 %
Tulot				0,00	
Nettomenot	25 184,32	30 103,00	28 195,90	-1 907,10	93,66 %

KUNNANHALLITUS

Keskushallinto

Keskushallinnon tulosalue sisältää yleisen luottamushenkilöhallinnon, keskushallinnon ja toimistopalvelut, yhteispalvelupisteen, kahvion, luottamusmies- työsuojaus ja yhteistoiminnan, muun yleishallinnon sekä elinkeinotoimeen ja matkailuun liittyvät asiat. Yleishallinnon toimialaan kuuluvat näin ollen mm. kunnanhallituksen ja valtuuston asioiden valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät, hallinnon ja talouden ohjaus, arkistointi, kunnan edunvalvonta, henkilöstöhallinto, asuntoasiat, kuluttajaneuvonta, kaavoitus ja maapolitiikka, yhteistyöasiat, tiedotus ja tietohallinto sekä kunnan puhevaljan käyttö. Elinkeinolautakunta lakkautettiin vuonna 2004, minkä jälkeen elinkeinotoimeen ja matkailuun liittyviä asioita on hoidettu kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan alaisuudessa yhteistyössä perustetun elinkeinojaoston kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet

Kunnanhallituksen tehtävänä on keskittyä kuntakonsernin kokonaisohjaukseen sekä toimialojen ja tytäryhtiöiden strategiseen johtamiseen. Kunnanhallituksen tehtävänä on huolehtia yhteistoiminnasta seudullisiin ja maakunnallisiin sidosryhmiin. Vuonna 2010 Hartolan kunnan keskeisiä tehtäviä on olla mukana seudullisissa kuntarakenneselvityksissä.

Toimintaympäristön muutos

Taloussuunnitelman vuosina keskushallinnon toiminnan painopistealueet tulevat olemaan kuntayhteistyön rakentamisessa ja UusiKunta –hankkeeseen osallistumisessa. Valtionvarainministeriön asettama arviointiryhmä on esittänyt keväällä 2009, että Hartolan kunta olisi osa eheämpää ja taloudellisesti kestävämpää kokonaisuutta, ottaen huomioon luonnolliset työssäkäyntialueet ja asiointisuunnat. Kunnanvaltuusto hyväksyi kesäkuun 2009 kokouksessa arviointiryhmän esityksen, mutta koska Hartolan kunta haluaa olla myös mukana Lahden seudun UusiKunta-kunta liitosselvityksessä, ei kunnalla ole mahdollisuutta saada erillistä kuntaliitosselvittäjää.

Toiminnan painopistealueet

Osallistuminen aktiivisesti kuntayhteistyöhön sekä UusiKunta-hankkeen selvitystyöhön samalla huolehtien kunnan talouden tervehdyttämisestä ja talouden tasapainottamisesta niin, että tervehdyttämistoimenpiteiden vaikutukset ovat pysyviä eivätkä ne heikennä kuntalaisten peruspalveluja eivätkä lisää kunnalle mahdollisesti tulevaisuudessa tulevia lisävastuita lisääntyvien menojen kautta.

Henkilöstön jaksamiseen ja aktivoimiseen on kiinnitettävä muuttuvassa tilanteessa erityistä huomiota.

Talousarvio 2010

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

1. Osallistutaan aktiivisesti UusiKunta-hankkeen läpiviemiseen
2. Tehdään toiminnallisia ja taloudellisia ratkaisuja niissä toiminnoissa, joissa on saavutettavissa pysyviä säästöjä
3. Tuetaan ja aktivoidaan henkilöstöä lisäämällä tiedottamista osastokokouksissa ja virastopalaverissa. Kunnanjohtaja kutsuu henkilöstön neljä kertaa vuodessa järjestettävään virastopalaveriin, missä käsitellään ajankohtaisia valmistelussa olevia asioita ja havainnoidaan henkilöstön jaksamista avoimella keskustelulla.

Ei sitovat toiminnalliset tavoitteet

1. Juurrutetaan kunnan henkilöstöön ja luottamusmienshenkilöstöön rakentava ja keskustelevala työote järjestämällä seminaareja ja yhteisiä keskustelutilaisuuksia.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Hartola nimesi syksyllä 2009 luottamushenkilöt ja viranhaltijaedustajat UusiKunta hankkeen työryhmiin. Selvitysmiehen ehdotuksen valmistuttua oltua nähtävillä kesällä 2010, valtuusto päätti 13.9.2010 äänin 15-6, että se hylkää kuntajakoselvittäjän ehdotuksen ja Hartola jatkaa itsenäisenä kuntana
2. Auditor Oy: laatimat kuntakohtaiset painelaskelmat osoittivat, että Hartolan kunta on viime vuosina karsinut toimintakulujaan. Talouden hoidossa on onnistuttu vastaavankokoisia vertailukuntiaan paremmin. Kunnan omavelkaiset ja täytetakaukset kiinteistöyhtiönsä lainoille ovat kuitenkin huomattavia verrattuna muihin pieniin kuntiin. Kunnan suuret panostukset elinkeinotoimintaan ja kiinteistöyhtiöön vaikuttavat alentavasti kuntakonsernin moniin tunnuslukuihin.
3. Alijäämän kattamissuunnitelma on tehty talousarvion 2011 yhteydessä vuonna 2010 ja alijäämä on saatu suurelta osin katettua vuonna 2010.
4. Vuosikate kattoi investoinnit.
5. Kunnan henkilöstölle alettiin pitää osastokokouksia ja työyhteisökohtaisia palaveria aiempaa aktiivisemmin vuonna 2010. Myös kunnanviraston henkilöstölle järjestettiin yhteisiä tilaisuuksia, joiden tavoitteena oli työssä jaksamisen tukeminen. Henkilöstön vaikuttamismahdollisuuksia omaan työhön kehitettiin uusien palaverikäytäntöjen ja aloittamalla vuosittaisten kehityskeskustelujen käyminen osana työtä.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Keskushallinto	TP 2009	TA 2010	TOT 2010	Poikkeama	Tot. %
Menot	744 591,74	769 923,00	713 195,23	-56 727,77	92,63 %
Tulot	-199 882,91	-178 424,00	-185 333,46	-6 909,46	103,87 %
Nettomenot	544 708,83	591 499,00	527 861,77	-63 637,23	89,24 %

Elinkeinotoimi

Kunnan elinkeinopolitiikkaa johtaa kunnanjohtaja. Elinkeinojaosto toimii kunnan ja elinkeinoelämän välisenä yhteistyöelimenä ja keskustelufoorumina elinkeinotoimeen liittyvissä asioissa. Toiminnan painopistealueina talousarviovuonna ja suunnitelmavuosina on yleisten, toimialakohtaisten ja yksityiskohtaisten kehittämishankkeiden hankkeistaminen ja toteuttaminen.

Kunnan ja elinkeinoelämän yhteistyö pidetään aktiivisena etenkin yrittäjäjärjestöjen kanssa. Uusien ja laajentavien yritysten muualta muuttavien työntekijöiden asumisjärjestelyjä edistetään.

Toiminta-ajatus

Elinkeinotoimi sisältää kunnan yleisen elinkeinotoiminnan ja maaseutuelinkeinotoiminnan. Kunnan elinkeinotoiminnasta vastaa kokonaisuudessaan kunnanjohtaja, mutta maaseutuasiamiehellä on vastuu kunnalle lainsäädännöllä määrättyjen maatalousalan tehtävien hoitamisesta sekä hänen tehtävänä on edistää maaseudun kehittymistä ja elinvoimaisuuden lisäämisestä maatalous- ja aluepoliittisten tukien avulla.

Kunnan elinkeinotoimintaa kehitetään seudullisella ja maakunnallisella yhteistyöllä. Hartolan kunnan elinkeinostrategian mukaisesti kunta varmistaa kuntaan tuleville ja kunnassa toimiville yrityksille hyvät toimintaedellytykset kaavoituksen, neuvonnan ja tilojen vuokraamisen kautta.

Taloussuunnitelma 2010 – 2012

Toiminnan painopistealueet

Toiminnan painopistealueina suunnitelmakautena ovat yleisten, toimialakohtaisten ja yksityiskohtaisten kehittämishankkeiden toteuttamisessa. Hankkeisiin haetaan kunnan oman rahoitusosuuden lisäksi ulkopuolista rahoitusta EU-rakennerrahastoista.

Kunnan ja yrittäjien yhteistyötä vahvistetaan ja uusien ja laajentavien yritysten henkilöstön asumisjärjestelyjä kunnassa tuetaan.

Kunta osallistuu aktiivisesti matkailu- ja messutapahtumiin, joilla tähdätään matkailijamäärien lisääntymiseen sekä matkailutulujen kasvamiseen. Tavoitteena on lisätä tapahtumien määrää.

Maaseutuelinkeinotoiminnan tavoite on tukea maaseudun yritystoimintaa ja tarjota palveluja tulotukiin liittyvien hallintopalvelujen järjestämisessä. Kehittämishojelmien rahoituksen kautta pyritään vahvistamaan kylien toimintaa ja aktivoimaan kuntalaisia osallistumaan entistä enemmän

Hartolan-markkinoiden järjestämiseen varataan riittävät resurssit ja määrärahat.

Talousarvio 2010

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

1. Yrityksille suoritetusta korkotuesta luovutaan vaiheittain ja suoritetaan loppuun ne vastuut, jotka perustuvat kunnanvaltuuston tekemään päätökseen.
2. Osallistutaan vuoden 2010 matkailutapahtumiin määrärahojen puitteissa
3. Tehdään matkailuun ja yritystoimintaan liittyvää yhteistyötä seudullisesti ja maakunnallisesti. Tavoitteena on uusien yritysten syntyminen paikkakunnalle.
4. Järjestetään Hartola-markkinat 2010 ja lisätään kävijämäärää
5. Osallistutaan Verkostosta Voimaa- hankkeeseen aktiivisesti ja hyödynnetään hankkeesta saatavaa tietoa työllisyyden lisäämisestä ja työvoiman saatavuudesta
6. Osallistutaan vuonna 2010 Pohjoinen-Etelä – projektiin
7. Jatketaan Yhteistyöllä elinvoimaa esiselvitystä hankkeella, johon varataan määrärahat ja tuolarviot niin, että hankkeesta ei synny kunnalle kustannuksia.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Yrityksille suoritetusta korkotuesta ollaan vähitellen luopumassa.
2. Hartolan kunta on ollut mukana mm. matkamessuilla vuonna 2010.
3. Hartola päätti osallistua Heinola –Resort matkailun Masterplan hankkeeseen.
4. Hartolan markkinoiden kävijämäärä säilyi ennallaan vuonna 2010.
5. Verkostosta Voimaa hankkeesta tehtiin sidosryhmätutkimus, jonka perusteella hanke sai hyvät arviot. Hankkeelle haettiin jatkorahoitusta vuosille 2011-2013.
6. Pohjoinen - Etelä paikallisyhteistyöhanke jatkui siten, että kunnan luottamushenkilöjä kävi työmatkalla Tansaniassa keväällä 2010. Vastavierailu Tansaniasta Hartolaan toteutui loppukesästä.
7. Yhteistyöllä elinvoimaa – hankkeen suunnittelua jatkettiin Sysmän ja Padasjoen kuntien kanssa vuonna 2010, mutta hankehakemusta ei saatu valmiiksi.

HARTOLAN TOIMIPAIKAT JA HENKILÖSTÖ 2005 -2011								
Tunnusluvut	2005 tot	2006 tot	2007 tot	2008 tot	2009 tav	2009 tot	2010 tav	2011 tav
Toimipaikat	255	260	382	384	385	366	386	387
Henkilöstö	675	702	899	879	882	824	885	890
Liikevaihto milj. €	120,00	89,28	113,90	114,96	116,10	85,70	118,43	121,39
Työpaikkaomavaraisuus	101,1	105,7	102,1	100,5				

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee kunnan alueella työssäkäyvien ja kunnassa asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100 %, on kunnan työpaikkojen määrä suurempi kuin kunnassa asuvan työllisen työvoiman lukumäärä. Jos taas työpaikkaomavaraisuus on alle 100 %, on tilanne päinvastainen.

Joukkoliikenne	TP 2009	TA 2010	TOT 2010	Poikkeama	Tot. %
Menot	15 906,88	24 800,00	22 495,78	-2 304,22	90,71 %
Tulot	-3 053,42	-4 000,00	-10 294,76	-6 294,76	257,37 %
Nettomenot	12 853,46	20 800,00	12 201,02	-8 598,98	58,66 %

Elinkeinotoimi	TP 2009	TA 2010	TOT 2010	Poikkeama	Tot. %
Menot	455 094,45	551 467,00	511 579,65	-39 887,35	92,77 %
Tulot	-342 476,49	-438 016,00	-365 150,65	72 865,35	83,36 %
Nettomenot	112 617,96	113 451,00	146 429,00	32 978,00	129,07 %

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

Sosiaali- ja terveystoimi sisältää perusterveydenhuollon, sosiaalipalveluiden ja erikoissairaanhoidon kuntalaskutuksen Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymästä, Aikaisemmin Hartolan kunnan palveluksessa olleen henkilöstön eläkemenoperusteiset eläkevakuutusmaksut sekä Itä-Hämeen työvoiman yhteispalvelukeskuksen kustannukset.

Hartolan kunnan vuodelle 2010 kuntayhtymän kanssa tekemän palvelusopimuksen perustana on yhtymän peruspalvelukeskus Aavan jäsenkuntien järjestämissuunnitelmassa hyväksytyt tavoitteet ja toimenpideohjelmat vuodelle 2010–2013.

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että palvelujen saatavuus toteutuu hoidon ja palvelujen saatavuuden lainsäädännön mukaisesti, palveluja voi käyttää ja tuottaa palveluja yli kuntarajojen ja että perustason toimintoja vahvistetaan.

Palvelut tulee järjestää ensisijaisesti avopalveluina, erityisesti vanhusten palvelut; kehitettävä kotihoitoa tukevia ja vahvistettavia toimintamalleja sekä ikäihmisten selviytymistä ja toimintakykyä ylläpitäviä palveluja, ottaen huomioon myös ikääntyneiden yksinäisyys ja turvattomuus; mielenterveyspalveluissa tulee samoin kehittää asiakkaiden kotona ja avohoidossa selviytymistä.

Palvelujen tuottamisen lähtökohtana ovat ennaltaehkäisevät, toimintakykyä ja selviytymistä tukevat, omatoimisuutta vahvistavat palvelut kaikissa elämänkaaren vaiheissa. Kansalaisia kannustetaan itsestään ja läheisistään huolehtimiseen, omatoimisuuteen ja vastuun ottoon sekä omasta että läheistensä hyvinvoinnista ja terveydestä.

Palvelun tuottajien tulee huolehtia toimivasta henkilöstöpolitiikasta ja työyhteisöjen toimivuudesta niin, että palvelujen laatu ja vaikuttavuus säilyy ja asetettu tuottavuustaso on mahdollista saavuttaa.

Vuodelle 2010 jäsenkunnilta saatu talousarvioraami oli pienempi kuin arvioitu kustannustason muutos. Tämä edellytti säästö- tai sopeutusohjelmia kaikilla toimialoilla.

Sosiaali- ja perusterveydenhuolto

Yli kuntarajojen tuotettavat palvelut edellyttävät, että sisäisessä laskutuksessa käytetään suoriteperusteista hinnoittelua.

Terveys-Effican käyttöönotto jatkuu vuonna 2010

Neuvolapalvelut

- ennaltaehkäisevien palvelujen asetuksen tuoma lisäresurssitarve. 2 terveydenhoitajaa 3 kk (16 000 €) v. 2010 (v. 2011 koko vuosi ja 1 lääkäri lisää)
- perheneuvolapalvelujen käytön vähentäminen - kompensoidaan peruspalvelukeskuksen omalla toiminnalla
- kuraattoritoiminnan lisääminen (Nastola, Sysmä, Hartola, 2 vakanssia) – 80 000; tarve lisärahoitukseen vuonna 2010

Sosiaalipalvelut

- perhehoitoyksikkö (55 000 €)
- henkilökohtainen avustajajärjestelmä (40 000 €)
- Seitti-hanke (10 000 €)
- toimeentulotukimenojen kasvu (tpe 2009 + 2%)
- vammaispalvelujen kriteerien seudullinen tarkastaminen
- kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintojen ostojen karsiminen
- ostopalvelumenojen karsinta
- lastensuojelun tarpeiden ja toimeentulotukimenojen ennakoimattomuus – niukka varaus

Koti- ja asumispalvelut

- Vuodeosastojen profilointi
 - o vaativan kuntoutuksen keskittäminen (AVH-potilaat)
 - o vaativan dementiahoidon keskittäminen
 - o erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välimuotoisen hoidon varmistaminen
- Kriteerien tarkentaminen ja tiukentaminen
- ennaltaehkäisevän työn kehittäminen ei mahdollistu suunnitellusti
- palvelusetelivaraus lasketaan minimiin
- ostopalvelumenojen karsinta
- muistihoidajatoiminta aloitettu vuonna 2009, toiminnan täysimääräiset kustannukset vuodelle 2010

Vastaanottopalvelut

- vastaanottopalvelujen profilointi
 - o toimintojen keskittäminen
 - o tarvittavat henkilösiirrot
 - o tehtävien siirtoa eri ammattiryhmien välillä ja potilaiden omavastuun lisääminen
- henkilöstöresurssin vähennys
 - o yhden lääkärin ja hammaslääkärin vuosipalkkaa vastaava supistus
 - vastaanotolle pääsyaikojen pidentyminen
 - ennaltaehkäisevä työ ja pitkäaikaissairauksien hoito vaarantuu
- kaikkien palvelujen käyttö ja tarjonta yli kuntarajojen

- ilmaisjakelussa jakeluohjeiden tarkistaminen
- asiakaspalvelujen ostojen vähennys

Erikoissairaanhoito

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveisyhtymän erikoissairaanhoidossa toteutetaan vuonna 2010 seuraavat muutokset:

- Tehostettua hoitoa tarvitsevien potilaiden hoidon keskittäminen keskussairaalaan, säästöarvio yhteensä 190 000 euroa/vuosi
- Tammiharjun sairaalan ostopalveluista luopuminen asteittain 1.1.2010 alkaen, säästö 600–700 000 euroa/vuosi
- 2 psykiatrian osastoa pysyvästi viikko-osastoiksi - tehostaa toimintaa, kuntoutukseen profiloituneita yksiköitä, varataan resurssit kotiin tuotavalle tuelle viikonlopuille
- Heinolan toiminnan siirtäminen yhtymän toiminnaksi
- Nuorisopsykiatrian SIHTI – toiminnan kehittäminen, hankerahoituksella
- Heinola psykiatrian poliklinikan siirto takaisin yhtymän toiminnaksi, kustannukset lisääntyvät yhteensä 560 000 euroa/vuosi

Toimintaohjelman toteuttamisen edellyttämät toimenpiteet Hartolan kunnassa 2010

Hartolan kunnassa toteutetaan seuraavat toimenpiteet vuonna 2010.

- Vuodeosastolta poistettu 1 sairaanhoitajan vakanssi
 - Yhteistyö Kotiharjun ja vuodeosaston välillä yöhoidon osalta → Kotiharjun paikkaluvun lasku ja Kuninkaankartanoon järjestetään pysyvä yöhoito ja yksikkö muutetaan tehostetuksi palveluasumiseksi
- Vastaanottopalveluissa
 - Hoitoon pääsyajat lääkärin ja sairaanhoitajan vastaanotolle pidentyvät
 - Sulkuja lomakaudella ja sairastapauksissa
 - Toimintoja joudutaan karsimaan ja keskittämään Sysmään
 - Hammaslääkärin ja suuhygienistin vastaanotot vähenevät keskimäärin kahdella päivällä viikossa
- Arkipäivystys järjestetään pääsääntöisesti Sysmän kanssa yhdessä, suu- ja hammas-kirurgiset palvelut Sysmässä
 - Hankkeet (erikseen neuvoteltava)
 - Hartolan työduo; kunnan maksuosuus 49 623 €
 - Hartolan työvarikko; kunnan maksuosuus 17 880 € (Tilojen vuokraosuutta)
 - Hartolan ja Sysmän oksa; kunnan maksuosuus 9 279 €

TOTEUTUMINEN

Palvelusopimuksessa sovittujen toimenpiteiden toteutuminen:

Hartola

Toimenpiteet	Tammi- maalisk.		Huhti-kesäk.		Heinä-syysk.		Loka-jouluk.		Jos ei tot. arvioitu tot. ajankohta	Jo ei voida toteut- taa, syy miksi ei
	Toteutunut		Toteutunut		Toteutunut		Toteutunut			
	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei		
Vuodeosastolta poistettu 1 sairaanhoi- tajan vakanssi	x		x		x		x			vakanssi jätetty täyttämättä mitoi- tus alhainen, koska paikkoja ei vähen- netty
Yhteistyö Kotiharjun ja vuodeosaston välillä yöhoidon osalta à Kotiharjun paikkaluvun lasku ja Kuninkaankar- tanaan järjestetään pysyvä yöhoito ja yksikkö muutetaan tehostetuksi palve- luusumiseksi	x	osit- tain	x		x		x			Kotiharjun ja Ku- ninkaankartanon paikkalukua on pystytty vähentä- mään ja Kunin- kaankartano muu- tettu tepaksi ja yö- hoito järjestetty. Yöhoitoa ei yhtei- sesti ole vos ja Ko- tiharjun kanssa to- teutettu.
Vastaanottopalveluissa										
Hoitoon pääsyajat lääkärin ja sairaan- hoitajan vastaanotolle pidentyvät		x	x		x		x			
Sulkuja lomakaudella ja sairastapauk- sissa		x	x		x		x			
Toimintoja joudutaan karsimaan ja keskittämään Sysmään	x		x		x		x			
Hammaslääkärin ja suuhygienistin vas- taanotot vähenevät keskimäärin kah- della päivällä viikossa	x		x		x		x			
Suun terveydenhuollon arkipäivystys järjestetään pääsääntöisesti Sysmän kanssa yhdessä, suu- ja hammaskirurgi- giset palvelut Sysmässä	x		x		x		x			arkipäivystystä on hoidettu yhteisesti Sysmän kanssa vain yksittäisinä päivinä, mutta suu- ja hammaskirurgi- set palvelut toteu- tuvat Sysmässä
Hankkeet (erikseen neuvoteltava)										
Hartolan työduo; kunnan maksuosuus 49 623 €	x		x		x		x			
Hartolan työvarikko; kunnan mak- suosuus 17 880 €	x		x		x		x			
Hartolan ja Sysmän oksa; kunnan mak- suosuus 9 279 €	x		x		x		x			

Peruspalvelukeskus Aavan käyttämien erilaisten mittareiden mukaan toiminta on toteutunut seuraavasti:

MITTARIT TULOSALUEITTAIN	2009	2010
Ennaltaehkäisevä perhetyö		
perheet kpl	25*	16
käyntiä kpl	110*	119
odotusaika vrk	Tietoa ei käytettävissä	
*Hartolan ja Sysmän kokonaisluvut		
Perheneuvola		
käyntiä kpl	20	124
odotusaika vrk	Tietoa ei käytettävissä	
Ryhmätoiminta (valtimosairauksien ehkäisy)		
asiakkaat kpl	10**	12**
ryhmät kpl	1**	1**
**Hartolan ja Sysmän kokonaisluvut		
Lastensuojelun perhetyö		
perheitä kpl	5	4
lapsia kpl	6	10
Ennaltaehkäisevät kotikäynnit	Ennaltaehkäiseviä kotikäyntejä ei ole aloitettu	
Palveluohjauksen asiakasmäärät	Normaalin toiminnan ohessa, ei erikseen tilastoida	
Ennaltaehkäisevä työ on osa kaikkea vastaanottotyötä, eriyttäminen ei mahdollista.		
Sosiaalipalvelut		
Lastensuojelutarpeen selvitys 3 kk kuluessa (%)	80	95
Toimeentulotuen käsittely 7 vrk:n sisällä (%)	100	100
Koti- ja asumispalvelut		
ns. sakkopäivät	6	0
Omaishoidontuen saajat kpl	27	23
Terveyden- ja sairaanhoidon vastaanottopalvelut		
Tiedot ovat koko vuoden keskiarvoja		
Yleisterveysthuolto:		
Kiireettömän hoidon odotusaika lääkärille vrk.	10	8
Kiireettömän hoidon odotusaika sair.hoitajalle vrk.	0	0
Lääkärikäyntejä kaikista käynneistä (%)	62 %	64 %
Käynnit lääkärillä (ei sisällä tth.)	6 746	6 138
Käynnit hoitajalla (ei sisällä tth)	4 160	3 452
Puhelinneuvonnalla korvatut käynnit kpl	2 310	2 395
Päivystyskäynnit kaikista käynneistä %	7 %	7 %
päivystyskäynnit kpl		483
Suun terveydenhuolto:		
Saako potilas tarpeenmukaisen ajan, jos päivystystoimenpide vaatii jatkohoitoa?	kyllä	kyllä
Minkä ajan kuluessa ns. uusi potilas saa ajan hammaslääkärin tutkimukseen ja hoitoon?	< 3 kk	< 3 kk
Jonossa olevien uusien potilaiden lukumäärä	0	0
Minkä ajan kuluessa aiemmin hoidossa käynyt potilas saa ajan suunniteltuun hammaslääkärin määräaikaistutkimukseen?	≤ 3 kk	≤ 3 kk
Hammaslääkärillä käyntejä kaikista käynneistä %	74 %	76 %
käynnit hammaslääkärillä	4 430	3 532
käynnit suuhygienistillä	1 545	1 141
Puhelinneuvonnalla korvatut käynnit kpl	4	13

Peruspalvelukeskus Aavan ja erikoissairaanhoidon menojen kehitys vuosina 2007 – 2010

	TP 2007	TP 2008	muutos	TP 2009	muutos	TP 2010	muutos
Erikoissairaanhoido	2 787 861	2 890 399	3,68 %	3 216 979	11,30 %	2 898 890	-9,89 %
Peruspalvelukeskus	7 023 527	6 938 644	-1,21 %	7 047 983	1,58 %	7 160 994	1,60 %
Yhteensä	9 811 388	9 829 043	0,18 %	10 264 962	4,44 %	10 059 884	-2,00 %

Kuntayhtymä hyvitti Hartolan kunnalle yhteensä 1.018.894 euroa vuosina 2007-2009 liikaa laskutettuja huoltopalvelukustannuksia. Vuosittain liikaa laskutettu on huomioitu yllä olevassa laskelmassa ko. vuoden menoissa. Kunnan kirjanpidossa vuodelta 2009 liikaa ennakoina laskutettu huomioitiin ko. vuoden loppulaskutuksessa. Vuosilta 2007 ja 2008 liikaa laskutettu 673.999 euroa on kirjattu vuoden 2010 kirjanpidossa menojenoikaisuksi ja näin ollen pienentää alla olevissa toteumaluvuissa vuoden 2010 toteutuneita menoja.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Perusturvatoimi	TP 2009	TA 2010	TOT 2010	Poikkeama	Tot. %
Menot	10 664 539,22	11 215 801,00	9 720 978,18	-1 494 822,82	86,67 %
Tulot	-16 847,54		-2 823,00	-2 823,00	
Nettomenot	10 647 691,68	11 215 801,00	9 718 155,18	-1 497 645,82	86,65 %

Sosiaali- ja terveystoimen ulkoiset menot olivat talousarviossa 11,215 milj. euroa. Lopullinen toteutuma oli 9,721 milj. euroa, joka on 86,7 % arviosta. Ilman aikaisempiin vuosiin kohdistuvaa menojen oikaisua talousarvio alittui 0,821 milj. euroa.

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän laskutus muodostaa suurimman osan sosiaali- ja terveystoimen kustannuksista. Yhtymän laskutus on toteutunut seuraavasti verrattuna vuoden 2010 palvelusopimukseen ja kunnan talousarvioon.

	TP 2009	TA 2010	TOT 2010	Poikkeama	Tot. %
Peruspalvelukeskus	7 047 983	7 612 767	7 160 994	-451 773	94,07 %
Erikoissairaanhoido	3 216 979	3 193 000	2 898 890	-294 110	90,79 %
Yhteensä	10 264 962	10 805 767	10 059 884	-745 883	93,10 %

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen sivistyslautakunta yhteensä

Sivistyslautakunta	TP 2009	TA 2010	TOT 2010	Poikkeama	Tot. %
Menot	4 258 371,73	4 496 630,00	4 261 068,98	-235 561,02	94,76 %
Tulot	-301 114,35	-200 030,00	-502 324,72	-302 294,72	251,12 %
Nettomenot	3 957 257,38	4 296 600,00	3 758 744,26	-537 855,74	87,48 %

PERUSOPETUS

Toiminta-ajatus

Hartolan kunnassa on turvallinen, yhteistyökykyinen, avoin ja opetustasoltaan kehittyvä, ihmisyyttä arvostava ja työntekoon kannustava peruskoulutus.

Hartolan Yhtenäiskoulussa järjestetään perusopetusta 1.-9. luokan oppilaille kahdessa toimipaikassa, alakoulussa ja yläkoulussa. Esikouluopetus on päiväkotia Vantussa. Yhtenäiskoulun toiminnalliset tavoitteet on määritelty lukuvuosittaisessa opetussuunnitelmaan perustuvassa työsuunnitelmassa, jossa on määrätty opetuksen yleisestä järjestämisestä, opetustunneista ja opetuksen yhteydessä järjestettävästä muusta toiminnasta ja työajoista, koulun ulkopuolella annettavasta opetuksesta sekä muista tarpeellisista opetuksen järjestämiseen liittyvistä asioista.

Erityisopetusta annetaan sekä erityisopetuksen luokissa että yleisopetukseen integroituna ja samanaikaisopetuksena. Erityistä tukea tarvitsevan oppilaiden yksilölliset tarpeet ja integrointi yleisopetuksen ryhmään vaikuttavat sekä opetusryhmän kokoon että avustajatarpeeseen. Erityisopetuksen palvelujen osalta tehdään myös yhteistyötä naapurikuntien kesken.

Alakoulun tiloissa järjestetään aamu- ja iltapäivätoimintaa ensimmäisen ja toisen luokan oppilaille sekä erityisopetukseen siirretyille oppilaille klo 7-9 ja klo 13-17.

Hartolan kunnan perusopetuksen oppilasmäärä laskee ennusteen mukaan tulevina vuosina ja siksi tavoitteena on yhtenäiskoulun rakentamishanke ja siten perusopetuksen keskittäminen yhteen pihapiiriin nykyisen alakoulun tiloihin syksyllä 2014.

Lukuvuoden 2009 - 2010 työsuunnitelman mukaiset kehittämistavoitteet

1. Yhtenäiskoulukulttuurin sisään ajaminen edelleen ja yhteistyön vahvistaminen
2. Koulun erityistapahtumien ja perustehtävän vastaavuus
3. Henkilöstön jaksamisesta huolehtiminen
4. KivaKoulu –ohjelman (kiusaamisen vastainen ohjelma) ottaminen käyttöön

Yhtenäiskoulukulttuurin toteuttamista vaikeuttaa toimiminen kahdessa eri toimipaikassa. Luokanopetuksen ja aineenopetuksen nivelvaiheen helpottamiseksi on kuudennen luokan opetus järjestetty yläkoulun tiloissa. Kuudennen luokan aikana oppilaat tutustuvat tulevaan luokanvalvojaansa hänen pitäessä oman aineensa tunteja kuudennen luokan oppilaille. Yhtenäisyyden ja yhtenäisen toimintakulttuurin vahvistamiseksi henkilökunnalla on yhteisiä kokouksia ja suunnittelutiimejä. Tiimityönä suunnitellaan mm. koulun tapahtumakalenteria, jolloin henkilökunnalla on mahdollisuus vaikuttaa erityistapahtumisen määrään ja laatuun.

Vuosittain henkilöstön jäsenten kanssa käytävissä kehityskeskusteluissa käsitellään työhyvinvointiin vaikuttavia seikkoja. Tiimitoimintana suunnitellaan henkilöstön virkistystoimintaa, jonka tavoitteena on tukea henkilöstön työkykyä.

KivaKoulu –kiusaamisen vastainen ohjelma otettiin Hartolan Yhtenäiskoulussa käyttöön elokuussa 2010. Vuosittain lukukauden päätteeksi järjestettävillä oppilaskyselyillä seurataan ohjelman vaikutavuutta.

Tavoitteet vuonna 2010

Perusopetus järjestetään taloudellisesti, oppilaskohtaisia kustannuksia verrataan saman omistajatyypin valtakunnallisiin keskiarvoihin.

Opetuksen vaikuttavuutta kuvaavia tavoitteita ovat:

Tavoite	Mittari	Tunnusluku
<u>Vaikuttavuus</u> Jatko-opintokelpoisuuden saavuttaminen	oppilaiden sijoittuminen jatko-opintoihin	tavoite 100 % toteutuma: 100 %
Oppimisen laatu	opetusryhmäkoko	tavoite ≤ 25 oppilasta/opetusryhmä toteutuma: Opetusryhmäkoko yleisopetuksessa 7 – 22 oppilasta perusopetusryhmäkoko keskimäärin 16,6 oppilasta
Ammattitaitoinen henkilöstö	muodollisesti pätevien opettajien osuus kaikista päätoimisista opettajista	tavoite > 90 % toteutuma: 91 %

Koulun toimintaa ja opetuksen laatua arvioitiin Päijät-Hämeessä toteutetulla yhtenäisellä arviointikyselyllä. Kyselyyn vastasivat oppilaat, oppilaiden huoltajat sekä koulun henkilökunta. Kysely toteutettiin keväällä 2010 ja sen tulokset on esitetty sivistyslautakunnalle.

Hartolan Yhtenäiskoulussa yhtenä kehittämiskohteena on ollut henkilöstön koulutussuunnitelman laatiminen. Ennen koulutussuunnitelman laatimista on opetushenkilöstön virkanimikkeet ajantasaisesti ja todettu kunnassa olevat opettajanvirat. Kaikki täyttämättömät virat on samalla lakkautettu. Yhtenäiskoulun rehtori on laatinut opetushenkilöstön koulutussuunnitelman johtamisen erikoisammattitutkintoon liittyvänä kehittämisprojektina. Henkilöstön osaaminen ja pienenevän oppilasmäärän tuomat haasteet on otettu huomioon koulutussuunnitelmaa tehtäessä. Henkilöstön täydennyskoulutuksen tulee vastata yhtenäiskoulun tulevaisuuden tarpeita. Koulutussuunnitelmaa päivitetään ja henkilökunnan omat vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet kartoitetaan kyselyin ja kehityskeskusteluin.

Henkilöstölle on tarjottu yksilökohtaista ja ryhmämuotoista työnohjausta hyödyntäen hankerahojuksen tuomia mahdollisuuksia.

Hankkeet vuonna 2010 ja toimintaan saadun valtionavustuksen määrä

Oppilas- ja opiskelijahuollon kehittäminen	7.500,-
KELPO-hanke tehostetun ja erityisen tuen kehittäminen	13.000,-
Kerhotoiminnan kehittäminen 2009 – 2010	5.000,-
Oppilaanohjauksen jatkohanke 2010	10.200,-
Perusopetuksen laatukriteerit	5.000,-

Suoritteet	TP 2007	TP 2008	TP 2009	TP 2010
Peruskoululaiset	351	338	318	299
Esiopetuksessa		19	18	28
Yleisopetuksessa	319	292	276	249
9-vuotisessa erityisopetuksessa	21	17	14	13
11-vuotisessa erityisopetuksessa	9	10	10	9
Peruskoulujen ruokailijamäärä	397	380	336	338
Peruskoulujen ateriat (kpl)	74 730	71 440	62 496	63 544
Kyydittävät peruskoululaiset	179	167	147	114

Suoritteet	TP 2007	TP 2008	TP 2009	TP 2010
Henkilökunta, joista	47,5	42	37	39
Tilapäiset opettajat	7	1	1	3
Erityisopettajat	5	5	4	4
Koulunkäyntiavustajat	8	8	7	9
Muu henkilöstö	3,5	3	3	3
Iltapäivätoiminta	2	1	1	1

Tuntikehys	TP 2007	TP 2008	TP 2009	TP 2010
Vuosiluokat 1-9	678	638	601	575
josta erityisopetus	125	123	122	104

Perusopetus	TP 2009	TA 2010	TOT 2010	Poikkeama	Tot. %
Menot	2 730 458,26	2 862 529,00	2 637 372,88	-225 156,12	92,13 %
Tulot	-97 271,96	-43 280,00	-212 116,38	-168 836,38	490,10 %
Nettomenot	2 633 186,30	2 819 249,00	2 425 256,50	-393 992,50	86,02 %

Ruokahuolto	TP 2009	TA 2010	TOT 2010	Poikkeama	Tot. %
Menot			232 801,48	232 801,48	
Tulot		0,00	-24 493,80	-24 493,80	
Nettomenot	0,00	0,00	208 307,68	208 307,68	

KESKIASTEEN KOULUTUS

Keskiasteen koulutus sisältää määrärahat koulutuskuntayhtymän eläkevastuisiin sekä yhden oppilaspaikan varaukseen liittyvät kustannukset Lahden konservatoriosta. Oppilaspaikasta on tehty sopimus ja oppilaspaikan kustannukset peritään käyttäjältä.

Keskiasteen koulutus	TP 2009	TA 2010	TOT 2010	Poikkeama	Tot. %
Menot	32 961,92	33 700,00	33 983,95	283,95	100,84 %
Tulot	-750,00	-1 500,00	-1 500,00	0,00	
Nettomenot	32 211,92	32 200,00	32 483,95	283,95	100,88 %

KIRJASTOTOIMI

Kirjasto tuotti vuonna 2010 kirjastopalvelut pääkirjaston ja 55 kirjastoautopysäkin voimin. Uutta aineistoa hankittiin 1709 kappaletta. Asiakaskäynnit pysyivät käytännössä samana edelliseen vuoteen verrattuna, laskua oli vain 0,2 %. Asiakaskäyntejä oli yhteensä 25 208 kpl. Asukasluvuun suhteutettuna asiakaskäynnit nousivat 2,1 %. Käyntejä oli asukasluvuun suhteutettuna 7,44/asukas. Verkkokäyntejä kirjaston Web-Origossa oli 4002. Verkkokäynnit laskivat 9,6 %. Aukiolotunteja oli yhteensä pääkirjastolla ja kirjastoautolla 1915. Pääkirjaston viikoittaiset aukiolotunnit pysyivät samana. Kokonaislainaus oli 49 122. Lainaus nousi 2,7 %. Lainauksista ovat varmasti nostaneet osaltaan perhepäivähoitajille suunnattu kirjastoautoreitti, joka ajetaan kerran kuussa, sekä Luku-Konkari lukudiplomin suorittamisen alkaminen syksyn 2010 aikana alakoulussa. Lainoja tehtiin 14,5 kpl/asukas. Asukasluvuun suhteutettuna lainaus nousi 5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kirjastoautolle kertyi ajokilometrejä 8341.

Mittari	TP 2009	TP 2010
Kirjastoauton pysäkit	47 kpl	55 kpl
Uutta aineistoa hankittiin	1 775 kpl	1 709 kpl
Asiakaskäynnit yhteensä	25 264 kpl	25 208 kpl
Asiakaskäynnit / asukas	7,29	7,44
Verkkokäyntejä Web-Origossa	4 425 kpl	4 002 kpl
Aukiolotunnit yhteensä	1 928 h	1 915 h
Kokonaislainaus	47 850 kpl	49 122 kpl
Lainaukset / asukas	13,81	14,50
Kirjastoauton ajokilometrit	8 328 km	8 341 km

Laatuun, tehokkuuteen ja tasapuolisuuteen kirjastossa panostettiin järjestämällä koululaisten kirjastonkäytön opetusta ja kirjavinkkauksia, satutunteja, kirjanäyttelyitä ja erilaisia tapahtumia kuten Lukusunnuntai, lapsille ja nuorille suunnattu konsolipelitapahtuma ja kirjailija Annie Hennon vierailu. Kirjasto osallistui myös helmikuussa ja syyskuussa vietettäviin ympäristöviikkoihin valokuva, juliste ja kirjanäyttelyillä. Lisäksi kirjastonjohtaja osallistui yhteistyössä Itä-Hämeen opiston kanssa kirjallisuusseminaarin järjestämiseen.

Heinolan kanssa jatkettiin kirjastoautopalvelun osto- ja myyntisopimusta. Kirjastoauto kiersi palveluksessa haja-asutusalueen asukkaita sekä kouluja kahtena päivänä viikossa. Lisäksi syksyllä otettiin käyttöön perhepäivähoitajille suunnattu kirjastoautoreitti, joka ajetaan kerran kuussa. Kirjaston tapahtumien ja toiminnan tiedottamiseen panostettiin liittymällä Facebookiin. Marras-joulukuun vaihteessa kirjasto uudisti ilmettään muuttamalla palvelutiskin paikkaa ja hyllyjärjestystä. Kirjastoon hankittiin uusia kirjahyllyjä. Tavoitteena oli mm. siirtää palvelutiski ilmastoinniltaan parempaan

paikkaan ja saada kokoelma paremmin esille. Muutostöiden vuoksi kirjasto oli kiinni 5 päivää. Kirjastoauto ei myöskään liikennöinyt. Suunnitelmasta, että lehtilukusalin siirrettiisiin käsikirjastoon, luovuttiin, koska käsikirjastoa halutaan hyödyntää tilana jossa voi järjestää kirjastonkäytön opetusta, kirjavinkkausta ja erilaisia tapahtumia. Henkilökunta otti osaa Päijät-Hämeen kirjastojen seudullisen yhteistyön suunnitteluun osallistumalla seudullisten työryhmien ja tiimien kokouksiin. Yhteisestä seudullisesta verkkokirjastosta jätettiin tarjouspyyntö joulukuussa 2010.

Henkilökunta osallistui Lahden maakuntakirjaston ja ELY-keskuksen järjestämiin koulutuksiin, kirjastoauton kuljettajavirkailija osallistui ajokorttidirektiivin vaatimiin koulutuksiin ja pääkirjaston kirjastovirkailija osallistui Kirjastovirkailijapäiville. Yhteensä koko henkilöstö oli koulutuksissa 16 henkilötyöpäivää. Suositus on vähintään 6 koulutuspäivää/henkilötyövuosi. Kirjastossa oli pysyvää, alalle koulutettua henkilökuntaa 0,89 hvt/1000 as. OKM:n suositus kirjastohenkilöstön määräksi kirjastossa on 0,8-1 hvt/1000 as. Pienessä kirjastossa suositellaan henkilöstön määräksi 1 hvt/1000 as.

Vuoden 2010 alussa voimaan tullut kirjastoasetuksen muutos vaatii, että kirjastolaitoksen henkilöstöstä vähintään 45 prosentilla tulee olla korkeakoulututkinto ja vähintään 60 opintopisteen laajuiset korkeakoulutasoiset kirjasto- ja informaatioalan opinnot. Hartolan kunnankirjaston vakituudesta henkilökunnasta 33 % täytti tämän vaatimuksen.

KIRJASTON HANKETOIMINTA

Luku-Konkari lukudiplomi -hanke. Hartolan alakoulun kaikille 1-6 luokille valmistui syksyllä 2010 Luku-Konkari lukudiplomi. Lisäksi Hartolan kunnankirjaston kotisivujen yhteyteen luotiin lukudiplomille omat verkkosivut, josta löytyy suoritusohjeet ja kirjalistat. Verkkosivustoa ja lukudiplomia esittely alakoulun luokille aloitettiin loppuvuodesta 2010.

Tehoa kirjastonkäytön opetukseen – hanke. Hartolan kirjasto sai hankkeeseen 2000 euroa avustusta OKM:ltä. Avustusrahoilla hankittiin kannettava tietokone sekä dataprojektori henkilökunnan käyttöön. Loput avustusrahoista käytetään 2011 vuoden aikana.

Asiakaspäätteet ajan tasalle – hanke. Hartolan kirjasto sai hankkeeseen 8400 euroa avustusta OKM:ltä. Avustusrahoilla ostettiin kannettavia tietokoneita asiakaskäyttöön. Lisäksi tietokoneille ostettiin uudet päätepyydät ja – tuolit. Lisäksi kirjastoon hankittiin uusi langaton verkko. Loput avustusrahoista käytetään vuoden 2011 aikana.

Kirjastoseikkailu – hanke. Hankkeen kohderyhmänä on päivähoito-, esikoulu- ja 1-2 luokkalaiset lapset. Hankkeeseen saatiin Uudenmaan ELY-keskukselta 2500 euroa avustusta. Vuoden 2010 aikana avustusrahoilla kustannettiin päivähoiton lapsille ja esikoululaisille jouluinen nukketatteri esitys. Loput avustusrahoista käytetään vuoden 2011 aikana.

Kulttuuritäkyjä Päijät-Hämeestä – hanke. Hartolan kirjastotoimi ja kulttuuritoimi olivat yhdessä 10 muun kunnan kanssa mukana Kulttuuritäkyjä Päijät-Hämeestä – hankkeessa. Vuonna 2010 hankkeen kautta järjestettiin Marja Matlarin konsertti kirjastolla, ”Kuu paistaa varjolleni” konsertti kunnantalolla sekä tilaisuudet ”Kauneimmat joulurunot” ja ”Tanssiva Joulukalenteri” Kuninkaan-kartanon ryhmäkodissa.

Tavoite	Mittari	Tunnusluku	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Palvelun saatavuuden parantaminen ja käytön edistäminen	Kokonaislainaus	lainausten lkm	47 850	60 000	49 122
	Pääkirjasto		38 484		38 831
	Kirjastoauto		9 366		10 291
Palvelun saatavuuden parantaminen ja käytön edistäminen	Lainat / asukas	lainausten lkm	13,81	17,00	14,50
Palvelun saatavuuden parantaminen ja käytön edistäminen	Kirjastokäynnit yht.	käyntien lkm	25 264	35 000	25 208
	Pääkirjasto		21 631		21 512
	Kirjastoauto		3 633		3 696
Palvelun saatavuuden parantaminen ja käytön edistäminen	Kirjastokäynnit/asuk.	käyntien lkm	7,29	10,00	7,44
Henkilökunnan riittävä määrä aukioloaikojen ja hyvien kirjastopalvelujen turvaamiseksi	Henkilötyövuodet	Henkilötyövuodet			
	Kirjaston palkkaamat		2,97	3,00	3,00
	Työllistämistuella		0,79	0,85	0,85
	Yhteensä		3,76	3,85	3,85
Hyvä palveluiden saavutettavuus	Kirjastoautopysäkit	pysäkkien lkm	47	vähint. 45	55
Hyvä palveluiden saavutettavuus	Pääkirjaston aukiolotunnit vuodessa	aukiolotuntien lkm	1710	vähint. 1710	1678
Kirjastohenkilöstön osaamisen parantaminen	Henkilöstön koulutus yhteensä	päivien lkm	6	15	16

VAPAA-AIKATOIMINTA

Vapaa-aikaohjaajan tehtäviin kuuluu nuorisotyö sekä kulttuuri- ja liikuntapalveluihin kuuluvat tehtävät. Työ painottuu nuorisotyöhön, jonka tavoitteena on nuorten aktiivisen ja omaehtoisen toiminnan edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen. Nuoriso- kulttuuri- ja liikuntapalveluissa toimitaan yhteistyössä kolmannen sektorin ja erilaisten palveluntuottajien kanssa. Vapaa-aikaohjaaja vastaa palvelujen koordinoinnista sekä vapaa-aikatoiminnan hallinnosta.

KULTTUURITOIMI

Hartolan kulttuuritoimen tavoitteena on tarjota monipuolisia palveluja, tapahtumia ja toimintaa yhteistyössä erilaisten toimijoiden ja kulttuurilaitosten kanssa. Kulttuuritoimessa huolehditaan Jokirannan ja Vanha-Koskipään toiminnasta ja myönnetään pienimuotoisia avustuksia. Kulttuuritoimen tarjoamat palvelut ovat osaltaan lisäämässä kunnan vetovoimaa ja yleistä viihtyvyyttä.

Sitovat tavoitteet

- Järjestetään eri vuodenaikoihin ajoittuvia tapahtumia, jotka edistävät matkailua ja vahvistavat yhteisöllisyyttä. Vuonna 2010 järjestetään Maila Talvio –salonki, Kirjallisuusseminaari, Outolintu elokuvayö ja Itsenäisyysjuhla
- Huolehditaan Jokirannan ja Vanha-Koskipään toiminnasta.

3. Kulttuuritoimi tekee yhteistyötä järjestöjen ja kulttuurilaitosten kanssa. Käynnissä vuoden 2011 aikana Lahden kaupunginteatterin ja Tampereen yliopiston tutkivan teatterityön keskuksen Ylös –hanke.

Tavoitteiden toteutuminen

1. Kulttuuritoimen merkittävimpiä tapahtumia vuoden 2010 aikana olivat Maila Talvio –salonki kuvataidenäyttely (3600), Outolintu –elokuvayö (250), Itsenäisyysjuhla (110) ja Takaisin juurille –jazzkonsertti (40).

Kirjallisuusseminaari järjestettiin yhteistyössä kirjaston ja Itä-Hämeen Opiston kanssa.
2. Jokiranta oli vuoden aikana järjestöjen ja toimijoiden aktiivisessa käytössä ja tiloihin järjestettyä uimareiden pukeutumistilaa käytettiin paljon. Vanha-Koskipää toimi Maila Talvio –salonki näyttelyn päänäyttämönä ja tiloissa järjestettiin myös erilaisia kokouksia. Näyttelyn teosmyynti oli vilkasta ja yleisöpalaute oli positiivista.
3. Lahden kaupunginteatterin ja Tampereen tutkivan teatterityönkeskuksen YLÖS! –hanke päättyi elokuussa. Hartolan kulttuuritoimi ja kirjasto osallistui seudulliseen Kulttuuritäkyjä Päijät-Hämeestä –hankkeeseen. Hankkeen tuella järjestettiin useita tapahtumia niin kunnantalolla, kirjastossa kuin vanhainkodin puolellakin. Paikallisesti ajatellen Itä-Hämeen museo oli kirjaston lisäksi kulttuuritoimen merkittävin yhteistyökumppani.

LIIKUNTATOIMI

Liikuntatoimen tehtävänä on edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia luomalla kuntalaisille edellytyksiä liikunnan harrastamiselle. Tavoitteena on tarjota liikuntapalveluja ja hyvinvointia kaikenikäisille ja erilaisille väestöryhmille Hartolan kunnan taloudelliset ja toiminnalliset resurssit huomioiden. Yhteistyötä eri järjestöjen ja liikunta-alan toimijoiden kanssa on tarkoitus entisestäänkin tiivistää.

Toiminnan painopistealueet

Lasten ja nuorten liikuntaedellytysten turvaaminen. Terveysliikuntamahdollisuuksien luominen kaikille kuntalaisille käytettävissä olevien taloudellisten voimavarojen rajoissa.

Sitovat tavoitteet

1. Liikuntatoimi vastaa terveysliikunnan edistämisestä hyväksytyyn liikuntastrategian mukaisesti.
2. Aktivoidaan kuntalaisia huolehtimaan kunnostaan ja terveydestään järjestämällä mm. Päijät-Hämeen Liikunnan ja Urheilun kanssa kunto- ja koulutustapahtumia sekä kehittämällä kirjastossa toimivaa liikuntavälinelainaamaa
3. Liikuntapaikkojen ylläpitäminen ja käyttövuorojen jakaminen niin, että kuntalaisilla on mahdollisimman tasapuoliset osallistumismahdollisuudet.

Tavoitteiden toteutuminen

1. Hartolan liikunnan toimenpideohjelmaa luonnosteltiin vuoden aikana. Toimenpideohjelma on tarkoitus saada valmiiksi kevään 2011 aikana. Terveysliikuntaan kiinnitettiin entistä suurempaa huomiota.
2. Liikuntatoimi oli mukana mahdollistamassa vuonna 2010 seuraavia tapahtumia: Liikuttaako kuntosi – työikäisten kuntotestitapahtuma (81), uimakoulut (34), Postilaatikopyöräily (3274)

Hartolaan hankitut lainattavat polkupyörät olivat ensimmäistä kesää käytössä. Päijät-Hämeen Liikunta ja Urheilu on yksi liikuntatoimen merkittävimmistä yhteistyökumppaneista paikallisten seurojen ja järjestöjen lisäksi.

3. Liikuntamajan tilat olivat aktiivisessa käytössä yksittäisten kuntosalin käyttäjien ja erilaisten ryhmien toimesta. Yksittäisten kävijöiden määrä on lisääntynyt ja kuntosalin kalustoa on pyritty täydentämään käyttäjien toiveita kuunnellen. Liikuntapaikkojen hoitoon on tulevaisuudessa kiinnitettävä enemmän huomiota.

Tavoite	Mittari	Tunnusluku	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Liikuntatason ylläpitäminen ja kohottaminen	Liikuntapaikkojen määrä / 1000 asukasta kohti	lukumäärä	3,0	3,0	3,0
Liikunnallinen kuntalainen	Kunnan omistamissa tiloissa järjestetyt liikuntatapahtumat	lukumäärä	14	14	19
Aktiivisten liikuntajärjestöjen taloudellisuus	Avustusmäärärahat kuntalaista kohti € / asukasmäärä	euroa 10000	3,34	2,97	2,98

NUORISOTOIMI

Nuorisotoimen tavoitteena on lasten ja nuorten myönteisen kasvun ja kehityksen tukeminen, kansalaisvalmiuksien ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen. Nuorisotyö luo edellytyksiä osallistumiseen turvallisessa toimintaympäristössä. Nuorisotoimi järjestää erilaisia nuorisotapahtumia yhteistyössä muiden järjestöjen ja toimijoiden kanssa.

Toiminnan kuvaus Kehittämistavoitteet

1. Nuorisotyötä kehitetään lisäämällä nuorisotyön resursseja niin rahoituksen osalta kuin työvoimaa lisäämällä läänin keskiarvoa vastaavalle tasolle hakemalla mm. projektirahoitusta.
2. Nuorten osallisuuden ja kuulemisen lisääminen nuoria koskevissa asioissa nuorisovaltuuston toimintaa kehittämällä (Nuorisolaki 8 §).

Tavoitteiden toteutuminen

Kehittämistavoitteet

1. Nuorisotyön resursseissa ei vuoden 2010 aikana tapahtunut merkittäviä muutoksia. Perjantai-iltojen Nuokku valvontaa suoritettiin vapaaehtoisvoimin, mutta selkeä nuorisotyön henkilöstöresurssien lisäämisen tarve on nähtävissä. Ammattitaitoisen vapaa-aikatoimen työntekijän palkkaaminen vapaa-aikaohjaajan työpariksi olisi ratkaisuna sijoitus tulevaisuuteen.
2. Hartolan nuorisovaltuusto kokoontui säännöllisesti, mutta nuorisovaltuuston toimintaa ja kunnan päätöksenteko elinten välistä suhdetta tulee kehittää vielä jatkossakin siten, että Nuorisolain 8§ toteutuisi Hartolan kunnassa entistä paremmin.

Sitovat tavoitteet

1. Tehdään alueellista ja valtakunnallista yhteistyötä (mm. nuorten tiedotus ja neuvontapalvelu Nuori-X, alueelliset nuorisotapahtumat, koulutukset, aloitekanava, lääninhallitus, nuorisovaltuustojen liitto ja Itä-Hämeen Museon kanssa).
2. Jatketaan nuorten kansainvälistä toimintaa vuonna 2010. Hartolan kunta hakee EU:n Youth in Action EU:n nuorisotoimintaohjelmasta rahoitusta, jolla edistetään hartolalaisten nuorten aktiivista kansalaisuutta sekä toteutetaan nuorisovaihtoa.
3. Pidetään nuorisotila avoinna 3-4 päivänä viikossa sekä kehitetään nuorten harrastus- ja kerhotoimintaa.

Sitovien tavoitteiden toteutuminen

1. Hartolan nuorisotoimi teki yhteistyötä niin alueellisesti kuin paikallisestikin eri tahojen kanssa. Nuorten tiedotus- ja neuvontapalveluita järjestettiin seudullisesti Nuori-X sivustojen kautta. Paikallisesti tärkeimpiä yhteistyökumppaneita olivat sivistystoimen omien osastojen lisäksi mm. seurakunnan nuorisotyö, MLL ja 4H-yhdistys.
2. Nuorten kansainvälistä toimintaa jatkettiin hakemalla Youth in Action EU:n nuorisotoimintaohjelmasta rahoitusta, mutta tällä kertaa rahoitusta ei saatu. Tästä johtuen nuorisotoimi aloitti loppu vuodesta Berliini 2011 –projektin, jossa 15 nuorta lähtee tutustumaan Berliinin moninaiseen historiaan ja värikkääseen kulttuuriin.
2. Nuorisotoimen tärkeimpänä tehtävänä on ylläpitää nuorisotila ”Nuokku”. Nuorisotilalla nuoret vierailivat todella aktiivisesti. Aikaisempiin vuosiin verrattuna tilat olivat auki myös kesällä, ennen juhannusta kerran viikossa.

Nuorisotila keskellä kylää tarjoaa kaikenikäisille kuntalaisille kynnyksettömän koontumispaikan. Nuorisotoimi järjesti vuoden 2010 aikana K13-Nuokku alle 13-vuotiaille, tukioppilaskerhotoimintaa ja sirkuskerhotoimintaa. Erilaisia nuorten aktiivointi tempauksia ja tapahtumia järjestettiin etenkin Hartolan seurakunnan kanssa yhteistyössä.

Tavoite	Mittari	Tunnusluku	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Aktiivinen nuori	Nuorisotapahtumat Nuorisoillat	lukumäärä	98	98	134
	Nuorisotapahtumien osallistujat	lukumäärä	3 500	3 500	3 700

KANSALAI SOPISTO JA MUSIIKKIKOULU

Toiminnan kuvaus

Itä-Hämeen opiston kansalaisopisto on Itä-Hämeen kansansivistystyön säätiön ylläpitämä Hartolan, Pertunmaan ja Sysmän kuntien alueella toimiva oppilaitos, joka tarjoaa nuorille ja aikuisille tilaisuuden kehittävään ja virkistävään opiskelu- ja harrastustoimintaan. Kansalaisopiston tehtävänä on antaa sellaisia tietoja ja taitoja, jotka auttavat omaehtoista itsensä kehittämistä, parantavat jatko-opintovalmiuksia ja edistävät sivistyksellisen tasa-arvon toteutumista. Suurimman osan tehtävänsä suorittamiseen kansalaisopisto saa valtiolta ja osa tulee kuntien tukena.

Sitovat määrärahat

Kansalaisopiston ja musiikkikoulun asiakaspalvelujen ostoon varataan vuonna 2010 enintään 40.000 euron määräraha niin, että musiikkikoulun asiakaspalvelujen ostoon 30.000 euroa ja kansalaisopiston asiakaspalvelujen ostoon 10.000 euroa.

Kansalaisopiston tunnusluvut	TP 2008	TP 2009	TP 2010
Kurssilaisten kokonaismäärä	578	566	574
Kurssille osallistuneiden henkilöiden määrä	1 252	1 252	Kaikki kunnat 4025
Opetustuntien määrä	1 870	1 795	1 775

Musiikkikoulun tunnusluvut	TP 2008	TP 2009	TP 2010
Oppilaita	22	20	18
Opetustuntien määrä	829	790	724

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (kirjastotoimi ja vapaa-aikatoiminta yht.)

Vapaa sivistystyö	TP 2009	TA 2010	TOT 2010	Poikkeama	Tot. %
Menot	463 793,13	539 837,00	431 361,65	-108 475,35	79,91 %
Tulot	-57 259,91	-53 600,00	-79 536,90	-25 936,90	148,39 %
Nettomenot	406 533,22	486 237,00	351 824,75	-134 412,25	72,36 %

PÄIVÄHOITO

Tavoitteiden toteutuminen

- Päivähoidon strategiaa laadittiin yhdessä joka yksikön kuukausipalaverissa.
- Eri yksiköiden välistä yhteistyötä lisättiin sisäisillä siirroilla ja henkilökunnan joustavuudella.
- Päivähoidon valtakunnallisiin vaatimuksiin erityislasten oikeuksista vastattiin erityislastentarhanopettajan palkkaamisella. Perhepäivähoitajien nykyisten pätevyysvaatimusten vuoksi aloitettiin perhepäivähoitajien ammattitutkintoon johtava oppisopimuskoulutus, joka kestää 31.5.2012 saakka.
- Henkilöstön jaksamisesta ja motivoinnista huolehdittiin kehityskeskusteluilla, työnohjauksella, säännöllisillä palaverilla, palautekyselyillä, sekä virkistäytymisillä ja tyhy – toiminnalla. Koko henkilöstölle järjestettiin ensiapukoulutus sekä Hartolassa toteutettu naapurikuntien yhteinen musiikkikoulutus. Lisäksi yksittäisiä työntekijöitä kävi erilaisissa koulutuksissa.

Muuta toimintavuonna tapahtunutta

- Päiväkodin keittiö aloitti toimintansa jakelukeittiönä. Keittäjä siirtyi yhtenäiskoulun keittiöön ja kokopäivätoiminen siivooja siirtyi muihin tehtäviin. Laitoshuoltoon palkattiin yhdistelmätyöntekijä, joka vastaa sekä ruokahuollosta, että siivouksesta.
- Päiväkoti Vantussa toteutettiin kesällä lattiaremontti, joka vaati hoitolasten siirtymistä ke- säksi väistötiloihin koululle ja viikoksi seurakuntatalolle.

Henkilöstön määrä

PÄIVÄKOTI VANTUN HEKILÖKUNTA			
Nimike	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Päivähoidon esimies, Vanttu, Onnimanni ja perhepäivähoito	1	1	1
Lastentarhanopettajat	3	3	3
Lastenhoitajat	2	2	2
Erytislasten avustajat	2	3	2
Ryhmäavustajat	1	1	1
Yhdistelmätyöntekijä ruuan jakeluun ja siivoukseen	1	1	1
Kiertävä erityislastentarhanopettaja. V 2010 määräaikainen kokopäivätoiminen	1	1	1
Yhteensä	11	12	11

RYHMÄPERHEPÄIVÄHOITOKOTI ONNIMANNIN HENKILÖKUNTA			
Nimike	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Lastenhoitajat	1,0	1,0	1,0
Perhepäivähoitajat (osa-aikaeläkkeellä 2)	4,5	3,5	3,0
Lähihoitajat	0,0	1,0	1,0
Perhepäivähoitaja / oppisopimus	0,0	0,0	1,0
Yhteensä	5,5	5,5	6,0

PERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖKUNTA			
Nimike	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Perhepäivähoitajat kotihoito	9	8	8
Määräaikainen kolmiperhepäivähoitaja	1	0	0
Yhteensä	10	8	8

SUORITTEET 31.12.2010

PÄIVÄKOTI VANTUN PÄIVÄHOITOPAIKAT KEVÄT			
Nimike	TP 2008	TP 2009	TP 2010
Hoitopaikkojen lukumäärä	40	40	40
Esikoululaiset	32	20	18
Hoidossa olevat esikoululaiset			10
0-5 vuotiaat	13	17	15
Yhteensä	45	37	33

PÄIVÄKOTI VANTUN PÄIVÄHOITOPAIKAT SYKSY			
Nimike	TP 2008	TP 2009	TP 2010
Hoitopaikkojen lukumäärä	40	40	
Esikoululaiset	20	19	27
Hoidossa olevat esikoululaiset			15
0-5 vuotiaat	17	15	16
Yhteensä	37	34	43

PÄIVÄKOTI VANTUN LÄSNÄOLOPÄIVÄT			
Nimike	TP 2008	TP 2009	TP 2010
Kokopäivä- ja osapäivähoito yhteensä	5 251	4 425	5 016
Varhaisesiopetus ja esiopetus yhteensä	4 749	3 534	4 185

PÄIVÄKOTI VANTUN TOIMINTAPÄIVÄT			
Nimike	TP 2008	TP 2009	TP 2010
Kokopäivähoito	223	202	253
Osapäivähoito	223	146	253
Esiopetus	186	186	189
Esiopetustunnit	744	744	756

RYHMÄPERHEPÄIVÄKOTI ONNIMANNI			
Nimike	TP 2008	TP 2009	TP 2010
Hoitopaikkoja	22,5	24,0	24
Läsnäolopäivät	3 709	3 800	3 747

PERHEPÄIVÄHOITO			
Nimike	TP 2008	TP 2009	TP 2010
Hoitopaikkoja	42,5	36,0	32
Läsnäolopäivät	7 140	6 840	5 155

Lasten kotihoidon tuki

Sosiaali- ja terveystoimen lakisääteisiin palveluihin alle kouluikäisten lasten kohdalla kuuluu lasten päivähoiton lisäksi tietyin edellytyksin lasten kotihoidon tuki tai yksityisen hoidon tuki. Perheet voivat valita kunnan järjestämän päivähoiton sijaan yksityisen päivähoiton, jossa tuki maksetaan Kelan kautta palvelun tuottajalle tai lasten kotihoidon tuen, jos perheessä on alle 3-vuotias lapsi/lapsia. Lasten kotihoidon tuki maksetaan Kelan kautta kunnan päivähoitoon varatuista määrärahoista. Lasten kotihoidon tuen saajien määrä oli v. 2010 keskimäärin 38 lasta ja tuen kokonaismäärä oli 101.754 €.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen päivähoito

Päivähoito	TP 2009	TA 2010	TOT 2010	Poikkeama	Tot. %
Menot	990 284,67	1 017 371,00	869 355,15	-148 015,85	85,45 %
Tulot	-145 731,28	-101 650,00	-137 200,63	-35 550,63	134,97 %
Nettomenot	844 553,39	915 721,00	732 154,52	-183 566,48	79,95 %

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Hallinto

Toiminta-ajatus

Teknisen osaston hallinnon tavoitteena on tuottaa teknisen toimen palvelut mahdollisimman laatu-tietoisesti ja tehokkaasti. Tekninen toimi hoitaa omalta osaltaan kuntaan työllisyysrahoituksella palkattavien työntekijöiden hallintopalvelut sekä töiden käytännön järjestelyt.

Painopistealueet:

1. Teknisen lautakunnan asiat
2. Talousarvion toteutuminen
3. Tehokas neuvonta ja ohjaus
4. Laadukas asiakaspalvelu
5. Taloudellinen ja tehokas toiminta

Toiminnalliset tavoitteet:

1. Teknisen toimen arkistonmuodostussuunnitelman laatiminen
2. Lähiarkistojen siivous toiminnan tehostamiseksi
3. Osoitejärjestelmän ajan tasalle saattaminen
4. Toiminnan tehokkuuden lisääminen

Tavoitteiden toteutuminen

Painopistealueiden tavoitteet ovat toteutuneet. Toiminnalliset tavoitteet ovat jääneet toteutumatta.

Tunnusluvut	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Lautakunnan kokoukset	8	8	6
Lautakunnan käsitte-lemät §	87	90	64
Henkilöstöresurssit	4,5	4,6	4,6

Vesi- ja viemärlaitos

Toiminta-ajatus

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on turvata vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alueella (kunnan keskustaajama sekä haja-asutusalueella olevat runkolinjat) puhtaan veden hankinta ja jakelu kaikissa olosuhteissa sekä kerätä viemärivedet jätevedenpuhdistamolle. Laitos puhdistaa jätevedet puhdistamolle annettujen lupaehtojen mukaisesti siten, että puhdistettu jätevesi voidaan palauttaa luonnon kiertokulkuun. Vesihuoltolaitos tarjoaa palveluja myös haja-asutusalueelle toimittamalla siellä toimiville vesiosuuskunnille vettä ja vastaanottamalla niiden keräämät jätevedet sekä vastaanottaa kotitalouksien sakokaivoista tuotava jätevesi.

Painopistealueet

1. Veden jakelu
2. Jäteveden kerääminen
3. Jäteveden puhdistaminen
4. Vesihuoltolaitoksen talous
5. Vesiosuuskuntien avustavat tehtävät

Toiminnalliset tavoitteet

1. Talousveden laadusta huolehtiminen; vesilaitoksen valvontatutkimusohjelman ja verkostoveden laadun tarkkailuohjelman päivittäminen yhdessä ympäristövalvonnan kanssa.
2. Jäteveden puhdistaminen lupaehtojen mukaisesti
3. Vesihuoltoverkoston ongelmien tiedostaminen ja toiminnan parantaminen
4. Vesiosuuskuntien toiminnan edistäminen

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteet ovat pääsääntöisesti toteutuneet. Toiminnallisten tavoitteiden kohtaa 1 ei ole toteutettu sekä jätevedenpuhdistamon fosforinpoistovaatimusta ei ole muutamaan kertaan saavutettu.

Tunnusluvut	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Myydyn puhtaan veden määrä	125 000 m ³	130 000 m ³	118.00
Verkostoon pumpattu vesi	150 000 m ³	160 000 m ³	166.205
Vastaanotetun jäteveden määrä (käsitelty jätevesi)	135 000 m ³	140 000 m ³	155.530
Vesihuoltolaitoksen asiakkaiden määrä toiminta-alueella (kiinteistöt/kpl) vesi	680 kpl	690 kpl	685 kpl
Vesihuoltolaitoksen asiakkaiden määrä toiminta-alueella (kiinteistöt/kpl) viemäri	565 kpl	575 kpl	596 kpl

Vesiosuuskuntiin liittyneet kiinteistöt	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Pohjois-Hartolan vesiosuuskunta	85 kpl	100 kpl	115 kpl
Itä-Hartolan vesiosuuskunta	16 kpl	100 kpl	54 kpl
Murakan vesiosuuskunta		50 kpl	63 kpl
Etelä-Hartolan vesiosuuskunta		100 kpl	34 kpl

Jätehuolto, satamalaitos

Toiminta-ajatus

Satamalaitoksen tehtävänä on Visainrannan venesataman ja Jääsjärven venereitin kunnossapito.

Jätehuollossa jätteet kuljetetaan Jyväskylään Mustankorkean kaatopaikalle ja biojäte kuljetetaan Joutsaan. Hartolan kunnan kaatopaikka on suljettu ja siellä on valvontatutkimusohjelma. Jätehuoltoon on kehitettävä yhdessä jätehuoltoyrittäjän kanssa siten, että Hartolan kunnan alueella tuotetaan jätettä nykyistä vähemmän ja se lajitellaan entistä paremmin. Ekomaksua on peritty jo vuonna 2008.

Painopistealueet

1. Säilyttää venesatamien käyttöaste
2. Huolehtia jätteiden keräyksestä laatu-tietoisesti
3. Tehostaa jätteiden hyötykäyttöä
4. Tuottaa asukkaille kohtuuhintaisia jätehuolto-palveluita.

Toiminnalliset tavoitteet

1. Venepaikkojen markkinoinnin lisääminen (tiedot nettiin vapaina olevista paikoista)
2. Jätehuolto-oppaan päivittäminen

Tavoitteiden toteutuminen

1. Markkinointia ei ole lisätty, koska paikkoja on vähän vapaana
2. Resurssipulan vuoksi jätehuolto-opasta ei ole päivitetty

Tunnusluvut	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Venepaikat	63 kpl	63 kpl	63 kpl
Kaava-alue: Jätehuollon asiakkaat	380 kpl	380 kpl	380 kpl
Haja-asutusalue: Jätehuollon asiakkaat	590 + 1900	590 + 1920	590+1920

Maa- ja metsätilat

Toiminta-ajatus

Hartolan kunnan maa- ja metsätiloja hoidetaan kestävä kehityksen periaatteella. Siihen kuuluu pidemmällä aikavälillä metsätilojen tuottavuudesta huolehtiminen ja tuottavuuden turvaaminen. Asemakaava-alueella olevia alueita hoidetaan puistomaisemmiksi. Käytännön toimenpiteet hoitaa yksityinen yritys.

Painopistealueet

1. Puun myynti teollisuuden tarpeisiin oikeaan hintaan
2. Metsänhoidon tason säilyttäminen

Toiminnalliset tavoitteet

1. Puun myyntitulot
2. Vuoden aikana hoidetun metsän määrä suhteessa kunnan kokonaismetsä määrään

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti.

Tunnusluvut	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Puun myyntitulot	50 000,00 €	32 000,00 €	25.199
Metsäpinta-ala	429 ha	429 ha	429 ha

Kaavoitus

Toiminta-ajatus

Tehtävänä huolehtia, että kesken oleva Pohjois-Hartolan rantayleiskaava valmistuu. Huolehtia tärkeän Tippavaaran ranta-asemakaavan ja muiden asemakaavamuutosten tai maanomistajien ranta-asemakaavojen etenemisestä ja valmistumisesta. Käynnistää tarvittaessa uusia kaavahankkeita. Käynnistää pohjakartan uusiminen, jotta kaavoja voidaan laatia sellaiselle pohjakartalle, minkä kaavoitusviranomaiset hyväksyvät.

Painopistealueet

1. Kaavoituksen viranomaistehtävistä huolehtiminen
2. Kaavojen etenemisen seuranta ja edistäminen

Toiminnalliset tavoitteet

1. Kaava-asiakirjojen ajan tasalle saattaminen ja niiden saaminen Tyvi-tiedostoon
2. Kaava-asiakirjojen saaminen nettiin asiakkaiden ulottuville

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti, paitsi kaikkia vanhoja kaavoja, kuten Jääsjärven rantaosayleiskaavaa sekä uusiakaan yksityisten ranta-asemakaavoja ei ole saatu nettiin.

Tunnusluvut	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Asemakaavat			
Asema- ja ranta-asemakaavamuutokset	1 kpl	1 kpl	3 kpl
Ranta-asemakaavat	1 kpl	1 kpl	2 kpl
Yleiskaavat	1 kpl	1 kpl	1 kpl

Liikennealueet, puistot ja liikunta-alueet

Toiminta-ajatus

Liikennealueisiin kuuluvia kaava- ja yksityisteitä (yksityistieavustukset) hoidetaan mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Kaavateiden ja tielaitoksen hoidossa olevien paikallisteiden pientareiden kunnossapidossa huomioidaan kunnan yleisen viihtyvyyden ja siisteyden vaatimukset.

Puistojen hoidon tavoitteena on kunnan yleisen viihtyvyyden ja siisteyden ylläpitäminen. Työllistävien ja nuorten kesätyöllistäminen on keskeisessä asemassa puistojen hoidossa.

Liikuntamahdollisuuksien ylläpito luo pohjaa terveellisille elämäntavoille erityisesti nuorille ja lapsille. Latukone on toista talvea käytössä, ja sen vaikutus lisää ja parantaa edelleen latuolosuhteita, mikäli lumimäärä ja lumisen ajan pituus sen sallivat.

Painopistealueet

1. Katujen hyvä kunto
2. Puistojen hoidon tason säilytys
3. Liikuntapaikkojen hoidon tason säilyttäminen ja latuverkoston parantaminen

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti.

Tunnusluvut	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Kaavatiet	20 km	21 km	21 km
Kevyen liikenteen väylät	2 km	3 km	3 km
Hoidetut puistot	4 ha	4 ha	4 ha
Yksityistie	306 km	310 km	310 km
Yksityistieavustus anomukset	108 kpl	110 kpl	109 kpl
Myönnetty avustusta	45 000 €	45 000 €	45.000

Tilapalvelu

Toiminta-ajatus

Tilapalvelun yleistettävänä on kunnan hallitsemien tilojen mahdollisimman tehokas ja tarkoituksenmukainen hoito ja ylläpito mikä mahdollistaa tilojen tehokkaan käyttöasteen. Kunnan kiinteistöyhtiöiden kiinteistömäärän kasvaessa on tilapalvelun luonne muuttumassa kaupallisempaan suuntaan. Kaikki kunnan työntekijöiden ja siivoojien palkkakustannukset ovat tässä kohdassa, mistä ne vyörytetään eri kiinteistöille ja myös tietenkin vesihuoltoon, liikenneväylille ja liikunta- ja yleisille alueille.

Painopistealueet

1. Kiinteistöhoito henkilöstö
2. Siivoushenkilöstö
3. Tilojen käyttäjät
4. Kunnan ulkopuoliset asiakkaat

Toiminnalliset tavoitteet

1. Kiinteistöhoito taso ja kustannustehokkuus
2. Siivouksen tason säilyttäminen
3. Siivouksen mitoituksen tarkistaminen eläkkeelle siirtymisien yhteydessä keväällä

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti.

Tunnusluvut	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Kiinteistöhenkilöstö	10	10	9
Siivoushenkilöstö	13+4	12+3	13+1
Kiinteistö/ pinta-ala	20 746 m ²	20 746 m ²	20 746 m ²
Siivous/pinta-ala	17 029 m ²	17 029 m ²	17 029 m ²

Rakennuttaminen

Tavoitteet

1. Kunta rakennuttaa ja korjauttaa rakennuksia tarpeiden mukaisesti. Vuonna 2010 ei ole tiedossa laajempia hankkeita.
2. Elinkeinoelämän vaatimien rakennuksien rakennuttaminen tapahtuu konserniyhtiöiden voimin, tilapalvelu tarjoaa palvelujaan konserniyhtiöiden käyttöön.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteet toteutuivat suunnitellun mukaisesti.

ATK-palvelut

Tavoitteet

1. Tuottaa tarvittavat ATK-palvelut kunnan henkilöstön käyttöön
2. Taata henkilöstölle asianmukainen välineistö ja ohjelmistot

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti. Yhtenäiskoulun oppilaiden käyttöön hankittiin 16 kannettavaa tietokonetta. Teknisen toimiston iso kopiokone päivitettiin ajanmukaiseksi suurkuvatulostimeksi. Vanhentuneet Pegasos-talouhallinto-ohjelmat vaihdettiin ProEconomica-ohjelmistoon, mikä otettiin käyttöön niin, että vuoden 2011 talousarvion laadinta tehtiin uudella ohjelmistolla. Uudesta ohjelmistosta järjestettiin yhdessä Luhangan kunnan kanssa tarvittavat koulutustilaisuudet.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

ATK-hankinnat	TP 2009	TA 2010	TOT 2010	Poikkeama	Tot. %
Menot			9 839,56	9 839,56	
Tulot			0,00	0,00	
Nettomenot	0,00	0,00	9 839,56	9 839,56	

Laajakaistat	TP 2009	TA 2010	TOT 2010	Poikkeama	Tot. %
Menot		100 000,00		-100 000,00	0,00 %
Tulot				0,00	
Nettomenot	0,00	100 000,00	0,00	-100 000,00	0,00 %

Tekninen lautakunta	TP 2009	TA 2010	TOT 2010	Poikkeama	Tot. %
Menot	3 419 115,07	3 704 476,00	3 543 915,81	-160 560,19	95,67 %
Tulot	-3 345 286,21	-3 489 080,00	-3 304 123,50	184 956,50	94,70 %
Nettomenot	73 828,86	215 396,00	239 792,31	24 396,31	111,33 %

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

YMPÄRISTÖTOIMI

Ympäristötoimi sisälsi vuonna 2010 henkilöstöresursseja seuraavasti:

- rakennustarkastaja 100 %
- ympäristötarkastaja 100 %
- eläinlääkäri 100 %
- kanslisti 50 %

Suoritteet	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Lautakunnan kokoukset	11	11	11
Lautakunnan §:n määrä	115	110	127
Henkilöstöresurssit	3,6	3,5	3,4

Rakennusvalvonta

Tavoitteet

1. Neuvonnan, ohjauksen, tarkastuksen ja valvonnan avulla edistetään terveellisen, turvallisen ja viihtyisän rakennetun ympäristön muodostumista
2. Laadukas rakentaminen
3. Kantavien rakenteiden kestävyys
4. Kaavoituksen tarkoitusperusaatteiden toteutuminen
5. Tehokas neuvonta ja ohjaus
6. Laadukas asiakaspalvelu
7. Taloudellinen ja tehokas toiminta

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti.

Suoritteet	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Myönnetyt rakennusluvut, toimenpideluvat ja -ilmoitukset	185	120	145
Valmistuneet rakennukset	67	70	70
Rakennuslupiin liittyvät katselmukset	157	280	135

Ympäristövalvonta

Ympäristövalvonnan palvelut tuotettiin yhteistyössä Heinolan kaupungin kanssa niin, että Hartolan kunta osti yhden terveystoimen- ja ympäristövalvonnan valvontahenkilön (100 %) työpanoksen.

Terveystoimien valvonta

Toiminta-ajatus

Toiminta-ajatuksena oli pitää huolta yksilön elinympäristön terveellisyydestä selvittämällä ja ennalta ehkäisemällä ympäristöstä peräisin olevia terveystoimenriskejä.

Toiminnalliset muutokset

Toiminnassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Painopistealueet

1. Talousveden laadun valvonta
2. Eu-uimarannan riskinarvioinnin kehittäminen
3. Tupakkatuotteiden myynnin valvonta
4. Kriisiviestintä

Toiminnalliset tavoitteet

1. Hartolan vesilaitoksen valvontatutkimusohjelman päivittäminen
2. Verkostoveden laadun tarkkailuohjelman päivittäminen
3. Mitä juot? – Tiedotustilaisuuksien järjestäminen kaivojen laaduntarkkailusta
4. Epidemiaselvitystyöryhmän toiminnan organisointi

Tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallisia tavoitteita ei ole toteutettu. Vuoden 2011 alussa kyseiset tehtävät siirtyivät Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystoimialalle. Lain säätämät tarkastukset on tehty.

Ympäristönsuojelu

Toiminta-ajatus

Toiminta-ajatuksena oli ylläpitää ja kehittää ympäristönsuojelua ekologisesti kestävä kehityksen saavuttamiseksi sekä viihtyisän, luonnoltaan monimuotoisen ja terveellisen ympäristön turvaamiseksi.

Painopistealueet

1. Neuvonta haja-asutusalueen jätevesiongelmissa
2. Pohjavesien suojele

Toiminnalliset tavoitteet

1. Ympäristösuojelumääräyksistä tiedottaminen
2. Jätevesijärjestelmien saattaminen asetuksen mukaisiksi tehokkaasti ja taloudellisesti – toimintakykyisiksi

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteet ovat toteutuneet suunnitelmien mukaisesti.

Suoritteet	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Valvonta- ja tarkastuskäynnit	210	200	73
Näytteet	140	80	71
Ympäristöluvut		5	2
Kampanjat ja projektit	8	6	6

Eläinlääkintähuolto

Hartolan kunnassa oli yksi eläinlääkärin virka, jota on hoitanut vakituisen eläinlääkärin virkavapauden aikana eläinlääkäri Elina Oros. Arki-ilta-, viikonloppu- ja juhlapyhäpäivystykset on järjestetty sopimuksin yhdessä Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymän, Heinolan ja Lahden kaupunkien kanssa.

Tavoitteet

1. Tavoitteena on taata kuntalaisille eläinlääkintähuoltolain mukaiset eläinlääkäripalvelut ja pystyä hoitamaan myös muissa laeissa ja muilta viranomaisilta kunnalle tai eläinlääkärille määrättyt tehtävät.

Toteutuminen

1. Tavoitteet ovat toteutuneet muiden paitsi maitohygieenisten tarkastusten osalta.

Suoritteet	TP 2009	TA 2010	TP 2010
Henkilöstö	1,1	1,1	1,0
Sairasmatkat	344	500	440
Potilaskäynnit vastaanotolla	435	450	862
Hygienialain mukaiset tarkastukset	2	15	0
Muut viranomaistoimitukset	18	10	6

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen 2010

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot	774 750			930 976	156 226
Maksutuotot	324 260			324 814	554
Tuet ja avustukset	474 166			465 262	-8 904
Muut toimintatuotot	831 600			858 893	27 293
Toimintatuotot yhteensä	2 404 776			2 579 945	175 169
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-4 961 890			-4 667 401	294 489
Palkat ja palkkiot	-3 549 999			-3 379 085	170 914
Henkilöstösivukulut	-1 411 891			-1 288 316	123 575
Eläkekulut	-1 221 842			-1 134 215	87 627
Muut henkilöstösivukulut	-190 049			-154 101	35 948
Palvelujen ostot	-12 860 097			-11 383 685	1 476 412
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-889 600			-814 587	75 013
Avustukset	-253 300			-208 497	44 803
Muut toimintakulut	-158 670			-149 882	8 788
Toimintamenot yhteensä	-19 123 557			-17 224 052	1 899 505
Toimintakate	-16 718 781			-14 644 107	2 074 674
Verotulot	9 111 000			9 426 828	315 828
Valtionosuudet	7 845 000			8 514 516	669 516
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	-15 000			14 185	29 185
Muut rahoitustuotot	30 000			46 366	16 366
Korkokulut	-267 000			-275 234	-8 234
Muut rahoituskulut	-1 000			-339	661
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-223 000			-215 022	7 978
Vuosikate	14 219			3 082 215	3 067 996
Poistot käyttöomaisuudesta ja pitkävaikutteisista menoista	-358 230			-459 520	-101 290
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Tilikauden alijäämä (-) / ylijäämä (+)	-344 011			2 622 695	-2 966 706

Alkuperäisessä talousarviossa vuosikate oli arvioitu negatiiviseksi 14.219 euroa.

Tilinpäätöksessä vuosikate toteutui positiivisena 3,082 milj. euroa.

Toimintakate on toteutunut arvioitua parempana 2,074 milj euroa, koska sote-yhtymä palautti vuoden 2009 huoltopalveluista liikaa laskutetun osuuden ja kaikki tulosalueet alittivat huomattavastikin arvioidun toimintakatteen

Henkilöstökulut kasvoivat arvioitua vähemmän. Toteutuneet verotulot ylittivät arvion.

Valtionosuuksiin sisältyy 0,450 milj. euroa harkinnanvaraista korotusta laskennallisiin valtionosuuksiin.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

	2010	2009
<u>TOIMINTATUOTOT</u>		
Keskusvaalilautakunta	0	5000
Yleishallinto	402 771,53	386 989,33
Perusturvatoimi	2 823,00	16 847,54
Peruskoulutus	213 658,68	77 449,50
Päivähoito	137 108,83	139 656,66
Vapaa sivistystyö	79 365,04	57 388,00
Ruokahuolto	1 809,44	
Tekninen toimi	1 654 923,21	1 745 603,93
Ympäristötoimi	40 547,76	54 358,71
Yhteensä	2 533 007,49	2 483 293,67

	2010	2009
<u>VEROTULOJEN ERITTELY</u>		
Kunnan tulovero	7 129 622,00	7 275 181,51
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 124 224,00	974 511,34
Kiinteistövero	1 172 983,00	883 541,92
Koiravero	0,00	-272,00
Yhteensä	9 426 829,00	9 132 962,77

	2010	2009
<u>VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY</u>		
Järjestelmämuutoksen tasaus	-49 128,00	
yleinen valtionosuus		306 036,00
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	6 727 408,00	6 263 939,00
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-937 648,00	553 828,00
Verotulojen tasaus	2 323 884	
Harkinannvarainen rahoitusavustus	450 000,00	225 000,00
Yhteensä	8 514 516,00	7 348 803,00

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Pysyvien vastaavien poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoaajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Asuinrakennukset	40 vuotta	Tasapoisto	
Hallinto- ja toimistorakennukset	40 vuotta	Tasapoisto	
Tehdasrakennukset	20 vuotta	Menojäännöspoisto	15 %
Muut rakennukset	20 vuotta	Menojäännöspoisto	15 %
Kentät	20 vuotta	Menojäännöspoisto	20 %
Meijerinsilta	30 vuotta	Menojäännöspoisto	25 %
Visanrannan venelaituri	30 vuotta	Menojäännöspoisto	25 %
Ekonkosken silta	30 vuotta	Menojäännöspoisto	25 %
Kaavatiet	30 vuotta	Menojäännöspoisto	25 %
Matonpesupaikka	30 vuotta	Menojäännöspoisto	25 %
Vesijohtoverkosto	40 vuotta	Menojäännöspoisto	10 %
Viemäriverkosto	40 vuotta	Menojäännöspoisto	10 %
Haja-asutusalueen vesihuolto	40 vuotta	Menojäännöspoisto	10 %
Jätevesipuhdistamot	20 vuotta	Menojäännöspoisto	25 %
Jätevesipumppaamot	20 vuotta	Menojäännöspoisto	25 %
Kuljetusvälineet	10 vuotta	Menojäännöspoisto	30 %
Muut koneet ja kalusto	10 vuotta	Menojäännöspoisto	30 %
ATK-laitteisto	5 vuotta	Menojäännöspoisto	40 %
Liittymismaksut	5 vuotta	Tasapoisto	
Maa-alueet, taide-esineet	ei poistoa		

KESKIMÄÄRÄISET POISTOT JA INVESTOINNIT 2009-2013

Suunnitelmien mukaiset poistot keskimäärin	372 574,00
Poistonalaisten investointien omahankintameno	1 077 273,00
Poikkeama, euroa	-704 699,00
Poikkeama %	189,14

2.4 Investointien toteutuminen vuonna 2010

Investointiosan hankeryhmät, joille kunnanvaltuusto on vahvistanut määrärahat ja tuloarviot ovat

- Irtain omaisuus
- Talonrakennus
- Julkinen käyttöomaisuus
- Vesilaitos
- Viemärlaitos

Investointimenot olivat 889.806 euroa ja toteuma 69,96 %. Investointitulot olivat 281.502 euroa ja toteuma 104,26 %. Investointimenojen netto oli 608.305 euroa ja toteuma 60,72 %

1. **Terveysaseman** sprinklauksen toteuttaminen vuonna 2010. TP: Urakka lasketettiin 2010, mutta toteuttamispäätöstä lykättiin, kunnes Terveysaseman tarve- ja kuntoselvitys valmistuu 2011.
2. **Tainionvirran koulun** lämmitysjärjestelmän uusiminen. Vanha öljykeskuslämmitys on huonossa kunnossa ja energiataloudeltaan heikko. Toteutuksesta päätetään, kun koulurakentaminen on edennyt valtionapuhankkeena. TP: Toteutetaan aikaisintaan 2014.
3. **Kirkonkylän koulun rivitalojen** peruskorjaus. Toteutus vuosina 2010-2011. TP: Aloitus siirrettiin vuodelle 2011 viemäriverkoston kunnan selvittämistarpeen takia.
4. **Urheilukentän** huoltorakennuksen uusiminen. Toteutus vuonna 2010, jos pystytään saamaan hankkeeksi ja toteutus riippuu myös kouluhankkeesta. TP: Ei toteutettu, pieni kohde.
5. **Jääkiekkokaukalon** huoltorakennuksen uusiminen. Toteutus vuonna 2010, jos pystytään saamaan hankkeeksi. Ei toteutettu, pieni kohde, hankkeen muodostaminen ongelmallista.
6. **Alakoulun saneeraus ja liikuntahallin rakentaminen.** Tavoitteena yhtenäiskoulun sijoittaminen yhteen pihapiiriin, hankkeelle haetaan valtionapua. Toteuttaminen vuosina 2011-2014, valmis syksyllä 2014. TP: Rahoitussuunnitelmaehdotus hyväksytty, kohde rahoitettavien hankkeiden listalla.
7. **Kirjaston muutos.** Lukusalin uusi paikka ja lainaustiskin muutos. Toteutus vuonna 2010. TP: Lainaustiski toteutettu, lukusalia ei tehty kirjaston omien suunnitelmamuutosten takia.
8. **Päiväkoti Vantun** pihavälineiden korjausta ja uusimista vaatimukset täyttäväksi. Lattioiden muovimattoja uusitaan ilmanlaatuongelmien takia. Pesukoneen ja kuivausrummun hankinta. TP: Lattioiden muovimatot on uusittu koko talossa ja parketit on hiottu ja lakattu.

9. 9, 10, ja 11. **Kaavateiden rakentaminen, asfaltointi ja valaistus sekä vesihuolto. Kustaantien rakentaminen ja muut vt 4 eritasoliittymän yritysympäristön työt.** Rakennemuutoshanke, avustus 30 %. Varaus omarahoituksesta myös mahdolliseen uuteen rakennemuutoskohteeseen. Toteutus 2009-2011. TP: Hankkeen I vaihe toteutettu. Tarkoitus jatkaa II vaiheella 2011, josta on saatu rahoituspäätös.
12. **Haja-asutusalueiden vesihuolto. Leppäkosken vesihuoltolinja** 8 km, ehtona hankkeelle on vesihuoltoavustuksen saaminen. Vesiosuuskuntien on tarkoitus jatkaa verkostojensa rakentamisella, kun runkolinja on valmistunut. Toteutus vuosina 2010-2011. TP: Hanketta on lykätty vuodelle 2011, koska 2010 tehty avustuspäätös on voimassa lokakuuhun 2011 ja hanke on tarkoitus tehdä suppeampana.
13. **Haja-asutusalueiden vesihuolto. Hartola-Sysmä vesihuoltolinjan** hanketta on esitetty valtion vesihuoltotyöksi. Asia liittyy siihen, että 2015 jälkeisenä aikana on tarkoitus johtaa Hartolan jätevedet Sysmän puhdistamolle. Toteutus vuosina 2011-2012. TP: Sysmä ei ole varma puhdistamon paikasta ja valtion rahoitus on siirtynyt monta vuotta eteenpäin.
14. **Vesihuoltolaitos.** Uusien liittymien rakentaminen ja niihin liittyvät pienehköt verkoston laajennukset. Vuosittainen toiminta. TP: Joitain toimenpiteitä tehty.
15. **Kaavoituksen pohjakartan teko.** Nykyinen pohjakartta ei enää kauan kelpaa viranomaisille ja pohjakartta on kaavoituksen perusta. Toteutus vuosina 2010-2011. TP: Siirretty myöhempään, sillä vt 4 ja sen ympäristö eivät ole kaikilta osin valmiita.
16. **Muut kohteet.** Tippavaaran ranta-asemakaava alueen teiden rakentaminen. TP: Ei toteutettu, koska kaava on vahvistunut vasta vuoden 2011 alussa.
17. **Laajakaista 2015-hanke.** Haja-asutukselle 100 MHz, kuntaosuus 33 %. Hankkeen etenemisestä vielä vähän tietoa. Toteutus 2010-2015 TP: Hankkeen etenemisessä ongelmia eri puolella Suomea, myös Päijät-Hämeessä, kunta kuitenkin ilmoittanut olevansa mukana.
18. **Huoltoauton hankinta.** Vanha auto on tullut käyttöikänsä päähän. TP: Auto hankittu.

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

	Ta 2010	Toteuma 2010	Poikkeama	Käyttö-%
KIINTEÄ OMAISUUS				
Kiinteistöjen osto ja myynti				
Tulot		6 080	-6 080	100,00 %
Netto		6 080	-6 080	100,00 %
IRTAIN OMAISUUS				
Menot	10 000	11 110	-1 110	111,10 %
Netto	10 000	11 110	-110	111,10 %
ARVOPAPERIT				
Menot	17 800	17 780	20	99,89 %
Netto	17800	17700	20	99,89 %
TALONRAKENNUS				
Menot	304 000	47 083	256 917	15,49 %
Tulot				
Netto	304 000	674 387	-87 947	221,84 %
Koulurakennukset				
Menot	165 000		165 000	0,00 %
Ilmanvaihdon uusiminen /terveyskeskus				
Menot	30 000	6 714	23 286	22,38 %
Huoltorakennuksen uusiminen /urheilukenttä				
Menot	15 000	0	15 000	0,00 %
Jääkiekkokaukalon huoltorakennus				
Menot	30 000	0	30 000	0,00 %
Kirjaston muutostyöt				
Menot	20 000	5 846	14 154	
Päiväkoti Vanttu				
Menot	44 000	34 523	9 477	
JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS				
Menot	460 000	639 864	-179 864	139,10 %
Tulot	-150 000	-275 422	125 422	183,61 %
Netto	310 000	364 442	-54 442	117,56 %
KAAVATEIDEN ASFALTOINTI				
Menot	440 000	610 619	-170 619	138,78 %
Tulot	-150 000	-275 422	125 422	183,61 %
Netto	290 000	335 197	-45 197	115,59 %
Kustantien rakentaminen				
Menot	420 000	610 619	-190 619	145,39 %
Tulot	-150 000	-275 422	125 422	183,61 %
Tippavaaran tiet				
Menot	20 000		20 000	0,00 %
KAAVATEIDEN VALAISTUS				

Netto	10 000	29 245	-19 245	292,45 %
Kustantien valaistus				
Menot	10 000	29 245	-19 245	292,45 %
KAAVOITUKSEN POHJAKARTAN TEKO				
Menot	10 000	0	0	0,00 %
Netto	10 000	0	0	0,00 %
VESILAITOS				
Menot	300 000	5 647	294 353	1,88 %
Tulot	120 000		120 000	0,00 %
Netto	180 000	5 647		3,14 %
Haja-asutuslaueen vesihuolto				
Menot	300 000	5 647	294 353	1,88 %
Tulot	120 000		120 000	0,00 %
Netto	180 000	5 647		3,14 %
VIEMÄRILAITOS				
Menot	80 000		80 000	0,00 %
Tulot				
Netto	80 000		80 000	0,00 %
Uudet liittymät				
Menot	60 000		60 000	0,00 %
VT-4 johtolinjamuutokset				
Menot	20 000		20 000	0,00 %
ATK-HANKINNAT				
Menot		9 840	9 840	100,00 %
Tulot				
Netto		9 840	9 840	100,00 %
LAAJAKAISTAT				
Menot	100 000		100 000	0,00 %
Tulot				
Netto	100 000		100 000	0,00 %
INVESTOINNIT YHTEENSÄ				
Menot	1 271 800	731 324	540 476	57,50 %
Tulot	270 000	281 502	-11 502	104,26 %
Netto	1001800	449 822	551 978	44,90 %

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIE MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINE

	Määrärahat					Tuloarviot				
	Alkuper. talousarvio	TA-muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Alkuper. talousarvio	TA-muutos	TA muut. jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Vaalit			0	18	18	0		0		0
Valtuusto	17 750		17 750	18 302	552	0		0		0
Tarkastuslautakunta	12 670		12 670	9 133	-3 537	0		0		0
Kunnanhallitus	1 361 190	-15 000	1 248 147	1 145 908	-102 239	620 440		620 440	560 779	-59 661
Perusturvatoimi	11 215 801		11 215 801	9 720 978	-1 494 823	0		0	2 823	2 823
Sivistystoimi	4 496 629	15 000	4 511 629	4 261 069	250 560	200 030		200 030	502 325	302 295
Tekninen toimi	3 704 476		3 704 476	3 543 916	-160 560	3 489 080		3 489 080	3 304 124	-184 957
Ympäristötoimi	258 559		258 559	243 406	-15 153	51 100		51 100	40 778	-10 322
KÄYTTÖTALOU	21 067 075	0	20 969 032	18 942 730	-1 525 182	4 360 650	0	4 360 650	4 410 828	50 178
INVESTOINNIT					0					0
Kiinteä omaisuus			0		0	0		0	6 080	6 080
Arvopaperit	17800		17 800	17 780	-20	0		0	0	0
Talonrakennus	304 000		304 000	47 083	-256 917	0		0	0	0
Julkinen käyttöom.	470 000		470 000	650 974	180 974	15 000		15 000	275 423	260 423
Vesilaitos	30 000		30 000	5 647	-24 353	120 000		120 000	0	-120 000
Viemärlaitos	80 000		80 000	0	-80 000	0		0	0	0
ATK-hankinnat	0		0	9 840	9 840	0		0	0	0
Laajakaistat	100000		100000	0	0	0		0	0	0
INVESTOINTIOS	1 001 800	0	1 001 800	731 324	-170 476	135 000	0	135 000	281 502	146 502
TULOSLASKELMA			0		0			0		0
Verotulot						9 132 963			9 426 829	9 132 963
Valtionosuudet						7 348 803			8 514 516	7 348 803
Korkotulot						15 000			14 185	15 000
Muut rahoitustuotot						30 000			46 366	30 000
korkokulut	-267 000			-275 235	8 235					
Muut rahoituskulut	-1 000			-339	-661					
TULOSLASK.OS.	-268 000	0	0	-275 573	7 573	16 526 766	0	0	18 001 896	16 526 766
Rahoitusosa					0			0		0
Pitkäaik.saam.muutos								0		0
Antolainojen lisäys				-239 631	0			0		0
Antolainojen väh.				402 378	402 378			0		0
Pitkäaik. lainojen väh.				1 518 089	1 518 089			0		0
Pitkäaik. lainojen lis.				-3 048 000	-3 048 000			0		0
Lyhytaik.lain.muutos				1 045 338	1 045 338			0		0
Muut maksuval.muut.										
Kassavarojen muutos										
YHTEENSÄ	21 800 875	0	21 970 832	19 076 652	-1 770 281	21 022 416	0	4 495 650	22 694 225	16 723 446

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma (ulkoiset)

	1.1. - 31.12.2010		1.1. - 31.12.2009	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	930 976,38		844 282,73	
Maksutuotot	324 813,82		329 729,15	
Tuet ja avustukset	465 261,65		447 008,56	
Muut toimintatuotot	858 892,82	2 579 944,67	863 380,94	2 484 401,38
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-4 667 400,49		-4 830 444,18	
Palkat ja palkkiot	-3 379 084,94		-3 438 127,41	
Henkilösivukulut	-1 288 315,55		-1 392 316,77	
Eläkekulut	-1 134 214,69		-1 206 973,99	
Muut henkilösivukulut	-154 100,86		-185 342,78	
Palvelujen ostot	-11 383 685,29		-12 082 524,36	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-814 587,35		-783 857,11	
Avustukset	-208 496,94		-218 763,48	
Muut toimintakulut	-149 881,92	-17 224 051,99	-144 670,55	-18 060 259,68
Toimintakate		-14 644 107,32		-15 575 858,30
Verotulot		9 426 828,69		9 132 962,77
Valtionosuudet		8 514 516,00		7 348 803,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	14 185,52		27 433,06	
Muut rahoitustuotot	46 365,92		44 411,50	
Korkokulut	-275 234,64		-320 373,25	
Muut rahoituskulut	-338,76	-215 021,96	-420,62	-248 949,31
Vuosikate		3 082 215,41		656 958,16
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-459 520,45		-444 511,36
Arvonalentumiset				
Tilikauden tulos		2 622 694,96		212 446,80
Tilinpäätössiirrot				0,00
Tilikauden ylijäämä		2 622 694,96		212 446,80

3.2 Rahoituslaskelma

Hartolan kunta

	1.1.-31.12.2010		1.1.-31.12.2009	
Vuosikate	3 082 215,41		656 958,16	
Satunnaiset erät	0,00		0,00	
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	3 082 215,41	0,00	656 958,16
Investointimenot	-731 324,15		-960 174,42	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	275 422,50		200 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 079,53	-449 822,12	33 186,78	-726 987,64
		2 632 393,29		-70 029,48
Antolainauksen lisäykset	-239 631,45		-86 968,11	
Antolainauksen vähennykset	402 377,85	162 746,40	190 963,51	103 995,40
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 518 088,60		3 020 522,11	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 047 999,93		-747 091,57	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 045 337,51	-484 573,82	-2 000 000,00	273 430,54
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-21 388,27		34 231,45	
Vaihto-omaisuuden muutos	92,90		280,43	
Saamisten muutos	-703 116,11		-32 505,19	
Korottomien velkojen muutos	-392 821,20	-1 117 232,68	-620 655,43	-618 648,74
		-1 439 060,10		-241 222,80
Rahavarojen muutos		1 193 333,19		-311 252,28
Rahavarat 31.12.	1 710 239,68		516 906,49	
Rahavarat 1.1.	516 906,49	1 193 333,19	828 158,77	-311 252,28

3.3 Tase

VASTAAVAA	31.12.2010		31.12.2009	
A PYSYVÄT VASTAAVAT				
I Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	9 249,96	9 249,96	15 416,59	15 416,59
II Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	4 345 111,49		4 351 191,02	
Rakennukset	1 801 494,29		1 857 460,21	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 480 877,98		2 123 323,42	
Koneet ja kalusto	43 102,68		76 451,53	
Muut aineelliset hyödykkeet	52 867,47		25 366,26	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	112 327,32	8 835 781,23	423 300,49	8 857 092,93
III Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	3 267 171,77	3 267 171,77	3 240 391,77	3 240 391,77
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
Valtion toimeksiannot	13 930,13		26 663,02	
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	33 824,82	47 754,95	33 790,18	60 453,20
C VAIHTUVAT VASTAAVAT				
I Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	1 246,99	1 246,99	1 339,89	1 339,89
II Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	402 629,38		416 671,27	
Lainasaamiset	94 169,95		128 169,95	
Muut saamiset	13 000,77	509 800,10	13 705,28	558 546,50
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	706 995,96		364 442,43	
Lainasaamiset	33 857,37		156 857,37	
Muut saamiset	913 939,83		544 735,70	
Siirtosaamiset	21 163,54	1 675 956,70	29 805,09	1 095 840,59
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 710 239,68	1 710 239,68	516 906,49	516 906,49
VASTAAVAA YHTEENSÄ		16 057 201,38		14 345 987,96

VASTATTAVAA	31.12.2010		31.12.2009	
A OMA PÄÄOMA				
I Peruspääoma	5 530 210,15		5 530 210,15	
II Muut omat rahastot	34 559,35		34 559,35	
IV Edellisten tilikausien alijäämä	-2 807 930,15		-3 020 376,95	
V Tilikauden ylijäämä	<u>2 622 694,96</u>	5 379 534,31	<u>212 446,80</u>	2 756 839,35
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
Valtion toimeksiannot	13 930,13		26 663,02	
Lahjoitusrahastojen toimeksiannot	<u>54 256,56</u>	68 186,69	<u>75 610,19</u>	102 273,21
E VIERAS PÄÄOMA				
I Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	7 041 457,61		6 995 178,28	
Lainat julkisyhteisöiltä	249 994,00		416 662,00	
Liittymismaksut ja muut velat	688 065,98		671 282,68	
Siirtovelat	<u>37 204,40</u>	8 016 721,99	<u>68 779,71</u>	8 151 902,67
II Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	1 545 337,51		1 894 730,65	
Lainat julkisyhteisöiltä			0,00	
Saadut ennakot	58 306,90		35 962,14	
Ostovelat	484 353,98		655 766,85	
Muut velat	82 946,59		94 972,71	
Siirtovelat	<u>421 813,41</u>	2 592 758,39	<u>653 540,38</u>	3 334 972,73
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>16 057 201,38</u>		<u>14 345 987,96</u>

3.4 Konsernilaskelmat

HARTOLAN KUNTAKONSERNI

TULOSLASKELMA 2010

	1.1.-31.12.2010	1.1.-31.12.2009
Toimintatuotot	11 328 332,15	11 302 058,64
Toimintakulut	-24 665 125,73	-25 230 084,22
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	801,57	1 176,43
Toimintakate	-13 335 992,01	-13 926 849,15
Verotulot	9 426 828,69	9 132 962,77
Valtionosuudet	8 514 516,00	7 348 803,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	26 046,91	44 114,49
Muut rahoitustuotot	50 278,12	45 911,63
Korkokulut	-688 679,65	-991 076,12
Muut rahoituskulut	-5 107,18	1 917,53
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-617 461,80	-899 132,47
Vuosikate	3 987 890,88	1 655 784,15
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 997 883,71	-2 927 549,33
Tilikauden yli-/alipariarvot	-78,99	-13 285,55
Satunnaiset erät	820,27	0,00
Arvonalentumiset		
Tilikauden tulos	990 748,45	-1 285 050,73
Tilinpäätössiirrot	132 880,00	45 456,00
Vähemmistöosuudet		
Tuloksen oikaisuerät		
Tilikauden ylijäämä	1 119 357,16	-1 235 762,29

HARTOLAN KUNTAKONSERNI

RAHOITUSLASKELMA 2010

	Vuosi 2010	Vuosi 2009
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 987 890,88	1 655 784,15
Satunnaiset erät	344,33	-13 285,54
Tulorahoituksen korjaukset	-1 854,05	5 151,58
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 634 509,35	-1 292 616,73
Rah.osuudet iv. menoihin	290 121,57	216 985,99
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	10 012,85	391 775,99
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 652 006,23	963 795,44
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-240 771,45	-86 968,11
Antolainasaamisten vähennykset	402 377,85	190 963,51
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 721 220,78	3 038 981,07
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 713 238,36	-1 491 657,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 021 215,91	-2 012 113,11
Oman pääoman muutokset	-64 922,25	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	-22 973,26	32 786,33
Vaihto-omaisuuden muutos	9 235,44	-3 667,27
Pitkäaikaisten saamisten muutos	0,00	0,00
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-564 467,64	-20 964,38
Korottomien velkojen muutos	-79 159,27	-719 647,23
Rahoituksen rahavirta	-1 531 482,25	-1 072 286,19
Rahavarojen muutos	1 120 523,98	-108 490,75
Rahavarat 31.12.	3 165 154,98	2 044 631,01
Rahavarat 1.1.	2 044 631,00	2 153 122,76
	1 120 523,98	-108 491,75

HARTOLAN KUNTA

KONSERNITASE 2010

VASTAAVAA	31.12.2010	31.12.2009
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	51 249,90	57 269,78
Muut pitkävaikutteiset menot	11 128,30	12 189,20
	62 378,20	69 458,98
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	5 512 272,09	5 482 576,91
Rakennukset	10 754 790,62	12 623 915,13
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 520 701,90	2 162 582,87
Koneet ja kalusto	107 693,85	141 401,00
Muut aineelliset hyödykkeet	141 835,43	133 624,97
Ennakkomaksut ja keskeneräiset	354 622,66	519 971,73
	19 391 916,55	21 064 072,61
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet	1 516 294,12	1 489 124,06
Muut lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	96 902,55	96 804,89
	1 613 196,67	1 585 928,95
Pysyvät vastaavat yhteensä	21 067 491,42	22 719 460,54
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	245 208,00	347 782,56
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	35 275,58	35 238,83
Muut toimeksiantojen varat	264,40	264,40
	280 747,98	383 285,79
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	103 258,69	112 494,52
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	433 674,48	518 419,38
Lainasaamiset	23 793,18	42 780,16
	457 467,66	561 199,54
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 164 462,59	749 620,13
Lainasaamiset	-166 142,63	56 857,37
Muut saamiset	1 195 311,81	1 010 094,73
Siirtosaamiset	88 586,32	71 552,16
	2 282 218,09	1 888 124,39
Rahoitusarvopaperit	101 592,88	117 793,52
Rahat ja pankkisaamiset	3 063 562,10	1 926 837,49
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS Y	6 008 099,42	4 606 449,46
VASTAAVAA YHTEENSA	27 356 338,82	27 709 195,79

HARTOLAN KUNTA

KONSERNITASE 2010

VASTATTAVAA	31.12.2010	31.12.2009
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	5 942 197,69	5 942 197,69
Arvonkorotusrahasto	145 710,44	145 710,44
Muut rahastot	294 060,21	293 501,72
Ed.tilikausien yli/-alijäämä	-13 838 602,56	-12 537 496,33
Tilikauden yli/-alijäämä	1 119 357,16	-1 235 762,29
Oma pääoma yhteensä	-6 337 277,06	-7 391 848,77
VÄHEMMISTÖOSUDET	6 866,14	7 443,52
VARAUKSET		
Kertynyt poistoero	137 003,07	331 115,21
Vapaaehtoiset varaukset	167 384,96	102 740,90
Pakolliset varaukset	73 065,87	71 477,18
	377 453,90	505 333,29
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	264 772,73	369 048,63
Lahjoitusrahastojen pääomat	57 627,17	79 098,40
Muut toimeksiantojen pääomat	18 408,71	18 173,43
	340 808,61	466 320,46
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Rahoitus ja vakuutuslaitokset	26 561 548,00	26 983 733,70
Lainat julkisyhteisöiltä	188 278,16	339 279,42
Lainat muilta luotonantajilta	725 270,38	740 062,39
Siirtovelat		
	27 475 096,54	28 063 075,51
Lyhytaikainen		
Rahoitus ja vakuutuslaitokset	2 623 744,06	3 090 144,16
Lainat julkisyhteisöiltä	1 634,57	1 801,03
Saadut ennakot	135 042,94	110 952,71
Ostovelat	741 928,30	903 063,84
Muut velat	777 585,01	603 776,90
Siirtovelat	1 213 455,81	1 349 133,14
	5 493 390,69	6 058 871,78
Vieras pääoma yhteensä	32 968 487,23	34 121 947,29
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	27 356 338,82	27 709 195,79

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1. Kunnan tilinpäätöksen liitetiedot

Arvotus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Menot ja tulot on kirjattu suoriteperusteisesti vähäisiä eriä lukuun ottamatta. Korkotuotot ja korkokulut on jaksotettu. Lomapalkat on jaksotettu.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset sumu-poistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat ja muut pitkävaikutteiset sijoitukset

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Hank.meno	Hankinnat	Lisäykset	Vähennykset	Poistot	Hank.meno
Tili	1.1.2010		2010	2010	2010	31.12.2010
Tietokone-ohjelmistot	15 416,59				6 166,63	9 249,96
Maa- ja vesialueet	4 351 191,02			6 079,53		4 345 111,49
Asuinrakennukset	19 467,88				925,08	18 542,80
Hallinto- ja toimistorakennukset	1 704 327,22		34 523,10		65 392,16	1 673 458,16
Tehdasrakennukset	98 282,73				14 742,41	83 540,32
Muut rakennukset	35 382,38				9 429,37	25 953,01
Maa- ja vesirakenteet	267 350,37		650 624,55		122 290,22	795 684,70
Johtoverkostot ja laitteet	1 017 708,60		52 836,69		107 054,57	963 490,72
Kiinteät rakenteet ja laitteet	838 264,45				116 561,89	721 702,56
Koneet ja kalusto	76 451,53	11 110,48		27 501,21	16 958,12	43 102,68
Taide-esineet	25 366,26		27 501,21			52 867,47
Keskeneräiset työt	423 300,49		702 433,67	1 013 406,84		112 327,32
Yhteensä	8 872 509,52	11 110,48	1 467 919,22	1 046 987,58	459 520,45	8 845 031,19

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Hank.meno	Hankinnat	Lisäykset	Vähennykset	Poistot	Hankintameno
Tili	1.1.2010	2010	2010	2010	2010	31.12.2010
Tytäryhteisöosakkeet	666733,41					666 733,41
Kuntayhtymäosuudet	1344067,53					1 344 067,53
Osakkuusyhteisöosakkeet	408824,15					408 824,15
Muut osakkeet ja osuudet	820766,68	17 780,00				838 546,68
Kirjanpitoarvo	3240391,77	17 780,00	0,00	0,00	0,00	3258171,77

Pysyvien vastaavien sijoituksiin kirjatut osakkeet ja osuudet on merkitty kirjanpitoarvon mukaan.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

	2010	2009
<u>TOIMINTATUOTOT</u>		
Keskusvaalilautakunta	0	5000
Yleishallinto	402 771,53	386 989,33
Perusturvatoimi	2 823,00	16 847,54
Peruskoulutus	213 658,68	77 449,50
Päivähoito	137 108,83	139 656,66
Vapaa sivistystyö	79 365,04	57 388,00
Ruokahuolto	1 809,44	
Tekninen toimi	1 654 923,21	1 745 603,93
Ympäristötoimi	40 547,76	54 358,71
Yhteensä	2 533 007,49	2 483 293,67

	2010	2009
VEROTULOJEN ERITTELY		
Kunnan tulovero	7 129 622,00	7 275 181,51
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 124 224,00	974 511,34
Kiinteistövero	1 172 983,00	883 541,92
Koiravero	0,00	-272,00
Yhteensä	9 426 829,00	9 132 962,77

	2010	2009
VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY		
Järjestelmämuutoksen tasaus	-49 128,00	
yleinen valtionosuus		306 036,00
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	6 727 408,00	6 263 939,00
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-937 648,00	553 828,00
Verotulojen tasaus	2 323 884	
Harkinannvarainen rahoitusavustus	450 000,00	225 000,00
Yhteensä	8 514 516,00	7 348 803,00

SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Pysyvien vastaavien poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Pysyvien vastaavien poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoaajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Asuinrakennukset	40 vuotta	Tasapoisto	
Hallinto- ja toimistorakennukset	40 vuotta	Tasapoisto	
Tehdasrakennukset	20 vuotta	Menojäännöspoisto	15 %
Muut rakennukset	20 vuotta	Menojäännöspoisto	15 %
Kentät	20 vuotta	Menojäännöspoisto	20 %
Meijerinsilta	30 vuotta	Menojäännöspoisto	25 %
Visanrannan venelaituri	30 vuotta	Menojäännöspoisto	25 %
Ekonkosken silta	30 vuotta	Menojäännöspoisto	25 %
Kaavatiet	30 vuotta	Menojäännöspoisto	25 %
Matonpesupaikka	30 vuotta	Menojäännöspoisto	25 %
Vesijohtoverkosto	40 vuotta	Menojäännöspoisto	10 %
Viemäriverkosto	40 vuotta	Menojäännöspoisto	10 %
Haja-asutusalueen vesihuolto	40 vuotta	Menojäännöspoisto	10 %
Jätevesipuhdistamot	20 vuotta	Menojäännöspoisto	25 %
Jätevesipumppaamot	20 vuotta	Menojäännöspoisto	25 %
Kuljetusvälineet	10 vuotta	Menojäännöspoisto	30 %
Muut koneet ja kalusto	10 vuotta	Menojäännöspoisto	30 %
ATK-laitteisto	5 vuotta	Menojäännöspoisto	40 %
Liittymismaksut	5 vuotta	Tasapoisto	
Maa-alueet, taide-esineet	ei poistoa		

KESKIMÄÄRÄISET POISTOT JA INVESTOINNIT 2009-2013

Suunnitelmien mukaiset poistot keskimäärin	372 574,00
Poistonalaisten investointien omahankintameno	1 077 273,00
Poikkeama, euroa	-704 699,00
Poikkeama %	189,14

SELVITYS TOIMINTATUOTTOIHIN JA TOIMINTAKULUIHIN SISÄLTYVISTÄ PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN MYYNTIVOITOISTA JA –TAPPIOISTA

<u>Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>
Muut toimintatuotot		
Määräalan kauppa tilasta Provinssi		0,00
Onni-kaluste Oy:lle	1 592,47	21,37
Myyntivoitot yhteensä	1 592,47	21,37
Muut toimintakulut		
Määräalan kauppa tilasta Kuukerinkallio		
Tonttien myynnin myyntitappio	713,00	6 280,31
Myyntitappiot yhteensä	713,00	
<u>Rahoitustuotot ja -kulut</u>		
Osinkotuotot		60 750

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

<u>Oma pääoma</u>	2010	2009
Peruspääoma 1.1.	5 942 197,69	5 942 197,69
Peruspääoma 31.12.	5 942 197,69	5 942 197,69
Rahastopääomat	439 770,65	439 212,16
Edellisten tilikausien ali-/ylijäämä 1.1.	-13 838 602,56	-12 537 496,33
Tilikauden yli/alijäämä	1 119 357,16	1 235 762,29
Oma pääoma yhteensä	-6 337 277,06	-4 920 324,19
<u>Pitkäaikainen vieras pääoma</u>	2010	2009
Ne velat /velkojen osat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua eli 1.1.2014 tai sen jälkeen		
Lainat rahoitus- ja valuutuslaitoksilta		
Rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 503 461,12	8 389 908,93
Lainat julkisyhteisöiltä	333 328,00	416 662,00
Muut pitkäaikaiset velat		
Palautuskelpoiset liittymismaksut	688 065,98	671 282,68
<u>Pitkäaikaiset siirtovelat</u>	2010	2009
Korkojaksotus	28 321,94	30 934,50
Lomapalkkavelka	383 075,32	409 075,76
Muut siirtovelat	10 416,15	3 202,12
<u>Yhteensä</u>	<u>421 813,41</u>	<u>443 212,38</u>
<u>Sekkilimiitti</u>	2010	2009
Luotollisen sekkitalin sekkilimiitti 31.12. on	100 000,00	100 000,00

VAKUUKSIA JA MUITA VASTUITA KOSKEVAT LIITETIEDOT

	2010	2009
<u>VAKUUDET</u>		
Hämeen Ympäristökeskus	10 247,01	10247,01
<u>Leasingvastuiden yhteismäärä</u>		
Leasing-vastuiden yhteismäärä	<u>68 685,12</u>	62398,23
KUNNAN OMAVELKAISET TAKAUKSET:		
<u>Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta</u>		
Kiinteistö Oy Kuninkaanpitäjä	2172488,51	2 172 488,51
Kiinteistö Oy Vasalli	2 580 157,60	2 096 546,03
YHTEENSÄ	<u>4 752 646,11</u>	<u>4 269 034,54</u>
<u>Muiden puolesta annetut</u>		
Itä-Hämeen kansansivistystyön säätiö	250 000,00	
Pohjois-Hartolan vesiosuuskunta	800 000,00	800 000,00
Murakan vesiosuuskunta	1 200 000,00	1 200 000,00
Itä-Hartolan vesiosuuskunta	1 450 000,00	1 450 000,00
Etelä-Hartolan vesiosuuskunta	3 276 000,00	
YHTEENSÄ	<u>6 976 000,00</u>	<u>3 450 000,00</u>
<u>Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista</u>		
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista	9 855 085,82	8644562,81
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus rahastosta	8 027,09	7563,98
YHTEENSÄ	<u>9 863 112,91</u>	<u>8 652 126,79</u>
KUNNAN TÄYTETAKAUKSET		
<u>Tytär-yhtiöiden puolesta annetut</u>		
Kiinteistö Oy Vasalli	13 095 133,00	13 806 848,23
YHTEENSÄ	<u>13 095 133,00</u>	<u>13 806 848,23</u>
<u>Arvonlisäveron palautusvastuu</u>		
	2010	2009
<u>Elatustukisaamiset</u>		
Elatustukisaamiset 1.1.	16 740,00	356 307,00
Lisäykset tilikauden aikana		5 682,33
Vähennykset tilikauden aikana	-13 918,00	21 758,23
Perinnästä poistettu tilikauden aikana		6 537,10
Elatustukisaamiset 31.12	<u>2 822,00</u>	<u>333 694,00</u>
<u>Jorma Virtasen säätiö</u>		
Säätiö on yhdistetty kunnan konserniin.		

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT	2010	2009
Henkilöstökulut (1000 euroa)		
Palkat ja palkkiot	3490	3581
Henkilösivukulut	154	185
Eläkelulut	1134	1207
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-111	-143
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	4667	4830
Henkilöstökulut yhteensä	4667	4830

Henkilöstökuluja ei ole aktivoitu aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin

Henkilöstöraportti laaditaan erikseen ja tuodaan kunnanhallituksen käsittelyyn sen jälkeen, kun raportti on käsitelty yhteistyötoimikunnassa.

4.2 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on mukana. Kaikki tytäryhteisöt on yhdistelty, lisäksi Jorma Virtasen säätiö.

Kirjanpitolautakunnan uuden yleisohjeen mukaisesti konsernitilinpäätökseen on yhdistelty myös osakkuusyhteisöt.

Konsernirakenteessa tapahtuneet muutokset

Muutoksia ei ole tapahtunut.

Konsernitilinpäätöksen laskentaperiaatteet

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty nimellis- eli pariarvomenetelmällä.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Keskinäiset velat ja saamiset on vähäisiä lukuun ottamatta eliminoitu.

Suunnitelmajohtamisen oikaisu

Edellisen tilikauden alijäämään.

Kunnat ja kuntayhtymät

Kuntayhtymien taseet ja niiden liitetiedot on yhdistelty lukuarvoiltaan omistusosuuden mukaisesti.

HARTOLAN KUNTA

TILINPÄÄTÖS 31.12.2010

OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ Kuntakonsernin osuus (euroa)

	Kotipaikka	Omistus- osuus	Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt					
AS Oy Vuorilaakso	Hartola	72,50 %	100 547	109	14
Ki Oy Vasalli	Hartola	100 %	277 909	16 438 020	44
Ki Oy Kuninkaanpitäjä	Hartola	100 %	376 262	4 586 396	56 910
Jorma Virtasen säätiö	Hartola	100 %	467 264	0	-4243
Hartolan Matkailu Oy	Hartola	55,81 %	0	0	0
Kuntayhtymät					
Päijät-Hämeen liitto	Lahti	1,94 %	82 523	83 950	6 094
Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä	Lahti	1,90 %	1 076 103	1 300 037	13 537
Itä-Suomen päihdehuollon ky	Mäntyharju	0,449521 %	7 495	5 016	479
Vaalijalan kuntayhtymä	Pieksämäki	1,2695986 %	131 794	113 297	33 859
Päijät-Hämeen koulutus konserni	Lahti	0,80 %	720 507	163 696	31 441
Osakkuusyhteisöt					
AS Oy Yrittäjäkerho	Hartola	34 %	1 246	83 375	209
AS Oy Sahakankaanmäki	Hartola	41 %	52 204	390	62
As Oy Yölintu	Hartola	24,50 %	87 789	5 799	1 073
Asunto-osakkeet					
		Omistus- osuus	Osakkeet kunta kpl	Osakepääoma kunnan osuus	Huoneistoja
As Oy Hartolan Kauppakulma		12,44 %	555	6 532	1
As Oy Hartolan Koulupelto		11,52 %	76	3 196	2
As Oy Kuntalantupa		8,38 %	838	4 933	1
As Oy Yhdystie		12,289 %	12 289	2 067	2
As Oy Pellonperä		10,87 %	1 098	184,65	3
As Oy Laidunvisa		12,37 %	1 254	422	2
As Oy Vierukkapolku 4		21,56 %	2 156	725	4
As Oy Käpyrinne		9,06 %	906	304,76	1
Muut osakkeet					
PHP Holding Oy			168	53 657	
Hartolan Osuuspankki			1	84	
Osuuskauppa Hämeenmaa			1	17	
Suur-Savon Sähkö Oy			505	25 012	
Hartolan Golfkeskus			1	7 064	
Joutsan Seudun Ratakeskus Oy			1	841	
Neopoli Oy			5	841	
Kuntarahoitus Oyj			3300	10560	
Työterveyshuolto Wellamo			12	1200	

Konsernitaseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma	v. 2010	v. 2009
Peruspääoma 1.1.	5 942 197,69	5 942 197,69
Muutos tilikaudella	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	5 942 197,69	5 942 197,69
Rahastopääomat		
Arvonkorotusrahasto	145 710,44	145 710,44
Muut rahastot	294 060,21	293 501,72
Rahastopääomat 31.12.	439 770,65	439 212,16
Yli-/alijäämät		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12	-13 838 602,56	-12 537 496,33
Tilikauden yli-/alijäämä	1 119 357,16	-1 235 762,29
Yli-/alijäämätili 31.12.	-12 719 245,40	-13 773 258,62
Oma pääoma yhteensä	-6 337 277,06	-7 391 848,77

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

5.1 Laskennallisesti eriytetyn vesihuollon tuloslaskelma 2010

Liikevaihto (vesi- ja jätevesimaksut)		346 486,68 €
Liiketoiminnan muut tuotot		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-51 980,63 €	
Palvelujen ostot	-187 527,48 €	-239 508,11 €
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	0,00 €	
Henkilöstösivukulut	0,00 €	
Muut henkilöstösivukulut	0,00 €	0,00 €
Poistot		
Suunnitelman mukaiset poistot		-220 333,50
Liiketoiminnan muut kulut		-934,30
Liikeylijäämä (-alijäämä)		-114 289,23 €
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Muut rahoitustuotot		
Korkokulut		
Korvaus peruspääomasta		-17 173,68 €
Muut rahoituskulut		
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-131 462,91 €
Satunnaiset tuotot ja -kulut		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-131 462,91 €
Poisoeron lisäys tai vähennys		
Vapaaehtoisten varausten lisäys tai vähennys		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-131 462,91 €

5.2 Laskennallisesti eriytetyn vesihuollon tase

VASTAAVAA	TP 2010	TP 2009
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
II Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	33 413,89	33 413,89
Rakennukset	2 835,90	3 336,35
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 599 729,43	1 765 671,66
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
B VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus		
II Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	44 236,57	33 276,54
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 680 215,79	1 835 698,44
VASTATTAVAA	TP 2010	TP 2009
A OMA PÄÄOMA		
I Jäännöspääoma	1 043 031,83	1 196 022,96
IV Tilikauden yli-/alijäämä	-114 289,23	-98 395,29
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
C PAKOLLISET VARAUKSET		
D VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	36 678,91	43 514,36
Muut velat	688 065,98	671 282,68
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	26 728,30	23 273,73
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 680 215,79	1 835 698,44

6 LUETTELOT JA SELVITYKSET

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Päiväkirjat	atk-tuloste
Pääkirjat	atk-tuloste
Tase	atk-tuloste
Tase-erittelyt	atk-tuloste
Tuloslaskelma	atk-tuloste
Tuloslaskelma, tilierittelyt	atk-tuloste
Rahoituslaskelma	atk-tuloste
Kumulatiiviset toteutumisvertailut	atk-tuloste
Käyttötalouden toteutuminen	atk-tuloste
Investointiosan toteutuminen	atk-tuloste
Rahoitusosan toteutuminen	atk-tuloste
Tilipuitteet	atk-tuloste
Tasekirja	atk-tuloste

Tositteiden lajit

Avaussaldo	001	Tilinavauspöytäkirja
Muistiot	002	Työpäiväkirja
ALV:n siirto kustannuslaskennallisiin eriin	031	”
Alkusaldojen päivitys	034	”
Ostoreskontran palautusaineisto	101	Rahatilipäiväkirja
Myyntireskontran palautusaineisto (viitteet)	151	”
Rahatili-istunto	201	”
Kuukausipalkat	370	Työpäiväkirja
Luottamushenkilöpalkat	380	”
EPL6, taiteilija, sos.etuudet	382	”
EPR:n kuulumattomat henkilöt	390	”
EPR:n kuulumattomat yhtiöt	395	”
Ostolaskut	401	Laskupäiväkirja
Ostolaskut vesilaitos	403	”
Vuokrat	601	Myyntilaskupäiväkirja
Venepaikkamaksut	602	”
Koiraverot	603	”
Markkinapaikkamaksut	609	”
Keskushallinnon maksut	611	”
Elinkeinotoimen maksut	612	”
Sosiaalitoimen maksut	613	”
Terveystoimen maksut	614	”
Peruskoulutuksen maksut	615	”
Sivistystoimen maksut	616	”
Teknisen toimiston maksut	618	”
Ympäristötoimen maksut	619	”
Vesi- ja jätevesimaksut	643	”
Vesilaskut	644	”
Päivähoitomaksut	643	”
Kaavatiemaksut	690	”
Päivähoitolaskutus	703	”
Ali- ja ylijäämä	999	Työpäiväkirja

Aineiston säilytysajat ja -tavat

Hartolan kunnan kirjanpito- ja tilinpäätösaineisto säilytetään kunnan pääarkistossa seuraavasti:

Tositteet	6 vuotta	numero- ja kirjausjärjestyksessä
Päiväkirjat	10 ”	tulostettuna
Pääkirjat	10 ”	tulostettuna
Tuloslaskelma	10 ”	tulostettuna
Tase	10 ”	tulostettuna
Tase-erittely	10 ”	sidottuna
Tasekirja	pysyvästi	sidottuna

7 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Hartolassa 4.4.2011

.....
Maija-Liisa Mamia
kunnanhallituksen puheenjohtaja

.....
Pertti Mäkinen
kunnanhallituksen varapuheenjohtaja

.....
Heikki Hakala
kunnanhallituksen jäsen

.....
Liisa Mattila
kunnanhallituksen jäsen

.....
Markku Palm
kunnanhallituksen jäsen

.....
Matti Tanskanen
kunnanhallituksen jäsen

.....
Sirpa Tilander
kunnanhallituksen jäsen

.....
Raija Rissanen
kunnanjohtaja

Edellä oleva tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti. Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Hartolassa

Oy Audiator Ab
JHTT-yhteisö

Jorma Kesä
tilintarkastaja, JHTT